

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

**Sefer ohel Ya'aqov ve-huh hibur na'eh ve-neḥmad 'al
ma'amerim tamuḥeh ḥidushe agadot ve-ḥidushe ṭe'amim**

...

Shapira, Ya'aqov Kahana

אריפּש אנהכ בקעי

Frankfurt de-Odrah, 479 [1719]

VD18 10050418

תוכרבתכסמ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9381

מסכת אהרן יעקב ברכות

יולתה ואני יש לי תלמידי הרבה ויש לי ע"כ אך שהלסוקנות אינו מדויק קדק' לימתי כולי סאי והל"ל למה אקלי חע"כ כיון שיש לי תלמידי חל"ל כל שחוקי' בדקדק לשמו ח"ל מהי כולי האי ר"ל שלמי סכרתי שאני סוכר ע"כ תלמי' בתלמיד יש לי נ"ב ע"כ ואפילו לסכרדך שאת ס"ל בחיך דס"ל כן עמש וא"כ אין לי ע"ה אבל אתה חומר לי כי מת אתה בע"ה ולא תחיל' ע"כ וע' ו' ח' ל' ימתי כולי האי כי די בחמת מן ולזה השיבו ישי' לשי' שלח עסקת בס"ר ר"ל חילו עסקת בס"ר וכו' אך כני' ומתו וחק בזה יש פלוג' אי קיים ס"ר דלחד ס"ר הוה קיים ס"ר חל"ל דהוית בעונש זה דלת וית בלל כני' וכן את חמת שדי לך בעונש זה שאין את בע"כ אבל שאת' לך עסקת בלל בס"ר וחית כאן שלוש מחלוקת בדבר דלחבא חק ס"ל שהוה חייב מיתה ולאחרי' ס"ל שאין לו חע"כ וכן עזאי ס"ל פתרוייהו שהוה חייב מיתה ואין לו חע"כ ואף חני' ס"ל כן עזאי וע"כ חני' אומ' לך כי מת אתה בע"ה ולא תחיל' ע"כ ד"ל שזו הוה עונש אחר שלח עסקת בלל בס"ר :

ויבוא סבין חוקי' ישיעי' שישע' ע"ל כבן עזאי

שהרי חזאי לי ברוח הקודש דנפקי מכאי בני' דלח מעלי ואין לך הוכחה גדולה שזו שאף שאני לח עסקתי בס"ר אין השכינה נסתלקת ממני ואילו ה' האמת כדעת אחרי' דלמדי בזמן שיש זרע ואף דלח מעלי השכינה שורה ח"כ ה' לשכינה להסתלק ממני אלא ש"ח דהלכה כר' ברבי' דס"ל ע"כ ח"כ ישי' זרע כשר או השכינה שורה אבל חס' אין זרע כשר או אין השכינה שורה ואני הוה דחזאי דנפקי מכאי בני' דלח מעלי ואם הייתי עוסק בס"ר או הייתי גורם לסילק שכינה וא"כ למע' אחרת שאין לי חע"ה ודוק :

פילטול עם לחוקי' ע"י ישיעי' ה' הוכחתו דכר' ברבי' ע"ין עליו

ובאופן

אחר ל"ל ליישב ע"פ דאי' בפ"ק דע"א וזממרת מכל דבר רע שלח יהיהרד ביום ויטול לדי טומאה בלילה ויחאן ח"כ ר' פנחס בן יאיר תורה ויביאה לדי זריות וזרות וביאה לדי קניות נקיות וביאה לדי פרישות פרישות וביאה לדי טהרה טהרה וביאה לדי קדושה קדושה וביאה לדי ענוש ענוה וביאה לדי יראת חטא ויראת חטא וביאה לדי חסידות חסידות וביאה לדי רוח הקודש עב"ל כנשא שהתורה וביאה לעובדות כ"ל עד סוף מעביאה עד לדי רוח הקודש וזוהי תורה היא דווקא כשאין בה הרבה זמזם שהרי ויחאן הוה כלמוד שכאח' ונשאת' מכל דבר רע שלח יהיהרד ביום ויבוא לדי טומאה בלילה ועלי' קאי ר' פנחס וקא' שהתורה שר' כו' בלל הרבה היא וביאה לדי כל המעלות הל"ל וזהו כמי בקידושין איזבו לומד תורה בטורה כל שנושא חשב' וחח"כ לומד תורה שאז הוא יכול לסייע בלל הרבה : וכבר אמרנו לעיל שישע' אחר לחוקי' כיון שיחאן דווקא ודווקא אל ילמוד כופרים ותורתו איכה נחשבת לכלום שהרי ישע' הוה ס"ל ג"כ איזו הוה הלומד תורה בטורה זה הכושר אשה וחח"כ לומד תורה וכל הוה טעום הרבה כיון שחס' לא נשא אשה אי אפשר לסייע בלל הרבה וחוקי' שלא נשא אשה אין תורתו נחשבת לכלום אבל חוקי' באמת ירע שאין בו שום הרבה ותורתו הוה תורה בטורה כיון כמי שהוה נושא אשה וחח"כ לומד תורה דו"ל כתר טעמות שהוא טעום הרבה והוה חף שהוה בלל אשה לא פי' לזמזם הרבה חף פי' יגיד זאת שאין לו שום הרבה ל"ל ויתפלל אל ה' לאחור ויכרסנו לעיל מחי לאחור אלא שחוקי' התפלל אל ה' לאחור שהוא יגיש לכל העולם ויגלה זאת שהוא כיון' מאותו חטא שהרי הוה מאותו ג' דברים שח"כ' מכרו עליהם וז' מהן דווקא דבר בעיר ואינו חוטא וישעיה הוה דס"ל שבלתי אפשר הוה להיות כולל מהרבה דדאי' כנגד ששטו ג' דברים אין אדם כיון' חסן ככל ויס' וא' מהן הוה הרבה וע"ין שם גם בתוספו וע"ז כל חוקי' בראי' בדורה להראות לו שאין שו' הרבה וזהו שא' לו דחזאי ברוח הקודש ר"ל הל"ל כבר למדנו מר' פנחס ויחאי קרא' ונשאת' מכל דבר רע שלח יהיהרד ביום ויבוא לדי טומאה וכו' שאז חס' הוה לומד תורה בטורה בלל הרבה אז הוא יכול לבוא לדי כל חסון המעלות וסוף כל המעלות עד שיבוא לדי רוח הקודש ואני הוה דחזאי ברוח הקודש וא"כ שבחתי עד סוף כל המעלות שהוה עד רוח הקודש ואני לא היה תורה שלי בטורה לא הייתי בא חף למעלה ראשונה שבנון ואני שבחתי עד סוף כל המעלות שדי הוה העד שאני כולל מהרבה ותורתו תורה וא"כ יש לי התכליות שיש לי תלמידי ויש לי חלק ע"ש כשאין דס"ל כן לא משע' ומשם כן חלל מן היינו תלמיד ולמה אחרת כי מת אתה ולא תחיל' ע"כ ודוק :

זמזם על דוד וקדח לעגנו ע"י בתי' כי יאיר וע"י חני

ביאור פ' הסקוה שה חוקי' נקדמי וחח"כ אל לאחור שהוא כראש בעינו

ובבבדי

לישב גם הוה דקא' ישע' לחוקי' כהדי ככשי דרמנא' למע' לך מה דתסקדת בעי לך למי' כד זכרינן אנו לערש עזאי הוה דקא' כהדי ככשי דרמנא' ליה לך וזו שייך לעזאן ירח דרש' חס' ישי' לו זרע כשר אשלא וע"ז קח' קרא' גם לערס אל תנח ידך כי מי יודע איום מן ויכשר אשלא חוקי' שראש ברוח הקודש ונפקי מיני' בנין דלח מעלי ואין כן סוד ויש שייך כאן כהדי ככשי דרמנא' למע' לך ויש ליישב באופן הפשוט מאד ע"פ דאית' בס' שני דנידע' מלחך העמונה על הדיון לילה שמו והוה משמיד העשית לפני סכ"ה וז' מה' פתח חן העיפסהוואת וקא' לו סכ"ה הכל חס' או טעם ע"ז אשר נבדו אז חלש חן מדקדק ומשע' לא קח' : ואותו שם בטהרה"א וזילב דיוק אז כו' והוה ס' הכתוב אל ויהלל חס' וכו' ר"ל כי הסכר לא ישוכח ולא ינוסע וע"ז חילו ה' חס' נבדו ועשיר שההכריזים מעת' יצרתו לא זוכה ולא יתקבל בן כ"ל בנא' ופתח' ויתקבל המתהלל השכל ויעו' :

קושי' על פ' עוסק בב"ק וע"י תלמוד זל חן עש' זל וח' שם זל לחסוק עתי' לחלק פ' בין למד ללמוד וכו'

עשוה טמא' שהס' חוקי' לישע' באחרו דחזאי ברוח הקודש ע"י עליו ותמא' נפת

ודע וגו' סק הדבר תפלו בכחידתו וק"ל ע"כ הוא כהנה"ל
 וכאמר מוה שע"כ גדיק ורשע לא קח' כדו שהיא תלוי בכחידתו ואילו
 כי קח' נדוק ורשע לא כי' הנדוק נכונה ורשע לא יגונה שאז סי'
 מההכרה מנה דבורו של סק"ה כמו נבור ועשיר ואכס ולפ"ו י"ל
 שלזה כתבנו יעשי' שאמר חל חוקי' בהדי דכשוי דמחנה לפה לך
 ר"ל חף שאר אומר דחזו לך ברזח הקודם דנעקח מיך כיון דלא
 מעליהלא עם כל זה הוא תלי בכחידת האדם ואם הוא דוה לכחור
 בטוב יכול הוא לשנות הדבר וע"כ גם ה"ק"ה גדיק ורשע לא קח'
 והם ככשוש של עולם וא"כ כסדי ככשי דמחנה לחה לך חלה מה
 דמקדת לך כשי לך למעבוד זהו לפי פשוטו ואחר כתבי זאת
 מנאחי קצת כספרו של דרשן גדול בעל תולדת יצחק ו"ל שאף הוא
 פי' בדרך זה והוא דרך סכססו רבי' אשום שהוא פשוט מאוד :

ר"פ

דררוש שלי כ"ל לישע באופן אחר ומצורף
 לזה ג"כ כיישע היתור לשון דקא' לי' פחי
 דמסקדת לך כשי לך למעביד ופחי הוא
 מ"ור ופח ככר ח"ל משום דלא עסקת בפ"ר ויש ליישב פ"ס דאי'
 במסכת שקלים פ"ג ר"ש וואל בשם רבי נתן אחר בתורה ובכחאים
 ובכתובים מנינו שניך חזם לנאף ידי הכרית כדרך שניך לנאף
 ידי המקום בתורה והייחוס נקיים מה' ומישראל בכחאים אל אלהים
 פ"ה דע וישראל הוא דע בכתובים ומנא חן ואכל טוב כעני
 חלקי' ואדם : ואיתא כוהר פרשת פקודי וייגע מרשעים
 אורם וי שאור הגנו לנדיקים וזוי דכתיב בסמוך וירא אלהים כי טוב
 לא ימנע אותו ומעליו ובחלק איתא באופן אחר ח"ל : בסמוך זה
 וייגע מרשעים אורם למה עין עליו לומר לך כל מי כעשה רש
 למטה נעשה רש למעלה ופירושו הוא ככטובל עין מתיבת רשעים
 הוא כחילו כתיב וייגע מרשעים ר"ל שמי רשם כשהוא רש למטה
 נעשה גם רש למעלה : ואית' שם בנפ' ואלא לכתו' כלל ותיקן
 עמוס פסוקו של דוד וז' משום כבודו של כחיהו בן סכלי"ל שאלו
 אף אם יעשוהו רש למטה לא יעשוהו רש למעלה : ולכמו
 ריהטא י"ל שזהו שביקש דוד וא' תפילה לדוד כי יחיד ועני אני ולחאי
 כ"ל עשה דוד פגמו עני ואף הוהר הקשה קושיו וזו ותיקון שם ולי
 דראה של זה כיון דוד פהרי לדוד יש תיקן בנפ' כדי להורית תשובה
 ליחיד אך כל זה אם הוא נחשב ליחיד אך שהוא תלך ונלך כרבים
 דייקנין לו' או אין לו שום תיקן וכן הוא דעת רבי' אומרים לנשט שאין
 לו תיקן חבל האמת הוא עם דוד שהוא כהטא זה כחשב ליחיד כאשר
 בחרתיו סמאיר רש' ר' דוקתא למס היה דוד דומה שא' טניאות
 פי יבין וכו' ועיין בקונטרס שלי בחלק וזהו אמ' דוד כי יחיד ועני אני
 ר"ל לתי האמת יש לי תיקן כדאיתא במכרי' להרשע תשוב' ליחיד
 ובאמת אני כהטא זה כחשב ליחיד אך ועני אני ר"ל שם פשוט עני
 ורש למטה שם אומרי' רבים לנשט וכיון שם יעשוני רש למטה טן
 יעשוני רש גם למעלה שסרי ע"כ העין תל' יאך עדין קס' לא לכתביה
 כלל חלה כ"ל משני כבודו של מי הוא עדין תל' שאף חס יעשוהו רש
 לתל' לא יעשוהו רש למעלה וע"כ ביקש דוד שהוא יחיד כבודו זה וק"ל
 וחזר חל לעינין הרשע ונקוש כלל זה שניך חזם לנאף ידי הכדי'
 בדרך שניך לנאף ידי המקום וזוהיתא עוד בנפ' ב"ק וכבוד עשו לו
 במוותו זה חוקי' ויך יהודה שינו לפניו ל"ו חלף חלוני כתף ח"ל רש
 כחמיטו ולא גם לחאח עשו כן חלה שהיחו פ"ס על מיטתו
 ואמר קיים זה מה שכתוב בזה והאירא כמי עבדין ככר אסוקי
 אשקין אמזוי לא מנחין וא"ל אמזוי כמו כחדיקקיים לא אמרינן אחר
 רש כר כר חנה טוה חילנא כסדי דר' יוחנן למשאל שזעתא כי הוה
 אשל לבית סכסא והוה בעינא מימי' מילתא לא כשטי לן ער דושי
 ידי ונח תפילין ומכרן זא' לן אפילו קיים אמרינן לומר לא אמרינן
 והאמר מר גדול פלגור תורפ שביח לירי מעשה לא קשיא סא
 לנפ' נח לאנמורי' פ"כ בנפ' ואית' בתוספ' והאמר מר גדול ת"פ
 שביח לירי מעשה טירס כקונטר' אלמח מעשה עדיף וקשה דאדרכס
 מהכא דייק בסוף פ"ק דקידושין תלמוד גדול מעשה ספתלמוד מביח
 לירי מעשה ואומר ר"ש דכדי פירושו והאמר מר שהתלמוד מביח
 לירי מעשה וא"כ כיון שאנו אומרים קיים כרי חמו אומרים לימד
 דאם לא שילמד הדין קיים שהתלמוד מביח לירי מעשה ולא אסוקי
 אדעתי' לחלק השטח בין למד ללימד ושאני הוא למנמר וזהו לאנמורי'
 לדימד ודחי' לא אמרינן דסא ודחי' עדיף ע"כ בתוספ' ונח דברי
 תוספ' אילו גריבין ביאור חדא דקאמר ולא אסוקי אדעתי' לחלק השטח
 בין למד ללמד מר שפערן פתח לו פתח ודריש חלק בין לימד

לעצמו וכן לימד לאחרים וקשה לילמס באמת לא אסוקי
 אדעתי' הלא מסתבר הוא דעדיף לימד לאחרים
 מלמוד לעצמו כסרי אי אפשר הוא להיות לומר עם אחרים
 כי אם שלימד תחילה עצמו כסרי תחילה קושטא שלו סוף
 מנה אותו הסבר' שאמר שחם לא למד איך קיום ואף כאן סי' לו
 לחסוקי אדעתי' שחם לא למד עצמו איך ילמוד לאחריו וזון
 וכנה למד בכלל לימד ועדיף הוא חס לא שיש לו חיה לימד
 ע"ו וא"כ כמאי פתח לו בתרגון שאמר לו שאני ודלמח המקשקש
 מדין בסכרתו עמוד שאין שום חילוק כסרי התרגון לא פתח
 לו שום סכרה על זה : וגם בנמר' יש לדקדק דקאמר וכבוד
 עשו לו במוותו זה חוקי' מלך יהודה וסיק בנמר' שאמר עליו לימד
 ר"ל לאנמורי' שלמוד עם אחרים וקשה לי וסיק הוא משה ואמרן
 גם דוד ושמחל שלמוד תורה לרבי' ולמה לא כתב עליון שכבוד
 עשו לכן שאמר עליוסם במוותם שלימדו לאחרים :

וג"ל לישע חן לדרוש שלי באופן זה ע"ש דאי' בסכרדין אי
 הספדא יקרא דחי' או יקרא דשכבי ואי' שם דלפנין מחוקי' שהוא
 נירר עצמות אביו על מיטה של חכלים כשכיל שהיא כפרה לחיבו
 ופ"ס דס"ל שהוא יקרא דשכבי ופרך שם בנפ' כשה קוש' דלמח
 יקרא דחי' הוא וסיקן שם מהא דתנן סוין טוב הוא למת שלא
 נקשר כהלכה ש"מ שהוא יקרא דשכבי וע"כ חוקי' נירר עצמות
 אביו שלא יחא נקשר כהלכה ויהי' לו כפרה אבל חס כי' יקרא דחי'
 אין כזה שום כפרה לחיבו חלה ש"מ דחוקי' הוא דקשר שהוא יקרא
 דשכבי ולאסוקי ממאן דס"ל שהוא יקרא דחי' ולזה ח' בנפ' וכבוד
 עשו לו במוותו זה חוקי' ר"ל כיון דקרא' מדייק וכבוד עשו לו במוותו
 שהכבוד הוא שלו ולא יקרא דחי' לוה קא' בנפ' שזה חוקי' דאילו
 לאחד אי אפשר לומר כבוד עשו לו ר"ל שהכבוד הוא של מת
 דילמח הוא בעצמו לא ס"ל כבי חלה הוא ס"ל שהוא יקרא דחי' וא"כ
 אי אפשר לומר עליו וכבוד עשו לו דהרי לפי סכרתו חן זה כבודו
 ב"א כבוד דחי' וא"כ שחכריעו וכבוד עשו לו דלא כסכרתו
 זהו שטיטא אינו כבודו אבל חוקי' דהוא ס"ל שהוא יקרא דשכבי
 ופס' ח' קרא וכבוד עשו לו במוותו שלפי סכרתו הוא הכבוד שלו
 ועוד כבוד נעשה לו בזה שהוא למד אליבא דהלכתא שהוא יקרא'
 דשכבי וק"ל :

ר"פ

דררוש שאנו עומדים בו כ"ל ליישב קוש' זו באופן
 אחר רבן גבור שאלו עיקר ויכות של חוקים וישע'
 פי' בזה שישע' ס"ל הא דחזירין כל מי שאינו מביח בן לירשו חן
 לו חש"ב סיניו בן שיש וע"כ ח' הוא לחוקי' שאין לו חש"ב ביון
 שאין לו כני' אך חוקי' הנכנל בזה דהוא ס"ל בן לזון בן חש"ב חלה
 כאיך דס"ל בן סיניו תלמי' ותלמידי' הרבהיו לו יש לו חש"ב ואיזו
 פי' כאן מי שיוכל להכריע שהלכתא כחאן דס"ל בן לזון חש"ב הוא
 חלה בן סיניו תלמידו והאמת הוא עם חוקי' בודאי שער חני
 השלכות פי' מות' לו שזו הוא ינור לנשט שיש לו חש"ב וזה יהי'
 הכוונה וכבוד עשו לו במוותו שהכריעו שהלכה למוותו וזהו כבוד
 עשו לו במוותו אך אפרס מקודם דברי התוספ' מה שהעלתי בקי"ס
 דלעיל שפירשו היתוספת ולא אסוקי אדעתי' לחלק השטח בין למד
 לעצמו וכן לימד לאחריו ואף שהוא מסתבר לחלק חלה י"ל
 שהתקשן בנפ' דלא סלקא אדעתי' לחלקו והתרגון דפתח לו אותו
 פתח שיש חילק בין למד לעצמו וכן לימד לאחריו כיו"כ מחולקי'
 באותו פלוגתא אי כבן חמש וכו' תליא וכו' ושאין לו בן חן לו
 פ"ס חן או כיונו תלמיד ובתלמיד תליא עיקר עה"כ וע"כ המקשן
 הוא דס"ל בן חמש הוא דווקא כבן חמש תליא עה"כ ולא בתלמיד
 וע"כ לא סליק אדעתי' לחלק בין למד לעצמו וכן לימד לאחרים
 דזה כבן ששוא לימד לאחרים כיון שאין הע"ה תליא בזה אבל
 פתרגן הוא דס"ל בן לאו חמש הוא חלה בן סיניו תלמיד ובתלמיד
 פליא עה"כ וא"כ יש חילק גדול בין למד לעצמו ואין לו בתלמיד
 וכיון שאין לו תלמיד הרי אין לו חש"ב אבל חס למד לאחרים
 והו' לי' תלמידים ויש לו עה"כ מנה תלמודי' ח"כ חילק גדול הוא
 בין למד לעצמו ובין לימד לאחרים כן כ"ל פירש היתוספ' : ולפ"ו
 הוא ג"כ פירושו וכבוד עשו לו במוותו ואי' הוי הכבוד שאמר עילר
 לימד אך קשה ושא' מר תלמוד גדול שכתוב לירי מעשה לא קשי'
 לאנמורי' שאני ר"ל לאנמורי' לא אדעי' שוא עדיף תקיים ומהלמד לעצמו
 ולמה באסתין הוא חלה משום ועיקר עה"כ בתלמוד תלי' וא"כ
 סודו לו חקשים שהיו עשו שטיק עה"כ תליא בתלמוד והוא הי"ל
 תלמודי' דרבה וא"כ הוא כע"כ דולח ככרפת ישע' ח' לו כי מפ'
 אקס

אלו
 שם
 ה'
 נוס
 דם
 יכיה
 עליו

עם על דוד
 יקרא לעצמו
 עבי כה"ם
 כי יתיר ועבי
 חכי

פי'
 ק
 סה
 מדי
 ל חל
 ר שח
 כשינו

קוש' נגל פי'
 נוספ' ככ"ק
 ועני' תלמוד
 זל חן מעש'
 זל ואי' סם
 אדעתי' לחלק השטח
 ל ולא אסוקי
 געתי' לחלק
 פ' בין למד
 תלמוד וכו'

מסכת אהרן יעקב ברכות ה

עדין ומ"ח סמך גאולה לתפילה עדין ונס דבר זה זריך מיוזם
בכחי עלינו וי"ל דלענין כפולגותא דתנאי שהקדמו לעיל דחי'כפ' **פ**
גמיר הדין היערוך שוב לא כגזר ר"א אומר לעולם יקדים אדם
תפילה לגדה כשכבר היה הגדת שוב אינו מושיל תפילה עשני
הקטריגים ר"ל שזריך להתאחז בתפילותו שיגבר הוא הקטריגים
ר"ל זריך שיתפלל בכוחו גדולה ויגבר הוא הקטריגין ר"חזקן אפר
היערוך שוב לא כגזר שיעקר תפילתו יהיה שלא יקטרנו הקטריגין
ודבר זה לא ידעתי לפרש ומש יעשה שלא יקטרנו הקטריגין וי"ל
ע"ס דליתא בברכות כל הסוחר גאולה לתפילה אין הטען מקטרנו
באותו יום וי"ל שזה הוא כמי טעמו של ירושלמי דלית זמון עוכשו כל
שאינו סוחר גאולה לתפילה שהטען מקטרנו על אותו תפילה ר"ל כיון
גאולה לתפילה אבל בזמן שהוא אינו סוחר גאולה לתפילה אז יש
לו דעות לקטרנו ולס"ל ל"ל לישב הא דחי'כפ' דר' ברוכי'עפס א'
סוחר גאולה לתפילה ולא תסוחר חוכי תפילתו כ"ל היום ולמש באמת
כן וכי תפוס דלת סוחר גאולה לתפילה לא היה תסוחר אבל לפי
הא דלעיל חגי שפיר רק נקדים עו'דחי'כפ' דחי'כפ' רבי פורענותא
אתא לעולם תפי' שהטען בא וקטרנו שישראל חתומי' לסינות שריון
כצער ואסור לתלמוד שחוק פיו בעולם הזה וע"כ כשאחזק רבי
פורענותא לעולם מתקטריגו של טען ולזה ר' ברוכי' בישא דסוחר
גאולה לתפילה שאז אין הטען מקטרנו כל היום וע"כ לא פסוק
חוכא מפומי' כל היום ר"ל שלא פסוק חס בא לירו איזה חוכא אבל
חס לא היה סוחר גאולה לתפילה ודאי חס היה בא לירו איזה
חוכא היה מונע ענינו שלא לחזק שאז יקטרנו עליו הטען אבל כיון
שסוחר גאולה לתפילה שאז אין הטען מקטרנו בכל אותו יום ולכן
לא פסוק חוכא תפילתו כל אותו יום וק"ל ; ולס"ל גם
ר"ל ור"י בהא עלינו לפי שר"א א' היערוך שוב לא כגזר שיקדים
תפילה לגדה אבל כיון שבה הגדה אז רבו הקטריגין ואמר ר"ל מה
יעשה זה וא' שיתגבר על הקטריגין ר"ל שיתבונן בתפילתו שהיא
תפלתו מעומד ובכוחו גדולה ואז יתגבר על הקטריגין ור' חזקן א'
יש לו רשאה אחרת שיעקר תפילתו יהיה שלא יקטרנו הקטריגין
ו"ל הוא כ"ל חסדן ר"ל שיתגבר על הקטריגין ור' חזקן א' דתתא
ושלונותיהוה הוא בזה דלענין אביו דשמואל וליו ור"כ' דתתא אפר
תפילה מעומד שהיא בכוחו היא עדין ור"א חסדן גאולה לתפילה
עדין ; וע"כ ר"ל דס"ל תפילה מעומד הוא עדין ע"כ קודא אפר
שיתגבר על הקטריגין ר"ל שיתגבר בתפילתו שהיא בכוחו אבל
ר"י חסדן ר"ל חסדן גאולה לתפילה הוא עדין וע"כ הוא אפר עיקר
תפילתו יהיה שלא יקטרנו הקטריגים ומה היא חסדן גאולה לתפילה
וכפולגותא זו דלחן קיימין אי תפילה מעומד היא עדין ואי חסדן
גאולה לתפילה היא עדין וכדל' לקיים שהיא אילו ואילו דז"ח
כדרכי בחייהוה ור' תידי ור"ל שהוא כאופן זה שהתפילה מעומד היא
התפילה להתעלות שאליתו אבל חסדן גאולה לתפילה הוא שחזו
אל מקום טובה היא אותו התפילה בעיני הק"ה ביותר מתפילת
מעומד ועתה חזרו נא כל אותן פלונות שישבו הכל לחדא
פלונותא ועב"ג היערוך שוב לא כגזר שיקדים תפילה לגדה וכדלעיל
ואם בהה הגדה מה יעשה אז פליגי ר"ל ור' דלר"ל יתגבר על
הקטריגין ר"ל שיבונן בתפילה זו תפי' שהוא ס"ל תפילת מעומד הוא
עדין ור"י ס"ל עיקר תפילתו שלא יקטרנו ומה היא פירשנו לעיל
שיסוחר גאולה לתפילה שאז אין הטען מקטרנו ותפילה זו היא טובה
בעיני הק"ה מתפילת מעומד כדפירשתי לעיל ולזה חזקן' שהיה
חולה והרי כבר באה עליו הגדה ובתי' היערוך שוב אשר לא כגזר
אז או הוכרח לעשות כר"ל שיתגבר תפילתו שהיה מעומד ובכוחו
גדולה או כר"י שיעקר תפילתו יהיה שלא יקטרנו ומה היא חסדן
גאולה לתפילה ונבי חזקן'כתיב ויבס חזקן'עניו אל הקיר ויתפלל
דששע שרק השכבת פניו אל הקיר אבל לא עמד ואז קשה שלא
כתיב היערוך שוב אשר לא כגזר שיקדים תפילה לגדה אבל כיון הרי
כגזר כבר באה ותאי אית לך לז' שיתגבר סיה' תפילתו מעומד ובכוחו
ושלא לא כתיב כאן שום עמידה וא"כ מה יעשה לקטריגין ר"ל
והטוב בעיניך עשיתי ר"ל והטוב בעיניך שהרי בעיניך הוא טוב יותר
מקטריג גאולה לתפילה תפילה מעומד וא"כ שמי שוא ששכתי
גאולה לתפילה אין אני מתיירא מהקטריגין וק"ל ;

ס"ח ברוך פ' פרות וס' עת' תנאי קדח והטוב בעיניך עשיתי עשיר גאולה לתפילה יעוין עס ועבין קת דברי ר"ל בברכות מש' דר' ברוך' לטס לא סמין תוכא מפומי' כל היום

אינו מושיל לו כלום ושוא נלמוד תנאי קדח היערוך שוב אשר לא
כגזר אבל כיון שהוא כבר באה הגדה אז אין תבוס עתיר עמנו
עכית האסורין ומה נלמד כל הסבוס ת"ח אין רשאה למכמו שכלאמר
והיה הם מלעבידים בתלמידי חלשים וכו' עד אין מרשא שאין רשואם
למכמו כמותא שתי"ח הוא נקרא ספר רשואות וכלאמר לדעת מאן
דס"ל שאף ת"ח זריך לילך אל חכם אחר דוקא שיתפלל עליו
אבל חזקן' סוה ר"ל שאם הוא חכם אינו זריך לחכם אחר אלא כ"ח
יתפלל לעצמו ולז"ח חזקן' כך מקובלי מביית אבי אבא לעולם אל
ימנע אדם עצמו מן הרחמים שכל מי שהוא חכם יכול הוא להתפלל
לעצמו וכואף הרבה תורה בישראל ולזה אפר ר"ל והטוב בעיניך
עשיתי מלמד שגנו ספר רשואת שהרי חס אתה תשמע לתפילתי
שאני מתפלל על עצמי הכל ילמדו ממני זאת ויהיו הכל עוסקין
בתיורה וכל א' יבול להתפלל ואין זריך לילך לשום רשוא רשוא
יהיה ספר רשואת נגנו וק"ל ; וכל זה הוא דוח דמשא ומתן
אבל בחמת ז"ל שאין כאן שום פלונותא רק ער א' חדא ומר א' חדא
ולא פליגי סר' לוי הוא דאמר שגנו ספר רשואת בזה שהוא פתח סתח
זה והתרים נגד האי קדח היערוך שוב אשר לא כגזר דהא חס שהוא
היה חולה ושיב כגזר לא הירצנה לילך אל חכם אחר אלא הוא
בעצמו התפלל ומה עבדי כהאי קדח היערוך שוב וכו' אלא הוא
ס"ל שזה נא' על מי שהוא אינו חכם אבל חס הוא בעצמו חכם
אינו זריך לשום חכם ורב אי' שסוחר גאולה לתפילה ר"ל שאף לאתנו
חילק אין זריך ומאי קא קשי' לך הלא כתיב היערוך שוב אשר לא
כגזר והטעם הוא שאז רבו הקטריגים וכו' והטוב בעיניך עשיתי
מלמד שסוחר גאולה לתפילה וכל הסוחר גאולה לתפילה אין הטען
מקטרנו כל אותו היום ויכול הוא להתפלל חס על עצמו וק"ל ;
סלין מאמר הל'ל

ובכרי לישב עוד מאמר הל'ל שהזכרנו שם דברים עשיר חזקן' על ג' הודו לו ופ' ג' לא הודו לו ו"ל ליישב באופן זה שכוין שהודו לו על ג' פראשמי טוב חי אפשר ס' להודות על ג' הבודדים והא לך אילו שם דברים ששעה חזקן' יגיד עצמות אביו על מטה של חבלים ולא כדרגש כדרך מלבים ואזכר ר"ל לתת טעם אשאי קרי ל' יגיד עצמות אביו ולמה לא אפר סתם גירר נשנו של אביו שהרי באותו יום עצמו שעת הוא בא לקפודם וכו' ודאי היום חל לא כלל גופו וכיותר שאותו היום לא היר'כ' בשעות כדי שלא יהיה סתאי לספרו ור"כ' אשאי קרי ל' עצמות וי"ל לפי פשוטו שהרי רשעים בחיייהן קריון חתי' וא"כ איך יאמר עליו כשעת מיתות מת ולכל הוא כבר קריון מת שזמן רב לזה קראו השתא עצמות להראות בזה שהוא כבר מת בחייו וכאילו הוא גופו כרקס ואינו רק עצמות ונס בגז'ענינו כמה פעמים שאם' בלשון התלמוד כששם גל של עצמות וכו' כשעת חדא דיהבו בירכבן עיבי' כעשה עצמות אלא פירשוהו כוללעיל ; ועו'עשירי אחר' אית לי למס רשעי' כקדחין עצמות בחייהו ואין להאריך כאן וחזרו לענין הראשון שה' הוא שגירר עצמות אביו והשני הוא שפית נחש הכחשות והשלישי שגנו ספר רשואת אילו הן שלשה שהודו לו ועוד שלשה שלא הודו לו ואילו הן קצין דלתות סיכל ושיגן לחך אשור שבו'שפתם מי גיחוון העליון והשני'עבר כסן בניסן ; וי"ל לישב ע"פ הפשוט מאד ער דלא אייתיא לכלל הדריס והוא זה דחי'כפ' טעם מה תטאס בזה שפסם מי גיחוון וי"ל רש"י סתם מי גיחוון כדכתיב למה יבואו מלכי אשור ומלכי מצרים וימצאו לשנות ולא הודו לו לפי שהיה לו לבטוח בהק"ה ע"כ והוא מלת לו הוא כמיותר שהיה לכתוב שהיה לבטוח בהק"ה ומילת לו שפסע כאילו מדיין דווקא לו כי לבטוח יותר מכל העולם וי"ל שהוא באמת כדקדוקן זה אחר' והוה שגורו לו שגנו ספר רשואת ומה ה'טעם כדו' שלא יבטחו כ"א בחסו בה' וא"כ כיון שהודו לו לזה ואין שוב עשה כזה שפסם מי גיחוון וע"כ אש' שהי' לבטוח בה' שהרי הוא גנו ספר רשואת כשכיל זה ואין הוא לא כתיב בה' וע"כ בדקדוק אפר שהי' לבטוח בהק"ה ;

ובאופן אחר ר"ל לישב שזכה שגנו ספר רשואת והודו לו שוב כשקיצן דלתות סיכל לא יכלו להודות לו והוא באופן שהרי דלתו' הכול היו קודש והוא הוסיאם לחוליו וע"כ אפשר שיביא לו פירוש שיהיה להוסיאם לחוליו אף שכיון שגנו ספר רשואת שוב אז אפשר הוא להוסיאם לחוליו וע"כ לא הודו לו והוא דתלי בשלונותא אפי' שאלה הקדש או לא ואילו לא הוה גנו ספר רשואת שהי' אפר

עשם אשאי קרי ליש חז'ל כבי חזקן' לשון שגירר עמנו אביו ולמה לא אפר שגירר נשנו של אביו

וד תנאי חזקן' ולתנו וב בעיניך תי ועלי ח"א ד גאולה לך חזקן' אפר

מסכת אהרן יעקב ברכות

שוכח א"ל
שם שאלה
בהקדש
פירוש לחוקי
על אשר קיץ
דלתות הסיכל
וסיגור למתך
אשר אך מכה
שגבו ספר
רשומות טובה
שאין שאלה
בהקדש וא"ל
באשר ספרתו

אשר לומר דבוא מ"ל יש שאלה בהקדש אך כיון שגבו ספר רשומות
או כוכב לומר שאין שאלה בהקדש וא"ל אך קיץ דלתות היכל
וסיגור למתך אשר : והאך לך דא"ל ב"ב פ"ג מחלין וגם כנדרים
פ"ג ב"ב ו"ב ח"י יש שאלה בהקדש או לא יעו"ש : ואיתא
בספרי לא יחל דברו למה נאמר למי שהייתי אומר אם חכם
תמיד לאחרים למה לא יתיר גם לפגמו לכך כתוב לא יחל דברו
וילפינן מינה הוא אינו מוחל אבל אחרים מוחלין לו ע"כ הוא בספרי
ואיתא באלשון ריש סדר הטות דהאריך עם בקושיות בעינן הלשון
וכפל האמור כאן בגון לאסור אימר על כפשו ועיקר קושי' שלו כפי
דא"ל לא יחל דברו וילפינן מינה הוא אינו מוחל אבל אחרים מוחלין
לו ודמשה שם הורה לגדור וכד' א"כ כל היוצא מפני יעשה משמע
שהזהירה תור' יעשה ככל היוצא מפני דווקא ואין לה שום התי' ומתוך
עלמנו החריף פעלה עם החלטות דעתו שזו הוא פירושו של
לא יחל דברו לא יחל לא הוא ולא אחרים לו וכשכיל כך אמרם
תורה ככל היוצא מפני יעשה שהוא פירוש של לא יחל דברו שלא
תחלר הוא אינו מוחל אבל אחרים מוחלין לו ל"א ככל היוצא מפני
יעשה דווקא יעשה ולא שיתיר לו דברו וכדא"ל בחגיגה במשנה היתיר
גדדי שורחין באויר ואין להם על מה שישמכו ואף דאית' שם כמה
תנאי' דאמריש להם על מה שישמכו ח"ל הפלחה העללה חד
לחיסור חד לפירי וח"ל אשר נכספתי באמי והדרי בי וח"ל כל
דרי לבו וכו' א"כ יהודא אחר שמואל חי הואי תם הוה חמינה
מילתא דעדיפת מכולנו שנאמר לא יחל דברו הוא אינו מוחל אבל
אחרים מוחלין לו א"כ רבא לכולנו אית לכו פירכא ח"ל
מדשמואל דלית ליה פירכא וח"ל י"ל שם לכן היתיר אך למי מה דא"ל
בספרי נסתר גם הלימוד הא דשמואל ואין לכן שום היתיר שהרי
הקדמוי כבר לשון הספרי שהוא אומר דלכך כתוב לא יחל דברו
דלא תיחא אם הוא מוחל לאחרים למה לא יתיר גם לעצמו מוחל
פ"ג לכך כתוב לא יחל דברו וילפי' הספרי הוא אינו מוחל אבל
אחרים מוחלין לו כן הוא בספרי וכל זה הוא דווקא אם אבי אומר
שאין אה סברא לומר כיון שהוא מוחל לאחרים יתחול גם לעצמו
וא"ל יוכל לפרש בדעת הספרי הוא אינו מוחל אבל אחרים מוחלין לו
ועוד דעת גמ' דברכות אין החכום תמיד עצמו מביט האסורין אבל
דעת התקשה שם כמי דקא' ולוקי' ר' יוחנן לנפש' ופ"ג שם הא
ר"י חוקי' לאחרים כדא"ש שא"ר' לאחרים כב' לו ירך יכה ל' ירוי'
וזוקמה כנז' שהקשן הוא דפ"ל אופו סברא כיון שהוא יכול למקיס
לאחרים פשיטא הוא שיכול גם למקיס לעצמו אך היתרין א"ל אין
הכחוש תמיד עצמו מביט האסורין ומסברא דנפש' א"ל כן ואין כאן
שום הוכחה האמת עם מי ו"ל סברת' שהקשן הוא מסתבר וח"ל
גבי כדרי' י"ל אם האמת הוא כאותן דפ"ל שם היתיר לגדריש ויש לכן
על מה שישמכו וח"ל מי שהוה יחיד מושעה ויכול להתי' לאחרים
פשיטא שהוא יכול להפיר גם לעצמו כסברת' התקשה דלעיל' וח"ל
לדריש קשה מאי לא יחל דברו דאין לומר לפי שהייתי אומר אם
לאחרים הוא מוחל מכ"ש לעצמו לכך הוא אומר לא יחל כל' לפי
מכירתו האמת הוא הכי וח"ל מאי לא יחל וא"ל כדעת הית"ק
במתיבתא דפ"ל היתיר גדרים פורחין באויר ואין לכן על מה שישמכו
ואין לכן שום היתיר בעולם שהרי לכולנו אית פירכא לבר מדשמואל
דילפי' כדעת הספרי הוא אינו מוחל אבל אחרים מוחלין זהו למי
סברת' היתרין אבל לפי סברת' שהקשן דפ"ל ולוקי' לנפש' שהוא
שחוקי' הסברא אם לאחרים הוא מהני מכ"ש לעצמו וח"ל מאי לא
יחל אלא כ"ל לא יחל הוא כדעת האלשון דפ"ל כת"ק שאין לכן היתיר
וא"ל לא יחל הוא כפשוטו שלא יתיר דברו כ"א ככל היוצא מפני יעשה
ועתה חזר נא מה דהעלתי לך ובין תבין כמתניתין דמסכת חגיגה
דפ"ק דא"ל היתיר גדרים פורחין באויר ואין לכן על מה שישמכו
והרבה תנאי' דפ"ל יש לכן על מה שישמכו ואף שיש פירכא לכולנו
לבר מדשמואל דאין לו פירכא דא"ל לא יחל הוא אינו מוחל אבל
אחרים מוחלין לו וח"ל קשה לפ"ק לפי שהוא אומר אין לכן על מה
שישמכו והלא הוא דאמר שמואל אין לו שום פירכא אבל לפי הא
דלעיל' י"ל שפ"ק החזיק הסברא כדעת הקשן בגמ' דפ"ל ולוקי'
לנפש' שהוא החזיק הסברא אם לאחרים הוא יכול פשיטא שהוא
יכול גם לעצמו וא"ל גם לפי דשמואל יש פירכא שהוא ח"ל לא יחל
הוא אינו מוחל אבל אחרים מוחלין לו שהרי אם הוא יכול לאחרים
למה לא יכול לעצמו אלא לא יחל כפשוטו שאין לו שום היתיר כלל
אבל שמואל הוא דפ"ל כסברת' היתרין שאין חכום תמיד עצמו מביט
האסורין וע"כ הוא דפ"ל הוא אינו מוחל אבל אחרים מוחלין לו :

ועתה פסוק למה לא יהודו לו על דלתות שקיץ מוח שגבו ספר
רשומות בהקדש עו' הקדשה ח' דא"ל בגמ' דגדריש פ' גערה המאורסה
נא' כאן זה הדבר נאפת להלן זה הדבר בשחוטין חזן מה בשחוטין חזן
אשר וכו' וכל ישראל חף פרשת נדרים אשר וכו' וכל ישראל ויה
כאן ראשי המטות חף להלן ראשי המטות וכו' ראשי המטות בשחוטין
חזן למאי הילכתא אחר רב שעת לומר שיש שאלה בהקדש וכו' דא"ל
אין שאלה בהקדש ראשי המטות דכתיב בשחוטין חזן למאי הילכתא
ב"ש לית לכו ג"ש עב"ל כנז' דמאן דילפי' ג"ש וזו דכתיב גבי נדרים
זהו דכתיב גבי שחוטין חזן הוא דפ"ל דיש שאלה בהקדש דילפי'
בג"ש מנדרים אך מאן דלא יליף ג"ש הוא פ"ל דאין שאלה בהקדש
וכל זה הוא דוקא אם יאמר שיש היתיר לגדריש וא"ל ילפינן בג"ש זה
זה וא"ל גם בשחוטין חזן שהוא קדשים י"ל שיש שאלה בהקדש אבל
אם נאמר כת"ק בחגיגה דפ"ל דאין היתיר לגדריש או פשיטא דאין
שאלה בהקדש דמתיי' ילפינן בג"ש זה זה הלא נדרים נופו אין לכן
היתיר ואפ"ל זה זה מאי עבדי ליה י"ל כתיב' קנה' זה דגבי שחוטין
חזן לומר על השחוטין הוא חייב ועל היתיר'ק א"ל חייב זה דגבי
גדריש י"ל כדא"ל שכל הכניאים מתכבאי' כפס ומהם התכבא כו'
ותיריכו' דבייש בזה אך נקוט הכלל כיון שאין היתיר לגדריש או
פשיטא הוא שאין שאלה בהקדש ועתה הוא מוכרז ועצמו כיון שהודו
לו על זה שגבו ספר רשומות והאך הוא גבו ספר רשומות וכו' הוא
קיבץ כל הספרי מכל סדרי' א"ל כ"ל כאשר כתבתי בדפני' הקודמין
שהחילק הי"בין חוקי' וכו' יערי' כו' דא"ל כ"ל כתיב מי שיש לו חולי
או גבר כתיב כיון ילך חל' חכם ויכפרה וחוקי' חף קודם שאלה פ'י'
לו עכ"ל זה הנשר גידל כנוס דחזן ל' כרוח הקדש דהוי ל' הכין דלא
מעיל' וי' דר' להתפלל על זה וע"כ יערי' א"ל דא"ל לית' לגבאי' וחוקי'
א' מקובלני וכו' א"ל לעול' א"ל יערי' א"ל ענינו מקודמין' וכו' הוי מחולק'
שישני' הוא דפ"ל כדעת היתרין בגמ' דפ"ל אין חכום תמיד עצמו
מביט האסורין אבל חוקי' הוא דפ"ל כדעת הקשן דקאמר ולוקי'
לנפש' הוא פ"ל אם לאחרים הוא יכול מכ"ש לעצמו וע"כ הוא אחר
כך מקובלני מביט א"ל לעולם א"ל יונע ארס עצמו סן דרתיים ר"ל
הוא בעצמו יכול ואין צריך לאחרים א"ל מי שהוה ע"ה עליו באח' שלך
אלה חכם ויתיר ולכך אילו לא גבו ספר רשומות והוי קיץ דלתות
היכל י"ל שגבו ספר רשומות ויחף קשה האך הוסיא לחולין י"ל ע"י
שאלה דפ"ל דיש שאלה בהקדש ומאי יליף לה י"ל בג"ש מנדרים זה
זה ואף בגדריש פשיטא הוא שיש היתיר ומאי לא יחל דברו הוא פ"ל
כדשמואל דלית ליה שום פירכא ולא יחל הוא אינו מוחל אבל אחרים
מוחלין ואם תקשה לך אם לאחרים הוא מוחל ולמה לא יתחול לעצמו
י"ל כדעת היתרין בסברת' דפ"ל אין חכום תמיד עצמו מביט
האסורין וגם גבי תפילה י"ל חף שהוא חכם ילך חל' חכם אחר דוקא
אבל ע"ש שגבו ספר רשומות והאך גזון א"ל בזה שהו' שכל א"ל יתפלל
על עצמו שהרי א' דקדוקי' ל' מביט א"ל א"ל שאל' יונע ארס עצמו חזן
הרתיים והוא כדעת הקשן דפ"ל ולוקי' לנפש' שאם יכול לאחרים
עכ"ל לעצמו וח"ל מאי לא יחל דברו דאין לומר כדשמואל דפ"ל כנז'
אינו מוחל אבל אחרים מוחלין הלא לפי סברת' דפ"ל כדעת הקשן
שאם הוא יכול לאחרים מכ"ש לעצמו אלא ג"ל לא יחל הוא כדעת
ת"ק דפ"ל לא יחל הוא כפשוטו שאין לו שום היתיר והיתיר גדרים
פורחין באויר וח"ל שאין היתיר לגדריש מכ"ש שאין שאלה בהקדש
דמתיי' ילפת לה וח"ל אך קיץ דלתות היכל והוסיא לחולין
הלא אין שאלה בהקדש דוק :

ואגב דאנו עוסקין בסילוי גדרים ביחא כה מלתא דקשה לכך
עין רואה כהאי קרא דכתיב ככל היוצא מפני יעשה וכו' ופ'
אחת מיותר כאן דפ"ל כל היוצא מפני יעשה ומאי ככל
היוצא מפני י"ל ע"ש דא"ל בגדריש כל הסודר כאילו כנה וכו' וכל
העקיימה כאילו הקריב עליה והשעת' אימר הכמות וגם טוב משניהם
אשר לא תדור וגם כאן אמרנו ע"ש הדרוש שלי דאין היתיר וא"ל
יש לחוש עין וסודר הקדש או חיזה עמי ות"א שזה כשהוא טוב לב
ורצה לגדור דבר לקדושת' אך שיראת' ח' כנודר עליו שבו' כאילו הוא
בונה כהם וא"ל הוא יחל לגדור ויפסיד הקדש לו"ל כלל היוצא
עשוי יעשה ר"י שהרי שבין שחשב לבדו לעשות יהיה כאילו היוצא
עשוי ויעשה מיד והוא ע"ש דא"ל בחגיגה שם הכנו תנאי' דפ"ל היתיר
גדרים יש לכן על מה שישמכו וזה מוכהו' ר' יצחק הוא דפ"ל שיש
היתיר וילפי' מהאי קרא דא"ל דרי' לבו יביאה כל זמן שמדבר לבן
עמו ואינו מתפרט יביאה אבל אם מתפרט ואין לבו עמו יתיר לו
גדרו וא"ש פ"ל כולנו א"ל לכו פירכא וכל' דרבי יצחק איש
פירכא

הוכחה דמתו
שגבו חוקי'
כ' רשומות לך
לא הודו לו
על קיץ
דלתות
היכל

א"ל
לחוק
לחבר
בזה פ'
אזו"ל א"ל
לו על ס'
תי'

פלבנות
הכבוד
והכניו
עשה
כהונת
שגינה
הק'
כש וזה
לא נזכ'
לעשות
דלילי בפלו
ח"ל שח
הק' בה כנ
של דריקו'
מכבודו או

והיה קשה וכול ככל שעה שירצה שהרי דוד היה זמן רב קודם
דמיאל ולמה לו לחתני עדיאל וגם יכול האחרון דקאמר יכול
והיה טובע זרבינו ואח"כ יתפלל וקאמר כבר פירש שלמה לשמוע
אל הרינה רנה וז תפלה ותפלה וז בקשה ואח"כ השיב לו והלא בנתי
ילפיני מהאי קרא למוע אל הרינה ואל תפלה לעולם יתפלל
אדם בסתת הכנסת שנאמר לשמוע אל הרינה בתקום רנה עם
תפלה תפלה פירש שהתפלל ויהי דוקא בב"ה וא"כ הדין ילפי
מהאי קרא שיתפלל תפלה ואח"כ יתבע זרבינו :

וכברו ליטע כ"ל ע"פ דאי' כפ' מי שמתו המשיע קולו
בתפלתו הרי זה מקטני אמנה חמיר דב הוכח
לא שני אלא שיכול לבנון את לבו בלחש אבל אין יכול לבנון את
לבנו בלחש מותר וה"ל ביחוד אבל בניכור חסור דחתי למטרד
ביבוא ע"כ : ומאן דיש כאן חילוק בין יחיד לבניכור דבניכור
לעולם חסור אבל ביחוד שאם שאינו יכול לבנון בשהוא מתפלל
בלחש זה הוא מותר : וכבר ידענו דיש פלוגתא בזה אי שנות
זריכות כוונה או לא ובההיא ירושלמי בעשש דר' בון שפעם
א"י היה רונה לבנון וכו' וכו' תבאם שנאמר דאין כרידכונה לתפלה
ואח"כ ביחוד התפלל חסור לו הנבחה קול וזקף שאין יכול
לבנון מה בכך ומעט שלא יהא מקטני אמנה : ואיתא
בגמרא בספר תפלות הכתיר מר סבר מסין גאולה לתפלה עדיף
ומר סבר תפלה מעומד עדיף ופירש רפי' שיכול לבנון את לבו :
במאן תפלה מעומד עדיף הוה כוונה ו"ל הא דמלבי' המי מ"ר
אי מסין גאולה לתפלה עדיף או תפלה מעומד עדיף פלגי בהא
אי מנות זריכות כוונה או לא דלעתא דאמר מסין גאולה
עדיף ו"ל דהוא ס"ל מנות אין זריכות כוונה ולכך מסין גאולה
עדיף תפלה כעמידה עדיף פלוגה של עמידה היא כוונה
הלא הוא ס"ל דאין כריד כוונה ולמ"ד דס"ל עמידה עדיף ו"ל
הוא ס"ל מנות זריכות כוונה : ועתה אבאר לך היכול הראשון
דקאמר הלכה אדם מישראל שיהא עומד ומתפלל מהו שיהא מותר
לו להתפלל בקול גדול ולסו' ריהטא יש כאן יתור לשון אבל
לכתי' האמת בדקדוק אחר השואל לכי' שהוא ידע מתנאי ס"ל
שכחשיע קולו הרי זה מקטני אמנה אך הי' דע גם מזה לא
שאלו אלא שיכול לבנון בלחש ואם יכול לבנון בלחש או אשור
אשורו ביחוד : וגם ידע מזה הפלוגתא אי מסין גאולה לתפלה
עדיף ואי תפלה מעומד הוא עדיף ופלוגתא' הוא אי מנות זריכות
כוונה ועמידה נזכר כוונה : ולזה בא השואל בדקדוק לשנו
הלכה אדם מישראל רונה לומר שהוא רק יחיד ולא רבי' לכן
אזיר אדם מישראל נשוב חמיר אף שהיה עומד ומתפלל רונה לומר
שהוא היה עומד בתפלתו וע"כ הוא מתפלל כעמידה ומר
שהוא מותר לו להתפלל בקול גדול שהרי הוא יחיד וגם מתחשתו
ביבוא שהוא רונה לבנון שהרי ע"כ הוא עומד ומתפלל ועל כזה
אחי שואל אם מותר לו להתפלל בקול גדול : ולפ"ו קשה בין
שהשואל היה יודע שהנמרא שהוא וגם מכל החלוקים ואי
אחרים לא שני אלא שיכול לבנון את לבו בלחש אבל אם אין
יכול לבנון מותר וא"כ מה שואל אלא כ"ל דהשואל קא בעבי לי'
אי מנות זריכות כוונה או לא ודילת' היא כמאן דס"ל דאין זריכות'
כוונה וא"כ אף שאין יכול לבנון בלחש מה בכך ולזה יפה
השיב לו המשיב כבר פרשה חנה שנאמר והיא מדברת על לבה
ומכאן ילפינן שהתפלל כריד לבנון על לבו וכיון שיש לימוד
שכריד כוונה א"כ ו"ל שהלכתא הוא כמאן דס"ל שכריד כוונה
ואז אם אינו יכול לבנון בלחש מותר לו להתפלל בקול וזהו
כתי' בין שאל' הלכה אדם מישראל וכו' רונה לומר שזה עי'
תפסקא לי' אם הלכה הוא שכריד כוונה שהרי האי לא שני
בנתי' הוא חיל' חליבא תאן דס"ל שכריד כוונה וכו' ויפה מתורן
הקושי' שלי' למה לא השיב לו המשיב יתקולה לא ישמע שהרי גם
השואל לא שאל על הנבחה קול כ"א אם מנות זריכות כוונה
וע"כ השיב לו תחנה מדברת על לבם ודון כי נכון הוא בנתי'
וקרוב לאמת . אך עדין קשה למה לא השיב לו המשיב'
בקיבור ולמה א' כך שבו חכמים היה עומד ומתפלל יכול ישמוע
קולו וזה כ"ל ליטע ע"פ מה דאי' בס' מי שמתו המשיע
קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה וכל העבדי' קולו פירש'
שהוא יתיר שהמשיע הרי זה מביחי' ה"על ובאן השואל אי' ל'
ד א I D כזה

ביחוד ח"א
מסין גאולה
לתפלה עדיף
או תפלה
מעומד עדיף
תלי' תפלה
אי מנות
זריכות כוונה
או לא

בפרק אין עומדין א"ל רבי הויה בר אבא
לעולם יתפלל אדם בבית שיש בו
חלונות שנאמ' וכיון פתיחין לי' וגומ'
יכול יתפלל אדם כל היום כולה כבר מפורש ע"י
דמיאל חמנין תלתא וגו' יכול משבא לגולה הוחלה
כבר נא' די הוה עביד מן קדמת דנא יכול יתפלל
אדם לכל רוח שירצהת' ל לקביל ירושלים וכו'
יהא כולל בבית א' כבר מפור' ע"י דוד דכתי' ערב
ובוקר וצהריים וגו' יכול ישמוע קולו בתפלתו כבר
מפורש ע"י הנה שנאמר וקולה לא ישמע יכול
ישאל אדם צרכיו ואח"כ יתפלל כבר מפורש ע"י
שלמה שנאמר לשמוע אל הרנה ואל התפלה
רנה זו קלמו שלה' ותפלה זו היא בקשה ע"כ
המאמר בגמ' וצ"ע גדול האין הוי יכול למקשרי'
זה לזה והוה הגוסס בגמ' : וברבה פר' ואתחנן
הוא בנוסח אחר ו"ל הלכה אדם מישראל שיהיה
עומד ומתפלל מהו שיהיה מותר לו להתפלל
בקול גדול כך שנו חכמי' היה עומד ומתפלל יכול
ישמוע קולו בתפלתו כבר פרשה חנה שנאמר
וחנה מדברת על לבה : יכול שיהא מתפלל
שד' שותן ב' א' כבר מפורש ע"י דמיאל וחמנין
תלתא בימא הוה בריך על ברכויה ומצלי ומודי
קמי אלהא : יכול יהא מתפלל בכל שעה
שירצה כבר פירש ע"י דוד דכתיב ערב ובוקר
וצהרי' אשוח' ואחמני' וישמע קולי יכול יהא אדם
תובע צרכיו ויוצא לו כבר פירש שלמה לשמוע
אל הרנה ואל התפלה רנה זו קלומו של הק' ברה
ותפלה זו שאלת צרכיו ע"כ הוא ברובה וצריך
אנו לבאר שני הגוססאות האלו :

והנה הנסח ברכה כ"ל לבאר אף מקודם אנוע לך הדיקדוקים
המיוחדים עם והנה שאל' דקאמר הלכה אדם מישראל שיהיה
עומד ומתפלל מהו שיהא מותר לו להתפלל בקול גדול ולסו'
ריהטא מהו כמאן יתור לשון ובקיבור הוה ליה למייר מהו להתפלל
בקהל גדול ולא להרבות בלשנו' ולומר אדם מישראל וגם זה
אדם מישראל שיהא עומד ומתפלל מהו לי' אם הוא עומד או אם הוא
יושב וכו' קשה על השואל וגם על המשיב ג"כ קשה שאמר כך שני
חכמים היה עומד ומתפלל יכול ישמוע קולו כבר פרשה חנה
וחנה היא מדברת על לבה ולמה לא השיב לו בקיבור כבר פרשה
חנה ועדין יש לדקדק שהשואל אחר מה להתפלל בקול גדול
והמשיב משיב יכול ישמוע קולו : ועוד קושי' גדולה יש כאן
שהרי השואל שאל אם מותר להנבי' קולו וכתי' הכראה השיב לו
עתה שאתה להנבי' קולו שנאמר וחסה מדברת על לבה דמשיב
שאל למה היה מדברת בלא סדמת קול וקשה לי' הרי באותו דף
בגמ' בגמ' יליף תחנה מדברת על לבה תאן שהתפלל כריד
לבנון על לבו והנבחה קול יליף לה מדברת בחדה וקולה לא
ישמע ואף כאן היה לו לומר כבר פרשה חנה שנאמר וקולה
לא ישמע : ועוד קשה דקאמר יכול יהא מתפלל שלשתא כאח'
וקאמר כבר פירש דמיאל דכתיב וחמנין תלתא וקאמר יכול ככל
שעה שירצה כבר פירש ע"י דוד שנאמר ערב ובוקר וצהריים ואף
כאן קשה בקיבור א"ל על יכול ראשון שאמר יכול יהא מתפלל
שלשתא כאח' הוה ליה למייר כבר פירש דוד ערב ושוקר וכו' ואזו

אור שלק
ז הודו לו
וזקיעל
תום מי
חון מכה
הודו לו ע
תיפת נז
זמנת

מסכת אוהר יעקב ברכות

עושה אחת לאחר התפלה והכל עושה תפלה הוא וי"ל שזה הוא
 פירושו דק"ח ענינו וזמנין תלתא ביומא הוה בריך על ברכותי
 ומלבי קדם חלפה דהוא נוסח אהא לזמנין סדניאל הוה
 תפלה בתפלה וזמנין לא בשעת אחת עושה הכוונה סדר
 גריך להכות בין תפלה לתפלה וז"ל כתי דהוה בריך על ברכותי
 שהכריעו גרומת הכוונה יותר ען הפעולה וזאתו בידועלמי ס'
 הרוחה כל ברכיא טבין חוק וסכריא דחוריותא ופירושא שם
 שהכריעו על ברכי גרומת הכוונה לב ומקדין הכוונה :
 ולפי"ו וזו שהיה לו על שלפשו שאל יכול יתפלל שלשת כא'
 הוה מ"ע שה"ג אז אין את יכול לביק מתכלוס ול"ל לו לפוסם
 האמת אהך שאין תפלה זמן גרומת ושעיד ילפינן מחנה שגריך
 כוונה וח"כ שגריך כוונה הרי אי אפשר קח להתפלל שלשת
 כא' שהרי גריך להכות בין תפלה לתפלה עד שתחונן דעתו
 ולזה הכיח רחמי מדנאל שאף שהוה הוה כוונה על ברכי וזו
 גרם לכוונה ועם כל זה הוה מתפלל זמנין תלתא ביומי ולא
 שלשתא כא' : וזו מתוך הקושיא שלי להא לא הוה לו
 הפשיט על יכול ראשון כשאל יכול יתפלל שלשתא כא' הוה לו
 להשיב בקריק מדוד מנא עריב ובוקר ונכריס וזו לא הוה קש
 כלל היכול שהו דקחמי יכול יתפלל בכל שעה שירגו אינו קשי
 ככלל שהרי עיקר השאלה של שאל הוה מתח זה שאמר כבר פרס
 חנה וחנה מדברת על לבס וכיון שהו יליף מחנה ש"ד הרי
 ערב ובוקר ונכריס שאין דוך לאו דווקא הוה וע"כ שאל יכול
 יתפלל שלשתא כא' שהרי אין כאן ע"פ שהו דהרי ערב ובוקר
 לאו דווקא הוה וח"כ הדין הוה יכול להשיב לו מדוד דכתיב ערב
 ובוקר ונכריס הוה דייקנין לזה מה לאו דווקא הוה וע"כ חייני
 מדניאל ששם עובח אף חס הוה עושה כוונה אי אפשר להתפלל
 שלשתא כא' ויכס הוה לו מדניאל שאלה וזמנין תלתא וכו' ולזה
 בא השואל על השאלה זו יכול יהא ותפלל בכל שעה שירגס
 רונה לומר אחד שאת השפת' לי מדניאל ולמה לא מדוד אלפי
 שאת הוה לי בדבר זה שאין תפלה מנות עשה ענין גריח והאי
 ערב וכו' לאו דווקא הוה ועל שלפתי שאלתי יכול יתפלל שלשת
 כא' ששבת לי מדניאל שאף חס כטעם הוה עושה כוונה הרי גריך
 לשבות בין תפלה וקח דניאל כשבי ל זה התפלל תלתא וזמנין ולא
 בששם א' כשבי הכוונה ולפיוס אין כאן שום זמן גרמא וח"כ
 יתפלל בכל שעה שירגס חף לא בששם א' חף לא כוון קבוס
 כיוון שאין זה מ"ע שזמן גרמא והוה לו השואל כבר פרס רונ
 סנאמר ערב ובוקר ונכריס רונה לומר דווקא חילו ומניולא
 בכל שעה שירגס והו דווקא מ"ע שזמן גרמא וקח שאין הכן
 שאל חף דלא חכירי עד עתה הוכחמו שהאי ערב ובוקר
 ונכריס לאו דווקא הוה וע"כ הוה לו על יתפלל שלשתא מדניאל
 וחף עתה חזר ויעיר להשיב מדוד זה השאלה חנה שאלת
 בן חכס וכרי בוא ואלמדך כינה שפל שאלה הראשונה שאל
 יכול יתפלל שלשתא כא' לא הוה יכול להשיב מדוד כלום כרפירס
 אל עתה אחרי שאל יכול הראשון יכול יתפלל שלשתא והוה
 לו מדניאל וזו שאל גו' יכול בכל שעה שירגס ועתה יפה
 הוה לו מדוד : והוא באופן זה חף בלי שום
 הקדמה חף זכור בא תוכן פלפול הראשון שיעיקר השאלה
 הראשונה הוה שאלה השואל הוה שיהא מוגר להתפלל בקול
 גדול הוה עיקר השאלה חס גריך כוונה או לא וע"כ כוונ
 לו השוהי מחנה וזו עובדת על לבס שזמנין גלמוד חף
 בגרמא עובדת על לבס מנאן מהתפלל גריך לבון על
 לבו וזוה יא' לו להשואל דהאי ערב ובוקר דבי דוד לאו
 דווקא הוה דל"כ חף חף יכול לליק מחנה ונדלעיל אכל
 חס אינא זקוס ללמוד שגריך לבון ולא מחנה הוה וזו
 הוה שובל לומר דהאי ערב ובוקר גרמא ונכריס דווקא הוה וזו
 מ"ע שה"ג ועתה נקוט האמת שגריך הרי חזר ששבו ל
 המחשב דלפינן כוונה מחנה וזו בא השואל בשאלתו יכול
 יתפלל שלשתא כאחד וכשיב ששבו מדניאל וזמנין תלתא
 ביומי שפירשו הוה שאף עושה כוונה לתור
 אי אפשר להתפלל שלשתא כאחד דכרי דניאל עושה
 כוונה השלל בתלתא זמני וז"ל חף מדניאל מוכח א' דגריך
 כוונה

והיינו בטו' א"ח
 ס' ד' דנשים
 חייבין בריך
 בתפלה עושה
 עליו הו' מנות
 עשה שהיו
 גרמא

וישום הקושי
 דלמה לא
 הוה בקושי
 על יכול
 שיתפלל ג'
 עיקר מדוך

באור
 למורי דמי
 אי עו
 לכרי קול
 תפלה חן

מסכת אהרן יעקב ברכות ט

תמידין תקנום שהתקנותא הוא אי ערבית הוי רשות או לא
דאם כחמר חכות תקנום הוי ערבית שתין יעקב חוכה כמו
תפלת שחרית שתין חדרהם או תפלת מנחה שתין יצחק חסל
חס נחיר נגד תמידין תקנום או הוי ערבית רשות שהרי רק
גמי תמידין ליום וא"כ ערבית הוא רשות ועתה בין עבין
זו זה דהא דאמר רבי חנינא שא"ל יתפלל אדם אלא בבית
שים בו חלונות וטעמו הוא כדאמר רשב"א ו"ל שיסתכל
לשמים שיראה ג' חלונות ומי ואלו ודאי הוי ערבית כמו חנין
תפלות דמה לי בשחרית שהוא רואה חילוף ושמי ומה לי ערבית
שדואה ג"כ חילוף וא"כ הוי ערבית חוכה וזה אפי' אביבא דמין
ס"ל אבות תקנום דחלו למחן דס"ל נגד תמידין תקנום ואלו
הוי ערבית רשות וא"כ מוכח שאין טעם התפלת מנחה חלופי
ומי' ואלו גם אין צריך לפתיחת חלונות ו"ל באחת הא דאיתא
פלוגתא בפ' טעמ' חלופי אי עיניו למטה ואי עיניו למעלה ו"ל
דבאח' פלגי דמין דס"ל עיניו למעלה הוא ס"ל אבות תקנום
ואו הוי ערבית חוכה וטעם שזו חלופי ומי' וע"כ עיניו
למעלה שאו יראה חילוף הוסיף ומחן דס"ל עיניו למטה הוא
ס"ל נגד תמידין תקנום ואו ערבית הוי רשות וא"כ אין טעמו
נגד חילופי ומי' ואלו חן צריך להסתכל לשמים כ"א עיניו למטה
וק"ל ועתה תבין האמרא מה שהיו
אותן לינומות עושין שהיו הולכין אל חלונותיהן של דוד דקאמר
אל חלונותיהן לשון רבי' ואל קאמר אל חלונותיהן של דוד לשון יחיד
שהרי אל חלון או הקרוב להם דרך עמון היו יכולין לרבה ברונם
אל ח"ל ו"ל דקאמר לשון רפוש דוקא אחרונות רבי' רונה לומר
שהם ראו שדוד היה מתפלל שלם תפלת ככל יום שהרי כן
כתיב פיר ובוקר וזהו הדין והשמים חף שחלונותיהן עין
לא נכתב האי קרא דעדין לא היה נכתב שער תהלים שלו אף
ההנהגת תפלתו היו רואין שהיה מתפלל שלם ככל יום ואלו
ודאי הוא שמונתו היה באלו שלם תפלת שחבות תקנום שהרי
נקוט אחת ביד שהוא אחר תפלה לעיניו כי יעטוף ולפניו ויבא
ישפך שיחו ויין שיהי אלא תפלה דלפניו מיתחך דכתיב ויבא
יבין לשון שדור וא"כ בין שהוא למד מיתחך דשיחה לשון
תפלה הוא שחיר שאף דוד הוא דס"ל תפלת אבות תקנום
וע"כ הוא מתפלל ערב ובוקר וזהו וכולם חובת דכולם שון
וא"כ הוא הוי מוכח כמו דוד בין דס"ל שלשן חובת הוא
ס"ל כמו דטעם דח"ל ו"ל תפלת חף אבות תקנום מ"ל צריך
ליין טעם למד דווקא שלם א"ל כטעם הרש"ב ו"ל משום
חלופי ומי' וא"כ היה צריך דוד גם לפתיחת החלונות כדי
שיוכל להסתכל לשמים ויראה כל חילופי הוסיף ואלו מה היו
עושין חוכה לינומותא היו הולכין אל חלונותיהן של דוד שראו
שהיה פותח חלונותיהן שלם מעינים ליום כדי לראו חלופי
סומני ומזה הוכח להם דעת דוד מה שהוא מתפלל ערב
ובוקר וזהו שהוא ס"ל אבות תקנום וע"כ גם מה שהוא
מתפלל ערבית היא חוכה דחלו בלא פתיחת החלונות חף
אם היו רואין שהוא מתפלל גם ערבית עדין ו"ל שהוא ס"ל נגד
תמידין תקנום ואלו דכתיב סמי' ליום ודי בשני תפלות ו"ל חף
שהוא מתפלל לא חש' חוכה הוא כ"א רשות אף אדרי שראו
פתיחת החלונות ומאי טעמי' אלא שיראה חלופי סומני וא"כ
עכ"ל חילוף הוסיף דערבית ודשחרית וא"כ חוכה הוא וא"כ
מוכח הוא דאבות תקנום וזכר כתבנו בהסקי' אתא חוכה
דאם אבות תקנום או שאלת זכרו תפלה וא"כ שבו של מקום
וכא לך בקי' שהרי ילמין מיתחך שתין תפלת מנחה שחומר
ויבא לשון ואין שיהי אלא תפלה שחומר תפלה לעיניו כיי' עטוף
והדר לשמי' ו' ושפך שיחו אבל חס נחיר נגד תמידין לא ס"ל
דשיחה לשון תפלה ואו שבו של מקום תפלה וחזר נא
זה בהקפותא ועי' אלו חך דאיתא שני פירושי' על' לשמוע אל
הכנס ואל התפילה הפי' הא' שחבו של מקום תפלה ופי' הכ' רבה זו
בית הכנסת ולזה הוסיף באלו חלונותיהן שהיה פותח חלונותיהן
ולמה אלא כדי להסתכל לשמים לראות חילופי ומי' וא"כ מוכח
הוא שח' ס"ל שתפלת אבות תקנום וא"כ ס"ל אבות תקנום
וע"כ הוא חן שתין תפלת מנחה שחומר ויבא לשון ואין
שיחה אלא תפלה שחומר תפלה לעיניו והדר ולפניו ה' ושפך
שיחו וא"כ מוכח הוא שאלת זכרו תפלה וא"כ מאי לשמוע אל
הכנס ואל התפלה דמין לומר רבה זו תפלה שיח' שבו של מקום

תפלה הרי כאן שאלת ס"ל אבות תקנום מוכח הוא שאלת זכרו
תפלה א"ל לשמוע אל הכנסת דאיתא דס"ל במקור' וכו' ושאין
תפלה ששעית כ"א בבית הכנסת וע"כ איתו חלופי יבנה
שעוקש חלופי בית ה' כלך סכרי הוכחנו לדרך שאין תפלה
ששעית כ"א בבית הכנסת ודוק הטוב כי נכון הוא :

ובבבוי לישב למה קראו לינומותא הלא כדון דברו וגם
קוש' כשני' שהעלתי למה סי' דוד שח' על שאמר
בית ה' כלך שאמר ששחתי באומרים לי בית ה'
כלך ולמה לא שחתי על שאמרנו לו חלופי יבנה חוקש : ואל'
שזה היה לינומות שלהם שאמרנו לו חלופי יבנה המקדש והוא
ע"פ מה שכתבתי טעם מספיק וקרוי לחמת לזה שא"ל וק"ל
לדוד רק אתה לא תפנה את הכותל הזה ולמה היה זה עונשו
דוקא שהוא לא יבנה את הכותל הזה עד מתי יהיה עון זה
וילדי הדסה וכו' עד שאמר לו הק"ל למה עד מתי יהיה עון זה
בידך ע"י מפו נוב ע"ל הכהנים ע"י נכר שאלו וכו' ורמז
שיכלה ודעך או שתמסור ביד אויב אחר דוד רבש"ע מוטב שחכי
במסר ביד אויב ואל יכלה זרעו וכו' נמצא שדוד הוא בירר לו
שיחא הוא נמסר ביד אויב ואיתא בספ"ק דברכות אמר רבי יוחנן
כל הקובע מקום לתפלתו אויביו נוטלי' תחתיו שנאמר ושמי
עוקם לעמי ישראל וכו' ב"ה ונטעו וטעו וטעו תחתיו ולא ירגז עוד
ולא יוסיפו בני עולה לענותו ע"כ שם נמצא שבית המקדש שהיה
מקום קבוע לתפלתו הוא כבנה כדי שלא לענות ישראל תחת יד
אויב : וא"כ דוד שחחר לעצמו שיחא הוא נמסר ביד אויב ע"כ
איתא שר הוא שיחא הוא כבנה כ"כ שלא לענותו ביד אויב ע"כ
אמר לו הק"ל רק אתה לא תפנה את הכותל הזה : ושני שם
שלוה כטעמים טעם ל"ס מה שזכרנו עוד מזה ותמנא נחת :

ועתה פקח וראה שזה היה הלינומות שלהם
שאמרנו לדוד חלופי יבנה המקדש אחרי שהם
ידעו שאי אפשר הוא שהוא יבנה המקדש וכו' הוי מוכיחין אותו
שאמרנו לו חלופי יבנה המקדש רופה לומר הרי אתה מאתת בנין
ב"ה שבתורת לך להיות נמסר ביד אויב ועתה הוכחנו לך מזה
פתיחת חלונותך שאין תפלה נשועת אלא בבס"כ ובכ"ה ס"ל וא"כ
חלופי יבנה אלא דוד ח"ל חף שהם מוכיחין אותו כזה דלדברנו לי
בנין ב"ה אבל שח' חו' כזה שחומר לבי כ"ה כלך שבו כוונת
לרעתו וק"ל :

ובבבוי לישב גם הנייחא בתלמוד שלנו כ"ל לישב ע"פ
דאי' פלוגתא בפ' מנחות חלופי ו"ל ר' חייה ור"ש
בר רבי הוי יתבי פתח חר מיכיוו ויחזר המתפלל צריך שיתן עיניו
למטה שנאמר וסיון עיניו וכו' וכלי שם כל הימים וחד חומר המתפלל
צריך שיתן עיניו למטה שנאמר נשא לבביו אל כל כפיס אל אל
בשמים וכו' ובמאי פלגי' וכו' דפלוגתא דאיתא חזו' נריכות כוונה או
לא והוא ע"פ דאית' בספ"ק דתעמי' א"ל חלופי חן שתכלה של אדם
ששועת אלא ח"כ חש' נששו בכפנו שנאמר נשא לבביו אל כל כפיס
אוקי' ר' שמואל בר כהנני אמורא עלי' ודרש וישתוהו
בפיסו וכלשונם יבכו לו וכבס' לא כגון ולא נאמרו בבדינתו
ואע"כ ודאי רחום יכפר עון וכו' קשיא אהדרי לא קשיא הא באידי
הא כבכור ע"כ : וכאן קשה על האי ר' שמואל בר כהנני למה
לא הוקשה לו הכי תרי קרא אהדרי בלא דרשא של ראשי ח"ל
בשליח בלא דרוש של ראשי שדרש נשא לבביו אל כל כפיס צריך
כוונה לא הי' קשה פרי קראי אהדרי דיכול לומר דפרשו של נשא
לבביו הוא כהאי דאי' כפ' חזו' נשא לבביו אל כל כפיס אל
אל בשמים הוא שצריך שיתן עיניו לשמים רק שיסתכל לשמים ואין
צד שום כוונה בהי' דהוא רחום וכו' חף מלבס' לא נכון ולא
כאן זכו וכו' ור"ת למה נפקח האי אסתכלות לשמי' ו"ל שזה טעמא
דפתיחת חלונות שיראה חלופי ומי' ויודע להק"ל שחן שייך בו
ית' לא חילוף ולא שימו כלל חף עתה שדרש דאית' נשא לבביו
שצריך כוונה וע"כ הוקשה לו הא תרי קראי אהדרי ולכפ"ד הוא
פשוט דהני דפלגי' בס' חזו' חלופי דח"ל צריך שיתן עיניו למטה
וא"כ עיניו למעלה דבזה הוסיף פלגי' דח"ל צריך שיתן עיניו למטה
ויחיי נשא לבביו אל כל כפיס אל חף בשמים ו"ל דס"ל שצריך כוונה
למעלה אבל עיניו יהיו למטה ואם כן לא סבירא האי טעמא
דחילופי חזו' דאם כן היה צריך להסתכל למטה

טעם הגון
קרוב לאית
למה ענוש
הק"ל למה
דוקא כזה
ענוש שלא
יבנה הייחוד

ועיין גם
בילקוט שושן
משו' סקדים
כבודו לכבוד
המקום ע"כ
אמר
רק אתה לא
תבנה ופי'

טעם כזה
שאו"ל
שלינומותא של
דוד הי' הולכין
אל חלונותיהן
של ואש' עיני
יבנה ב"ה
וישחזקוהו ג' כ
מ"ל לשון
חלונותיו

שי' על
רו' כהנ' וכו'
! שיחא
ובית
ה' כ' כ'
דאם
תפלתו
ע"י יתת
והדומות
לא גם
רין כו'
יקו'
ד יתת
כ' חזו'

מסכת אוהר יעקב ברכות יא

לתפלה בלחש כדו שלח לבייש וע"כ הוא אחר אל יתנו סורחני שלח לבייש ו... ועתה מקושר יפה במדרש היכול דווקא

ולמה לא בנו להם בית המקדש שהיה ביניהם דלטורין תרע לך דאמר רבי שמואל בר נחמן דורו של אחא עובדי ע"ז היו והיו יוצאין למלחמ'

בזמור המדרש ג' דברי נטונו ישראל כמטה שכתבו לחרץ וכו' ויהי כחולד למה לא עבש הק"כ דורו של שאלו סה' דלטורין כמטה שזכו עבשו

ועתה פוא חדא וכו' עוגמו של לטון קרע והלא עוגמו של לטון קרע הוא מורע שזכו מוטרקין שלו מוצא רע ויהיה לו לכן כ"כ להעניש כזה ועוד שהרי זה היה בידם לכמות ואין זה מנר עוגמו של כ"כ אלא שחזר עבירה גוררת עבירה ואין שייך עבירה וזן עבדו על כיווי של הק"כ ולא בנו כ"כ כשביל שהיה בעלי לטון קרע וגדולה מזו שאמר במדרש תרע וביחא רחיה שהיה בעלי לטון קרע ומה בכך ואין שייך לטון קרע לכך כ"כ לו"ה תרע לך שהיה כזה פלי שחם לטון קרע אין בכך כ"כ שהיה בדורו של אחא עבדי ע"ז והיו נוצחין במלחמה ודורו של שאלו היה מוסלן במלחמה כשביל שהיו דלטורין וא"כ שהעונם של דלטורין הוא מוסלן ביד אויב ומה פעולה של בנין כ"כ שהיו אויבים וסולן תחתיו והלא כיוון שיש לטון קרע ביניהם הם מוסלן ביד אויב וע"כ מוכח הוא ה' דלא בנו כ"כ משום שהיו יודעין בעצמן שיש ביניהם בעלי לטון קרע ועוגמו שיפלו במלחמה וא"כ מה פעולה יעשו בכך כ"כ וע"כ לא בנו ודוק כי כגון הוא : ועין במובנה ג' דכתיב' עם והלכו גוים ועמים רבים אל בית אלקי יעקב אלבי יעקב ולא חלוקי אברהם ואלוקי יצחק אשל למלך שהיו לו שלשה אוהבי' ובקש לבנות הבית פלטין שלו הבית לראשון אויב הייתי אותו שהיה הר מתחלה הבית לשני אחר זכור הייתי אותו שהיה שדה מתחלה הבית לג' אחר זכור הייתי אותו שהיה פלטין מתחלה ח"ל חייך שאני בונה פלטין ואני קורא אותו על שדך וכן הוא אומר הכני שב את שבות אהלי יעקב והלכו עמים רבים אל בית אלוקי יעקב לא כאברהם שקראו הר ולא יצחק שקראו שדה שאמר יצחק לשוח בשדה אלא כיעקב שקראו בית אל שאלו ויקרא למקום ההוא בית אל ע"כ : ואף כאן כדרך ליתן טעם וכי בקריאת שם תלי מלתא ומה לו אם קראו הר או שדה או בית ולא לא היה יעקב קראו בשם בית ח' לא היה נבנה שום בית המקדש אלא ל"ל לישב שבאמת בקריאת השם תלי מילת' ואחלו לא היה יעקב קורא בשם בית אל היה איה טענה על בנין בית המקדש והוא ע"כ דאיתא בלוקט וירא את המקום מרחוק ומצד שיהיה עמק מתלה אחר הק"כ אין כבודו של מלך להיות שריו בעמק והנביא ונעשה הר : וזה הר התורה שמירא' נעשה הר : ואיתא במפרשים טעם מסמיק לדבר זה למה באמת נעשה הק"כ זאת נעשה מן בקעה הר לפי שאין כבודו להיות שריו בבקעה וכי נבסדו כל ההרים הנעשים משפט ימי בראשית ויהי לו לכבוד באחד ההרים ולא לעשות מבקעה הר ופירשו שם פ"פ דאיתא בע"ז שאין לך כל הר גבעה שאין בו ע"ז והיו כל ההרים פסולים לכן היה כרך דווקא לעשות מבקעה הר וזהו שאמר אשר יאמר היום בשר ה' יראה שהיום נעשה הר ואין בו טעום פסול ע"ז ואף אם יעשו אח"כ ע"ז אין פוסלן כיוון שהיה באה בגבול וכהיה דאפרוידו בע"ז : ול"ה הכני שב את שבות אהלי יעקב והלכו עמים רבים אל בית אלוקי יעקב רוצה לומר שהכל יודו ויאמרו שהוא כקדושתו שאמר ואף לאחר החורבן נעשה שם גוים ע"ז לא סכלו כזה כלום והיו שאמר לא כאברהם שקראו הר דמשמע שהיה הר דאו היה פסול לבית המקדש וכן לא כיצחק שקראו שדה שם שדה קרע לע"ז ולג"ש וס"ד שאלו ונהי עשו בא חן השדה ודרשין שם דעת רבות בשדה אלא כיעקב שכירש ואמר בית אל רוצה

ועוד כ"ל להדיק אותו נדוק משה רב"ה אף הוא ביקש שיכתוב סורחני ואף לפי הא דלעיל מהו סכר לה ומשי שהוא זכאי אחר החשבה אחרי שיכתוב חטאו של משה ואף שיתבייש ואחי בעמקו אשר תשחטו א"ל כשירש האלמך וכו' הוא יהיה מונל מחטאו חטא וא"כ טוב הוא דעת משה א"כ אף אחר יכתוב סורחני הלא לפי דעתו ומחשבתו טובה אף דבר לכתוב וי"ל מן אחר משה יכתוב סורחני ע"פ דאיתא בגמרא פ"ק דע"ז לא דוד היה ראוי לאותו טענה ולא ישראל היו ראויין אלא כדו להודות תשובה וזכירא ע"כ ומדשו הפנים וזכירא לכתוב חטאם וקבלת תשובת' ולפ"ז זהו שא"משה רב"ה יכתוב סורחני רוצה לומר שמה שהי' צופה ויבייש בעד החלול כחאשתו שחטאם של ישראל וחטאו של דוד יהי' נכתב לדורת כדו להודות תשובה ול"ה למה לך להמתין עוד עד דוד הלא כבר ישראל חטאו זאת תכתוב חטאם וכתוב גם סורחני ויהיה הצריכותא ממיני ומישראל כמו שהוא מודו ומישראל וזהו ואתחנן אל ה' בעת שהיה לאמור יתפוג סורחני לדורת : וזה שאמר לו הק"כ רב לך והוא ע"כ דאיתא בגמרא דאחר מנר כשביל יחד וסרפסה בשביל רבי' ומרנסה כשביל יחד לא וכו' וכולם חזרו כשביל משה באר ועין וכן שאני משה דכר' דייקין ל' ול"ה לו הק"כ אף אפשר לכתוב סורחני ולעשות זריכותא מיוחד ורבים ולעשותך יחד הלא אתה הוא כיוון כרבים וע"כ רב לך אל תוסף דבר אלא מישראל דוד דכתיב נבי' כי יחד ועני אני וק"ל :

שעם הנון שחשה רב"ה ע"ה בוקש ע"ה נכתבו סורחני והוא נגד כתי' שדרשו מבקשו' אף שחטו כחטאת וכו' והוא כדו שלח לבייש עובדי עבירה

ועין בלוח הטעמים ותמצא עוד טעם מסמיק למשה שביקש שיכתוב סורחני ושבוה פוא יהיה כגול מחאיתו דיעה סכ"ל שחשה הטוח דכר' לפי וע"כ כזה שאמר וזו זה כסף וזה זהב שהשפעת להם גרמה להם ששמו את העגל וכו' עין שם בלוח הטעמים ותמצא נחת בע"ז : ולפי הא דלעיל שהקדמתי במאמר דירושל' באיכה וכוונתא שהיו אומרים מתי יבנה המקדש ובארתי לעיל מה היה ליכנותא בזה שהיו אומרים מתי יבנה המקדש והוא ע"כ מה שכתבאר לי טעם מסמיק כזה דקאמר לו הק"כ לדוד רק אתה לא תבנה את הבית ועובן דכר' הוא שם שיעוקב בנין הבית היה כדי להפיל האויבים תחת ישראל וע"כ כל הקובע מקום לתפלתו אויבים מוסלים תחתיו והוא כלמד שפ"ה שהיה מקום קבוע לתפלה כדאיתא בברכות ובחלק איתא שדוד בירר לו שהיא כמסר ביד אויב שהק"כ א"ל עד עתי יהיה עין וזו טווח בידך וכו' ורונק שחמסור ביד אויב או יכלה זרעך אשר לגיני רב"ש מוטב שחמסור ביד אויב ואל יכלה זרעי : וא"כ כיוון שדוד בחר לו שהיא כמסר ביד אויב ע"כ אי אפשר הוא לו שהיא בונה כ"כ שהרי בנין כ"כ הוא פועל שאויביו יהיו מוסלן תחתיו וסך הכחיה שלו וע"כ א"כ אתה לא תבנה את הבית כן הוא כ"ל טעם מסמיק לדוד שכלתי אפשר הוא שהוא יבנה הבית :

ולפ"ז נ"ל גם לישב מדרש רבה פ' שופטים א"ר יהודא בר ר' אלעי על ג' דברים נצטוו ישראל בכניסתן לארץ ואיר'ו חן למחות זרעו של עמלק ולמנות להם מלך ולבנות להם ב' המקדש ומינו להם מלך ומיחו וברו של עמלק

ו א י א לומר

מסכת אהרן יעקב ברכות

לומר שהק"כ עשה חמנו כחלם בית אל שעזתו הכקעה
הר וכו' שוב אין האומות יכולין לפסלו וע"כ והלכו גוים
רבים אל בית אלוקי יעקב שהוא פירש הדבר וה' זכנו
ב"ב אין :

ונאם זה גם אודיעך מה הו' יראת יעקב שא' מה נורא העוקם
כזה אין זה כי אם בית אלוקי וכתיב גם וירא יעקב מאור
ועדיו לא ידענו מה הו' יראתו וכי בשביל זה שנתגלה לו
שם כבוד השכינה ליעקב הו' יראתו וי"ח א' מה נורא העוקם
הזה אין זה כי אם בית אלוקי וכל ע"פ דא' בהרבת שאלת
טעם למה נאמר גבי יעקב וספרת ימה וקדמה וכו' רז"ס
לומר דבדוד' תלי מילתא שאם הוא רז"ס לעשות ארץ
ישראל עד מקום שהוא רז"ס הוא יוכל שאלתו אנוכי עשך
ככל אשר תלך וא"כ בכל מקום שהוא הולך שכינה עמו ולפ"ו
תירך כע"פ הדין אמרו ישראל הלל במדבר' אחר חבילת פסח
וזהו חזנה ארץ ועירך שם לפי כשכח יעקב למדנים
באתם השכינה עמו כבוד אנוכי ארץ עירך ואנוכי אהלך
גם עלה וכו' נעשה ארץ מדנים ארץ ישראל כיון ששכינה
שם : ועירך שם שם שנבדיל נשאל על כנפי נשרים
לא' והלכו עם הפסח ואז שם אמרו ההלל ולפ"ו י"ל שאין
השכינה עמו עם יעקב ולזה כיון שכח יעקב ויפגע במקום
ההוא ושם השכינה נתגלה אליו ולכן וירא יעקב מאור
וירא אין זה כי אם בית אלוקי שאלו אני רואה השכינה
אבל לא כשאני הייתי כבוד שכלל מקום שאני הולך השכינה
עמו וע"כ וירא מאור : ולא א' אם יו' אלוקי עמדי
ושמירי בדרך כזה אשר אנוכי הולך ואז וכו' כל אשר תפן לי
אחי בכל מקום אשר אני הולך ואז וכו' כל אשר תפן לי
עשר אעשרנו לך והוא שכח' לי אינו חייב בהפסד וע"כ הוא
א' אם יו' אלוקי עמדי בכל אשר אני הולך ואז כיון שהוא
עמדי פנה בכל מקום שאני הולך כח' חייב בהפסד ואז
עשר אעשרנו לך וק"ל :

ביאור פסוקי
ונא ויירא
יעקב וכו'
ואמר אין זה
כי אם בית
אלוקי וכו'
אלהם
יורה אלוקי
עמדי וכו'
אעשרנו לך

בפרק הרואה ת"ר פעם א' גזרה מלכות הרשעה של

ועסקו ישראל בתורה הלך ר"ע והקהיל קהילות רבנים ועסק בתורה ובה
אצלו פפוס בן יהודה ואמר לו וואי אתה מתורה
ממלכות א"ל אמשול לך משל למח"ד לרזנים
שבים ושועל וכו' לא היו ימים מועשים עד
שתפשו לר"ע והביאו גם לפפוס והבשוהו
א"ל פפוס לר"ע אשריך ר"ע שנתפשת על
ד"ת איי לו לפפים שנתפש על דברים בטלין
כשהוציאו ר"ע להריגה זמן ק"שהי והיו פורקין
בשרו במסירות של ברזל והי מקבל עליו עול
מלכות שמים א"ל תלמידיו רבינו עד כאן א"ל
כל ימי חיתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך אפי'
הוא נושג נפשך אמרתי מתי יבוא לידי
ואקיימנה ועכשו שבא לידי ולא אקיימנה והי'
מאריך בא' עד שיצא נשמתו בא' יצאה ב"ק
ואמרה אשריך ר"ע שיצא נשמתך בא' באו מ"ה
ואמרו רבוננו של עולם זו תורהו שכתרה ממתיים
ידך ה' א"ל חק"בה חלקם בחיים יצאה ב"ק ואמרה
אשריך ר"ע שמומן את לע"ה ע"כ :

ביאור הפסוק
פ"ה היראה
ר"ע הקיבל
קהילות ועם
כתורה ועבר
על גזירת
המלכו' שגזרו
אז שלא ילמד
אדם תורה

וכמו כיוצא זה סתם וחסות הוא ועייקו סודו וכאשר נכתב
על הגליון שהוא פ"ע דרש ותי הוא זה הולך דח"ל והגלה סוד
זה אך כנגדו ל"ל לבאר פ"ע קט שכל ע"פ אשר הוסיף
מכאן וקנת חקיקת הגלגל מהדקדוקי הנוטלי' בזה החומר
חדל ליה דוקא ר"ע שם נשאו בכפו והקיבל קהילת ברבים
והכניס עמו למכנה גדולה כיו לעבוד גזירת הפלמט
ולתקיי' בנשאו כיון תורה ולא עשה כן שום א' מעל פ"ח

שבישראל ועו' דקח' כל ימי חיתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך
אחילו הוא נוטל חית נפשך וקשה להבין מה הו' צערו ואם שטי'
מצטר כדי לקיימו שמיטא קשה מה לו לצער על זה הלל די לנרס
בשעתו בלם שיכוח לידו שירצו לישול נשאו חמנו ואז ען
הכרת שיקיימו אבל לרחוק עמנו לבוא ליוו נמיון מי הכריחו
והלל תלמוד ערוך הוא בחלק לעולם אל יבוא חרם עמנו לירי
כסיון שהרי דוד שהכוח עמנו לירי כסיון והכשיל בה וגם הו'
לו ללמוד משלוח הקן דכתיב בתורה כי יקרא קן יישור וילטיין
ויוכי ולא שאתה חמיו לחזור עלי' כשדות וכרמי' הלל אם יקרא
ועו' אפי' נריך לרקדוקו דקח' כל ימי חיתי מצטער על פסוק
זה ולמה לא ח' על ע"ה וזו כדי לקיימה כל זה הוא דקדוקי
דקיס' אבל על ח"ה יש כאן קושי' עמנו שאלאכי השרת אמרו
ר"ב של עולם זו תורה זו שכרה וזה הו' אחרי שכבר יצא ב"ק וא'
אשרך ר"ב שיצאה נשמתך בא' ולמה לא באו מ"ה עיר כשאל'
עסקרו בשני במקרק' ברזל ואז הו' לרס לומר זו תורה זו שכרה
וסן ואלו יבילו חותו ממיתה חמורה אבל הם התירו עד שיצא
כשעתו וב"ק חמרה אשריך ר"ע ואז הם באו ומא' אהנו ל' או ענה
דיוקו הו' עם מה שהשיב לרס הק"כ חקם בחיים לא ידענו
פירושו אם הוא רז"ס לומר שיש לו ע"כ וזו חלקו בחיים הלל
אף הק"כ אמרה זאת אשרך ר"ע ושמיטא דהאי אשריך קח' אש"ה
וחף שבכל מקום אמרין אשריך כע"ה ושוב לך לע"כ הלל כאן
אי אשר לומר שהאי אשריך קח' אש"ה סודי כבר יצא נשמתו
אלא שקח' אש"ה וא"כ מה חידש לו הק"כ פנה שא' לו חלקו בחי'
ולבאר כל אלה ל"ל ע"פ דא' חמ"ה אוקול' וגם בס' כוונת
האר"י ו"ל ישראל למה נקראו שמו ישראל שר"ת של
י"ג ש"שים ר"ביו א"ותיות ל"תורה ר"ל שהתורה ס"ר אותיות יש
בה וכל ישראל ס"ר והם כולם יש להם לכל א' אחיה באות א'
ען התורה וע"כ גם השכינה אין עורה על פחות חמ"ד ישראל וגם
זו העטם ס"ת שחמרה אות א' פסולה ואי' שם כמ"ע שזוהו הטעם
דפיקוח כסף דוחה שבת והוא הדין שארי מצות חוק ע"ו וגו' וס"ד
ועיי' כל זה במהדרין וטעמיה מתי פיקוח נפש דוחה כל מצות
כאמורה בתורה לפי שכשמה של כן אדם הוא הוצר והאות
היא החשובה שבהם לאחות בו הוא האות כיו הנקיבה והנקיטה
שבתורה שהשמה לאחות בו הוא האות כיו הנקיבה והנקיטה
וע"כ כח' אלה המצות אשר יעשה אותם האדם וחי' כן ולא שיעות
בהן שאין הנשיה נרדתי כמני פמנה ע"כ מ"ע :

וזה מצינו בס"ם חלף וגדוה סגנר' איך בכלל ס"ר של ישראל דק
ישראל לבדוקן ס"ר וכדא' גם כמטוה ובקדושתו יוחסין דהאי
מישרא קאים נריום לישראל כספתה וכדא' סם בתוספת וא"כ
שאין הנר' בכלל ס"ר א"כ איך יתם סוס אחו' בשום אות שבתור'
שהרי התורה היא ס"ר אותיות והיא פירנסה רק לס"ר ישראל ואין
לנר' שום אחיה בתורה שכתב כ"ל בתורה שבע"פ ולחוק סכר'
זו עיי' בספר הגאון מהו ישיע' מנתן טעם לשבח על הוי נר'
דקחתי מתחילה לשמאי שלימדו תורה על רגל' א' ודחשו והדר בא'
להלל וכי נעלם הו' חיותו נר' קדמותו של שמאי ונעמותו
של הילל וליה לא בא תחילה אל הילל הלל הוא הדבר המפני
שכנר' אין להם אחיה בתור' שכתב כ"ל בתורה שבע"פ ושחז'
כינגד תור' שבע"פ והילל נגד תורה שכתב וע"כ כיו בית שמאי
מחדדי טעו ולכן אותו נר' הלך אל שרשו שהוא תורה שבע"פ
עכ"ם ועתה אחרי שכת' י' עדי' פאסטי' שאין הנר' בכלל ס"ר של
ישראל ל"ל לפרש דהאי קרא אשר יעשה אותן האדם וחי' כן
וילטיין מי' ואל' שיעות ומכאן שפיקוח נפש דוחה כל מצות כל זכר
אין קחי' כ"ל ישראל ולא חנר' כי שאני ישראל שיש להם אחיה
בתורה ואתניות שבתורה מסופקת לכוונת גוים שאין לכן שום
אחיה כסום אות שבתורה ואין אותיות התורה ששיעבודת לבון
בדלתי שאין שום אות שהתורה נחת מתיקין כ"ל סין דרתי' ופני'
האות שבתורה וזכריון לייסור נשפן על קדושת הטם :

ולפי זה נתייש קושיא דהאשונה למה דוקא ר"ע הוא שם
כפשו בכפו ויחס נפשו על קדושת הטם יותר משאר
פ"ח שהרי לזה אין אנו מבינים שום אחי' לכתוב הורח' מקום שר"ע
הי' בנר' וכד' א' ברקנטי' שתי' מילי' אהתער ר"ע ס' ברקנטי' שר'
דורש וי"ן שהוא וי"ו סודי' מפנה וגם בס' כוונת האר"י שהי' דורש
פניו כל זה שלא כיו שום אחיה נר' התורה כ"ל בתור' ובתור'
שבע"פ ועכ"פ שום א' משאר פ"ח ישראל אין נריך לחפור נפשו'
בש"ל

קראי
חסדרי
אשו
אופים
וזיבה
א' או'
כפסך
כושל

טעם נכון
בפא"ש
בשבת
חד נר'
כ"ם וחל'כ
לפני כ"ה
בשנס
מקדמות
של כ"ם
ועבותות
של כ"ם

מסכת אהרן יעקב ברכות יב

בשבת שום מזה שבתורה שהרי הוא שיש לו אחרונה באות
שבתורה והוא שמועבדת לו ואין הוא צריך למסור נפשו אבל
ר"ע שהוא בן גרים ואין לו שום אחרונה בשום אהרן שבתורה ולא
עליו כאחר אשר יעשה אותו האדם וחי בהם לכך דווקא ר"ע
פוא שיעד דבר זה ולכן הוא שם נפשו בכפו למסור נפשו עליו
נחה לנפשו בן ולא לאחר וק"ל :

ועתה

אחרי שהעלתי שיש חילוק בין ישראל לגרים
בזה תבין דלא תקשי לך תרי קראי אהרן שהרי
קרא אשר יעשה אותם האדם וחי בהם מיני

ישוה תרי
קראי דפתרי
קדרי פ"א
אשר יעשה
אותם האדם
וחי בהם וע'
א' או' ככל
כפ"ך אף הם
כוט"ל כפ"ך

ולפי"ן וחי בהם ולא שימות ואין צריך למסור נפשו בשביל שום
מזה שבתורה וקרא אחריו כפי ככל נפ"ך אפילו הוא נוטל
נפ"ך נפשו דנר"ך לחסור נפשו וא"כ קשי תרי קראי אהרן
אלא נ"ל דיש חילוק בין ישראל לגרים דישאל שיש להם
אחרונה בתורה והוא שמועבד לו עליו כאחר אשר יעשה
אותם האדם וחי בהם ולא שימות אבל גרים שאין להם שום
אחרונה בתורה בשום אהרן ואין האהרן שמועבד לו עליו כאחר
בכל נפ"ך אפילו הוא נוטל את נפ"ך אף לא כולי עלמא דניח
בגידת לידע דבר זה ולחלק חבל ר"ע הוא ידע דבר זה וע"כ הוא
מסר נפשו : ועתה תבין תחילת החזקת כשהניחו ר"ע להריגה
והיו פורקין שברו בתקרא ברזל והוא היה מקבל עליו עול מלכות
שמים א"ל תלמודו דבימי עד כאן ופירש מהרש"א עד כאן ובי
אפה תחוב למסור נפ"ך שהרי תלמודו היה קשה לכן מתקרא
זה אשר יעשה אותם האדם וחי בהם ולא שימות אף שיש עוקרא
בכל נפ"ך אפילו הוא נוטל נפ"ך אף שם פלו עבדן בהאי
קרא אשר יעשה אותם האדם וחי בהם כי היו דורשין טוב לכפ"ס
אבל ר"ע שהוא היה יודע שיש לקיים אף שני הזקראות האלו
ולחלק בין ישראל לגרים וכו"ל לנו כל ימי הימינו נפ"ך על
מסוק זה בכל נפ"ך אפילו הוא נוטל נפ"ך ר"ל שהיה מתירא
מדבר זה שהאי קרא דווקא בכל נפ"ך הוא יבטל א"ל מן התורה
ואין מי שיקיים אותו ואף אם בא לדי אהרן דבר הוא יהיה דורש
עובד לנפשו ויאמר בלתי כבוד קרא אחריו אשר יעשה אותם
האדם וחי בהם ולא שימות והא ר"ל שאהרן אתי שהרי אף לי
אתם אומרים בן רבינו עד כאן ובי מחויב אתה למסור נפ"ך
ומוצק דבריכם כיכר שאהרן אף שדעתם גם מחיי קרא בכל
נפ"ך אתם רונים שאף אפי תיחוק הוי קרא אשר יעשה שהרי
ע"כ אהרןם בלשון שילת רבינו עד כאן ובי מחויב אתה
ולמה לא אהרןם לי ללא כתיב אשר יעשה אלא שאהרן ידעתם
שום עוד קרא בכל נפ"ך וע"כ אהרןם בלשון שילת ובי מחויב
אתה ר"ל שאין כאן תיוב נגור כיון שיש שני מקראות ויחיי חיות
דשבת זהה אי קרא וכו"ל א"כ הוא מוכרח הוא שאהרן לא
ידעתם לתרן שני מקראות האלו דלא תקשו דאלו אתם יודעין
לתרן ומה היא דיש לחלק בין גרים לישראל גרים יכולים
למסור נפשו מפני שאין להם אחרונה וא"כ אף אתם אומרים
לי ובי מחויב אתה ששט"א שאפי מחויב חלל שאין אתם יודעין
לחלק וע"כ אתם אומרים ובי מחויב חלל י"ל כיוון שיש עוד
קרא אשר יעשה וא"כ שאי חיות דפשת להאי קרא בכל
נפ"ך הרי גם כתיב אשר יעשה וא"כ ע"ד היתוי נפ"ך כל ימי
על מסוק זה שאהרן אף אם יבוא לדי ילמוד בן ויבטל האי
קרא בכל נפ"ך וכו"ל אהרני מתי יבוא לדי ואקיימנה ר"ל
דווקא כשיבוא לדי דאילו לת"א אחר שהוא מישראל אי אפשר
לקיים בפי קרא שהרי עליו נאמר אשר יעשה וכו"ל חלל אם יבוא
לשום גר וע"כ אהרני מתי יבוא לדי שאפי בן גרים ואפי
יכול לקיימה ועכשו שכל לדי ולא אקיימנה וא"כ שאף אם אי
לא אקיימנה ואך יקיים אותו מסוק בכל נפ"ך דוק :

ובבבוי

לישב בקושת שני' הא דאמרנו מ"ה זו תורה וזו
שכרה ולמה לא אמרנו מיד כשרא שיהו סורקין
שברו במסרקות של ברזל וכו"ל לישב באוסן זה
משום דעיקר קושת של מ"ה היה על שראו מיתה משוכה כזו
שהיו סורקין בשורף חך מתחילה היו סורקין כוונתו שיהו סורקין
אבל אחרי ששמעו ב"ק שהיה אומר אשריך ר"ע שינא כשתך בא'
ואז יש קשה להם וכו' וזו היא שברו והוא ע"כ דאיתא במסנהדרין
ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה ופה ואף שזה באמר לכ"ד של
מטה חך כל מה שנה לנו הק"כ הוא תקיים תחלה והוא כלמד
שהאי קרא ושאר את משמש ה' ואתה בירושלמי את משמרת
ש' אתה הק"כ שומרה לקיים מה שהיה נזה לנו אדאשכחן שה'

קיים עמדת וכן וכיקור חולים וכו' והוא שאף מ"ה באו בטענה
זו לאמר זו תורה וזו שכרה ר"ל זו תורה שיהיה גם זה הוא דין
תורה לברור לו מיתה ופה וא"כ ע"כ אף אתה מחויב לקיימה
אף קודם ששמעו ב"ק לא היו יכולים לבוא בטענה זו כי היו
ידאי שהיו מסופקים בדבר א' וכן הוא דאוי דווקא לאותו עונש
אף אחרי ששמעו ב"ק שאמר אשריך ר"ע שינא כשתך בא' ואז
כתחוקו מ"ה בטענתם וכחו ואמר זו תורה וזו שכרה : והוא
ע"כ דאיתא במסנהדרין אשריך ר"ע שינא כשתך בא' שהיה ר"ע
במקום א' מפני עשרה קטלתי הם היו עשרת השבטים המגולגלין
ובאותו מעשה דיוסף היו דק תעשה וירשו לשבייה בהייהו
דלהיו עשרה וכשכחו לדין אותן עשרה השבטים היה ר"ע במקום
השבייה ונאמתי בשם מהר"ל הפירוש על האי קרא וכל מעשה לה'
בקר ונאח אשר יעבור עדת השבט העשירי הוא היה קודם לה'
פירש מהר"ל וכל מעשה הוא ר"ת מה שנת ר"ע בקר ונאח ע"כ
שאי להם עדין לא הנעתי אפילו לרובי נאח שהיה עשירי ששיר
תעשה היו מגולגלין ועשבים שהיו תעשה באותו מעשה והוא
ר"ע שהיה העשירי הוא קודם לה' שהיה הוא במקום השבייה שהיה
שם בדיוק וע"כ הוא קודם לה' ע"כ דברי מהר"ל הפירוש ואפי
כעלקט אחר הקוצרים כ"ל ע' להשך גם סיפא דהאי קרא
דכתיב לא יחליטו וכו' והיה הוא ותמוצו היה קודם לה' וי"ל
זהו הוא פירושם במקדים מה דאיתא במפרשים שהקשו על זה
המעשה שארעו לעשרה הרגו מלכות ששכלו מיתות חמורת על
עון יוסף והוא הם לא עשו לאחיבן יוסף כלום כ"ל ויתכבלו
לכתיב כתיב אבל טעמא לא שאלו בו יד להמיתו וא"כ על מה
עשה ה' ככה לדקוים הללו ושירש המפרשים ח"ו שישו להם
כלום אלא הם נעלמו ונולמת החיוב להם הק"כ תחתיין שכן היו
סבורין שהן כשתיין וכו' ופירש לא נעשה להן דבר רק הפחד שכל
למן קודם שהלחיטין הק"כ כה נולמת וזה הוא עונש הראוי להם
שכנסו שהשבטים דמיו לעשות ולא שישו אף כאן שם היו דק
בפחד זה אבל לא הניעו עד שיעדי מות ע"כ במפרש' : ולפי'
כ"ל זה המסך הסוקי' א' והעשירי הוא קודם לה' זהו ר"ע שהיה
העשירי הוא קודם לה' במקום השבייה ואז קשה קוש' המפרשים
ה"ל שהרי אף על השבטים תמי' נדולה הוא שהיו כדויו במיתת
חזורה כזו והם לא עשו כטעמא כלום כ"כ על אותו דיוק ר"ע
שהוא אף לא מן השבטים ולמה הוא יחא כידון לו' והיה הוא
ותמורתו ר"ל שאף לשבטים לא נעשה דבר כ"א תמורת כיתנו
תחתיין ואף ר"ע שהוא אף בוחבשה לא חטא כלום שהרי לא היה
באותו כלל של ויתכבלו ולמה הוא דווקא ככר לעשירי לו' הוא
יהיה קדם לה' ר"ל הוא דווקא יכול להיות במקום השבייה קודם
לה' שהוא בן גרים ויכול למסור נפשו כדלעיל אבל לא אחר מית'
של ישראל שאינו יכול למסור נפשו כלל וע"כ הוא דווקא קודם
לה' ולא אחר וק"ל :

ביאר הס' וס'
הוא ותמורתו
יהי' קדם דקאי
א"ר ע' שהי'
במקום שבייה

ורפ"י זה י"ל גם לישב בתופס' בכבודת וקדושתן במעשה
דמועון העמסוני שהיה דורש כל חתין שבתורה
כיון שהגיע לאת' ה' אלהיך תירא פירש וכו' עד שכל ר"ע ולמד
את ה' אלהיך לרבות ת"ח ע"כ בגמ' וקשו התוס' על שמעון
העמסוני ולמה פירש היה לו לרבו' כיבד' אב ואם שהושיה כבודם
למקום ונעירנו התוס' מן היה ירא לרמות שהיה משוע דומי'
למורא של הק"כ זהו אי אפשר ע"כ בתוס' וקצת מפרשי התורה
פירשו לשון התוס' שפירשו מן היה ירא לרמות שהיה משוע דומי'
למורא של הק"כ זהו אי אפשר ולמה לא תירנו כפשוטו שלא רנה
לרמות חלל שיה כוננת פנים שמעון העמסוני פיר' האי קרא
את ה' אלהיך תירא ר"ל שהתורה אמרה כאן תירא רמז' אדשתה
תירא לרבות שום דבר ולכן תירנו התוס' שהיה ירא לרבות ע"כ :
ר"ל כדאיה לישב דברי התוס' ה"ל כדאיתא אחר וזו ימי' שדוקדק
מה שא' שהיה משמע דומה למורא של הק"כ זהו אי אפשר
אך בהקדים מה דקשה לי על האי ר' שמעון העמסוני שהירוש' כל
אתון שבתורה וכיון שכל לאת ה' אלהיך תירא פירש ומה עשה בהאי
את דכתיב כד את ה' מהוהך שהרי גם שם כתיב את והוא היה
אירבה כל אתון ומה עשה בהאי את ואם נאמר שם שם לא רבוי
כלום וא"כ ה' ל' לר' ר' ר' גם שם ולא מיניו בכל שית' לתלמוד
אלא שאף שמעון העמסוני לא פירש כ"א נאמתי ה' אלהיך תירא
אבל את דברי כבוד רובה וא"כ קשה לאי שנא האי את דגבי
כיבוד שלא ירא לרבות ומאי שנא האי את דגבי מורא שירא
ה' ג' ג' ג' לרבות

ישוה תוספות
בקיודשין
ובכבודות
בעני' שיעק
העמסוני שפי'
כיון שהגיע
לאת ה' אלהיך
תירא עיין
עליו

מסכת אוהל יעקב ברכות יג

של טעם הנקרא ריע לו אבל הק"ה אינו כן שאין לדמות אליו ואינו נקרא ריע ואין שייך לומר ואהבת לרעך וכל זה כדי להראות שהוא טעם בלתי מודע זה שבת ולומר את וכו' לכו' וכתב מיהם שלו ידעו הכל שהוא טעם בלתי מודע דא"כ לא היה להק"ה לרדוף כן וע"כ יפה עשו מ"ה ששקפו ולא אמרו כלום אך אחרי ששמעו שהק"ה שאלוהי ר"ע שיצא כשמתך כח"ל שיצא כשמתך כחוקב א' וא"כ אחרי ששמעו מ"ה דבר זה שהוא במקום השכיבה וא"כ הוא גריד ואח כביכול לשיכיה לו"ה ר"ע וזו עורה וזו שכרה ר"ל עבדיו רדפו וזו עורה וזו היא תור' אעפ"י שלמה ר"ע מאת וכו' לרכות שהרי האמת אמו שת"ק נקראים ריעים ואחים להק"ה וא"כ שזו עורה וזו שכרה למה זה הוא שכרו בעיניו מאונה כזו הלא כתיב והשבת לרעך כמון וזוהו שהוא היה במקום השכיבה מוכח הוא שהוא ריע למקום וזו שכרה ר"ל וזו שכרו בעצמו יהיה נסתר הלימד וכו' פרי מילי וכתבי חסדדי במקום א' אלא מתימים ידך ר"ל שכל העומדים יהיו על ידך ומכ"ש הוא בעצמו שמתו יצא לידו זה : וכו' לא להם הק"ה חלקם בחיים ובהקמתו לעיל שהק"ה דומין להם גולמי' תחתיהם וכן נשאר בחיים ואין כאן אית' כלל ע"כ גם מ"ה אמרו אשרך וכל מקום אשרך קאי אע"פ דוק :

ולפי זה ל"ל לישב גמ' בסנהדרין דאית' גם נס מזה המאמר אך כנסת אחר וכו' :

תנו רבנן זה ספר תולדות אדם מלמד שהראה לו הק"ה לאדם דור דור ודורשיו וכו' וכיון שהגיע לדורו של ר' עקב שמח בתורתו ונרע עצב במיתתו וא' ולי מזה יקרו ריעך אל ע"כ :

והוא בוודאי ג"כ ולפי הקדמות הקודמת דלעיל הוא נתישב שפיר וזה ימים באורו שהראו לו לאדם דור דור ודורשיו ואז אדם ראה בדורו של שיעון העמסונו שהוא ה' דורש כל אהין וכיוון שהגיע לאת' ה' וכו' פירש ומהם לא לא שהיה ירא לדמות שהו"ל שאף ת"ח אין לדמות לכבוד המקום עד שח"ר ר"ע ולידד את' ה' לרכות ת"ח שמת בתורתו שהרי מכת תורתו של ר"ע נלמוד שת"ח דומין לו ומקראים ריעים להק"ה שהרי ע"כ הוא יריבה ת"ח ועל מעלה גדולה כזו ששמעו מתורתו של ר"ע שמת בתורתו ומתעבב במיתתו ר"ל כיון שראה כמה הוא יהיה מיתתו וראה שיהיה מיתתו חשונה בעסקות ברזל והיה קשה לו קושי' מ"ה שאמרו זו עורה וזו שכרה ומה גם לאדם קשה שהרי לפי תורתו שהוא ריבה מאת' ה' הוא נקרא ריע להק"ה וא"כ קשה ואהבת לרעך כדור לו מיתת יפה וכו' א' אדם ולי מה יקרו ריעך אל ר"ל שהרי הוא ריעך אל וא"כ איך ידעו אותו במיתתו או א"כ שפאמת הוא טעם בזה וזה חטאו שהוא ריבה ת"ח וע"כ זהו עונשו דווקא במיתתו זהו הורש שלבני הק"ה אין שייך לומר ואהבת שאין הוא ריעך ולזה הוא נקרא ריע במיתתו שהרי מכת מיתתו הוא כסתי' ליתודו ופעלת ת"ח יורה טעם וע"כ נתעבב דוק :

ולפי' ל"ל לישב ע"כ נוסח שלישי מזה המאמר באמנת מנחות' : אמר רב יהודא אמר רב כיוון שעלה משה למרום מצאו להק"ה שהי' יושב וקושר כתרים לאותיות א"ל רב"שע מי מעבב על ידך א"ל אדם א' יש לי שעתיך להיות בסוף כמה דורות ועקיבא בני יוסף שמו שעתיך לדרוש על כל קוץ וקוץ תלי תלין של הלפזות א"ל רב"שע דרראהו ר"י א"ל חזור לאחורך הלך וישב בסוף שמונה שורות ולא היה יודע מה הי' מדבר תשש כוחו כיון שהגיע לדרב א' אמרו לו תלמידי רבי מנין הוא לך א"ל הלכתי למשה מסיני נתישבה דעתו חזר ובה לפני הק"ה א"ל רב"שע (הראתני תורתו הראני שכרו) יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה על ידי א"ל שרונק כך עלה במחשבה לפני א"ל רב"שע הראתני תורתו הראני שכרו א"ל הו' לאחור' חזר מש' לאחוריו ורא' ששוקלין בשרו במסרק ברזל א"ל רב"שע זו תורה זו שכרה א"ל שתוקך עלה במחשבה לפני ע"כ וכו' ואין שאלו זה הדברים כשנפשו וכנרשם על הנלין וכו' כל זה על דרך דמם הוא לנגיד שלימות השורה ומתעבב של ר"ע ופיר כימס

באור המאמר בסנהדרין זה ספר תולדות אדם מלמד שהראה לו הק"ה לאדם דור דור ודורשיו וכו' וכיון שהגיע לדורו של ר' עקב שמח בתורתו ונרע עצב במיתתו וא' ולי מזה יקרו ריעך אל ע"כ :

ק"ה ר"ע חז' תיח' עקב

לבו התורה כי לא בשמים היא : וכו' לישב אף בהקדים קצת מהקדוק' כי כוס היואמר חזק דקאמר שמנאו להק"ה ששוקר כתרי' לאותיות ח"ל מי מעבב על ידך ר"ל כתוב מה שנתנה וא"ל הק"ה שאלוהי א' עתיד לפמוד אחר כמה דורות והוא ידרוש על כל קוץ וקוץ תלין של הלכות ומה השיב לו הק"ה כדאמרי קשה למה לך התנן בשביל שהוא ידרוש באותן התנן לא ייטו תנן והוא ידרוש אם הוא חריף גדול כגוף התורה כמו שאמרי ת"ח והנה קושי' זו למה כובל לישב ע"פ מה שהקדמנו לעיל שהגרי' אן להם שום אחיהו ששום אות שבתורה כ"ל בתנן וקוץ' וכו' אית' ככפבי באר' י"ל ש"כ ר"ע שהיה בן גרים דתנן וקוץ' וכבר ידענו שהגרים אינן בכלל ס"ר של ישראל ולזה יפה השיב לו הק"ה למה שאמר מי מעבב על ידך למה לך התנן כמוב הכל בתורה וא"ל הק"ה אדם א' עתיד לפמוד סוף כמה דורות ר"ל שהוא אדם אדם שאינו בכלל כלל ס"ר של ישראל כי הוא בן גרים ואין לו שום אחיהו ששום אות שבתורה וע"כ אינו קושר תנן שהוא ידרוש בתנן לו"ה לו הק"ה והוא ידרוש על כל קוץ וקוץ תלין וכו' וקו' : על כל קוץ אבל לא בשום אות כי אין לו שום אחיהו בן וקו' : אך כדי להבין כל המאמר שהוא כולה תפוס מישא' לכוונת חזק דקאמר משה הראה לי וכו' דאית' ששם בקש לעמוד על תורתו ואית' כאן קושי' למה דווקא על תורתו בקש משה לעמוד ולא ע"פ חכם אחר מכל ת"ח אלא ל"ל ע"פ דאית' במגילת' ע' שמי ארבי' אבא כרי' דר' יוחאי בר אבא א' ר' יוחנן מאי דכתיב ועליהם ככל הדברים תלמד שהראה הק"ה למה דקדוקי תורה דקדוקי תוספים ומה שפוסקים עתידים לחדש ע"כ בנת' וכו' לפת' קצת טעם על זה שהיך נתגלה למשה אפילו מה שת"ח עתידין לחדש ולמה כן אלא מוכי שמשם היה כלול מס"ר ישראל שהיו כולם תלוי' בחיפוטו כמו כל הנשמות שהיו תלויים באדם וע"כ היה אדם נוסף ויבטו מסוף העולם ועד סופו שגם כן פירושו שהי' מיליו גדול עד שהיה מניע בשבילו מה שיכלו כל הנשמות להשיג מסוף העול' ועד סופו והוא מטעם שכל הנשמות כלולות בו ואף משה שכל הנשמות ס"ר מישראל היו כלולות בו וע"כ היה יודע מה שכל א' יודע אף ר"ע שהוא היה בן גרים והוא לא היה בכלל ס"ר של ישראל וא"כ לא היה ר"ע בכלל של משה וע"כ לא נתגלה למשה תורתו של ר"ע ולזה כתי' ל' שלכוכו זו אמרו ר"ל כל יקר דאתה עינו זה ר"ע שאפילו דברים שלא נתגלה למשה נתגלה לר"ע וכו' ומה שכתב הוא שמת' ת"ח אלא ששום שבו' בן גרים ולא היה בחיפוטו של משה וע"כ גם תורתו לא נתגלה לו וע"כ אמרו ר"ל מני ולא קם כתיב בישראל במשה כגבולות לא קם אבל בחכמה קם וזמור ר"ע וא"כ שמשם ידע מה שכל הסופרי' עתידים לחדש חזן מתורתו של ר"ע שלא נתגלה לו וע"כ ארבי' שש' הראהו לי ר"ל מאחר שאת אמרת שהוא ידרוש תנן וקוץ' ולזה לא ביקר בתורה אלא מפני שהוא בן גרים וא"כ אין הוא בכלל ס"ר של ישראל וא"כ אף שנתגלה לו התורה מכל ס"ר מפני שהן תלויין באותיות אבל תורתו של ר"ע אין נתגלה לו ולכן ביקש אף על תורתו ואמר הראהו לי וכו' : וא"ל בק"ה חזר לחורך ודבר זה צריך פירוש ואית' במהרש"א שפירש חזר לחורך שתחזור האלף בית לחזור דרך תש"צק וגם זה אינו מובן וכו' לתקן קצת דבורו והוא ע"פ דאית' בשבת בהאי גר' דקאמרי גיירי ע"פ שאלמוד תורה שפכת אבל תורה שבע"פ אין אינו רוצה ללידה וכו' עד שמתדו הילל א"ב ג' ולומר אשך ליה דרך תש"ק ח"ל הלא חתמול לא כך אמרת לו וכו' עד שח' לו כשם שבו' אית' עליו קאמרי' כך תורה שבע"פ סמוך ע"ל דידי בני' מכת שפדן לו ח"ה' דרך תש"ק מכת זה קיבל מימנו גם תורה שבע"פ ולכן גם כאן י"ל שמשם כיון שהק"ה יגלה לו תורה שבע"פ וסוף ולימדנו לכל ח"ל הק"ה הלא צריך אית' תחילה ללמוד ח"ה' דרך תש"ק וכו' אית' תבוא גם לתורה שבע"פ כן ל"ל לפקד דברי מהרש"א ועם כל זה דחוק הוא : אבל אית' דרך אחר הוא כזה ובהקדמ' מה דא' בסגול' בפרא בההוא גברא דהוה בעי אחוי' אית' כחא דהכרי' אתא לקמי' דרב א"ל לא תחוי' ולא תחוי' ח"ל מחויבא מחויבא ית' רב כהנא קמי' דרב שטי' לקושי' מיני' וכו' ח"ל רב' שש' דאיכא יוני דקסי' אשפיכת דמי' תא סק לארעא דישאל' וקטיל ע"ך דלא תקשי' לר' יוחנן שבע שני' וכו' עד דא' ר"ל ל"ל לשיין מר' במתיבתא דלמחר ארי' עלה מבבל אחת' כדרא קמי' ח"ר"ה' שמעתתא ולא חקשי' אש' שמעתתא : ולא חקשי' אחת' אחורי' שבע דמי' עד דאית' בוס' בדרי' בתרא ח"ל ר"ל לר"ל אחרי שא' נעשה שועל' ארבי' כהנא יהא רעוא' דהמי' שבע דמי' לקו' ית' שבע שמי' ח"ל' לר' קם אכרע' ח"ל

ולזה נראה לומר דא' בת דקדוקו קהל גריסין חקרי אבל קהל ישראל לא חקרי

טעם שלמריב"ה נתגלה חף מה שתלמיד עתיד לחדש ותורתו של ר"ע לא נתגלה לו

נסכת אוהר יעקב ברכות

א' ל' נסדר מר ברישא א' שמעתתא ומקמי א' שמעת' ומקמי עד דאוקמוהו בדרת קמא ר"י הוה ית' חסכע בסתריק שליטי לית כוליהו בסתריק עד דיתי' אחרעת וכו' ע"כ בגמ' ומהר"ש דחק עבדו למתנה טעם למה א"ל רב לרב כהנא דלת תקמי ל' טבע שנין וגם למה טבע דרי ועין שם והוא דחוק בעיני וכו' מה הוא טעמו דרב הוה חריף גדול כדא' בעדובין פ"ק א"ר כהני דמחדדו מחבראי דחויי' לר' אחיז מחחורי' ואלימלת חויי' תקמי' הוה מחדדי טעו דכתי' והיו ערך דוחת חת מורד וכו' כנחא דרב הוה חריף והוה ידע גם ברב כהנא שהוא חריף וחש סן יובא ר"י לירי כיסופא וכהא דא' במתנות ובתעבי' והא רמא שמעלמי כיסופא דשעי' דרב שיעי' ה' חריף ולא ה' יבול רבו לתרן לו דהחקה לו וע"כ ביקש יהי רבן שתיילמי כיסופא דשעי' וע"כ ל"ל שגם כאן זה ה' טעמו של רב שהוא ידע ברב כהנא שהוא חריף גדול ויבוא ר' יוחנן לירי כיסופא שהיו חד מיין כי ע"ל להסם עדיף כדרי מנייהו וע"כ גור עליו שלא יקשי ל' טבע שנין עבר הכי שנין שלא יעסקו כשילפול ישנח חריפתו דככלא' וע"כ רב כהנא שאופתוהו כדרי קמא ולא חקשי ל' עד דאופתוהו כדרי בתרא עד שלא דתא עמי הרב כלל וחף אחוריו לא ראה שהיו כו' אחר כהנא שורת והוא ידע שחריפותו תלי בזה שהיו רב שני' רבו א"ל דבר זה הא דמחדדי דחויי' מחחורי' וע"כ הוא א' יתא רעוהו שאותן טבע דרי והא חילף טבע שנין ר"ל אחרי שאני עומד אחר טבע שורת ואין רוחה את הרב אפילו מחוריו וזה יבטל חריפותו כמו טבע שנין ועם כל זה חקשי ליה וכו' עד דשמיט ר"י כל טבע בסתריק ויתבי אחרעת וכו' לירי כיסופא סן כ"ל לפדס הא דהנחול :

טעם כיון כמעשה דרב כהנא עם ר"י שב"ק דלת הו' תקשי ל' ר"י עד דהו' יתבא ל' כדרי בתרה וכו' הוה וקשי ל' ל'ש

ולפני והג"ל לפרש גם חותנו מאמר שהתלמו בו וזהו שהק"ב א"ל למה שמעתי אדם א' לעמוד אחר פניה דורת שיבא הוא דורס על כל קין וקין תלי תלין של הלבבות והוא חריף גדול לז"א טעם רבש"ע הראהו לי לפי ששעה רנה לקבל חריפותו והוא תלי ברחיית עמי' כי הא דרב וע"כ הוא אחר רבש"ע הראהו לי שגנה לעמוד על חוד חריפתו ולהחוד ממוה והוא ברחיית עמי' וע"כ א' הראהו לי וכו' הק"ב חזר לאחורק ודבר זה נוסבל שני פירושי' או ע"כ א"ל הק"ב חזר לאחורק שריו לו שר"ע הוא גדול בחריפותו עמו וכאשר הקדמו לא קם ככוח בכווא' לא קם אכל בחכמה קם ומנו ר"ע וכשהו דא' בילקוט סוף וכו' כל יקר ראתה עיני דברים שלא תגלה למשה כנגלו לר"ע וכו' י"ל שלכני א"ל הק"ב חזר לאחורק לפי שהוא ביקש וכו' הראהו לי שגנה לראות עיני ולביות יושב כדרא קמא וכו' הק"ב שאינו כן דמן הוא ידעו דברים שלא נתגלו לך ואין את יודע להקשות ולפסלם שם בלום ואיתכן כדרי בתרא כמו שאירע לרב כהנא אך טרם כהנא בחיפת ה' יודע להקשות אף שגוריות רבו ה' פליו ולכן הוא קם כדרי קמא והא יעבידוהו יהי חילף טבע שני חבל אתה אס יעבידון חרדי לרדי יתבא שהוא ידעו דברים שלא נתגלו לך וכו' אין לך כענה להנצל חותנו כסופא וע"כ חזר לאחורק חתחילה והוא חס בן תבין מוטב שאומרים לך עלה משאומרים לך רד כן האומן א' או י"ל אפכת שאק"ב א"ל חזר לאחורק הוא לאו עמוס כיסופא דמשך אלא משום כיסופא דר' עקיבא וכו' הא דר' יוחנן שגור רב על רב כהנא שלא תקשי טבע שנין כי סיכא דלת חתי ר' יוחנן לירי כיסופא כן הוא כמי' י"ל שאף כהנא הו' עיקר דלת חתי ר"ע לירי כסופא ששעה ה' ביקש לעמוד על חריפתו וכן וקשה ולא ידע ר"ע לטרק ויבוא לירי כסופא ויאמר לו את הוה שחיק הולך וכו' והא דלת א' ל' הק"ב למשה דלת תקמי ל' טבע שנין כי הא דרב כהנא י"ל שאני הכא דהכל ה' רק למשה חדא שהרי למשה שעלה משה למדום ה' וכו' והו' חשש למר שלא תקשי ליה רק טבע שנין כמו התם דהוה חילופו של טבע שנין אותן שורת אף כחן אחרי שמעו משה דא' ליה חזר לאחורק והוא הבין דטעם שהוא משום כסופא דר"ע וע"כ גם הוא הלך וישב אחר שמונה שורת כמו רב כהנא וזה הוא כן ומכיון וא"כ ה' טעם רב"ע ידע דטעם הוא משום כסופא אך כוה ה' מסוקא אי משום כסופא דר"ע או משום כסופא דמשה דמן הוא ידעו דברים שלא נתגלו למשה ויבוא

משה לירי כסופא וכו' הלך וישב אחר שמונה שורת ולא ה' יודע מה הוא אומר מיד טעם כוחו של משה ר"ל שנין שמשא דאף שהוא חינו יודע מה ר"ע אומר ולמה כן אלא שכן דברים שלא נתגלו למשה וע"כ הוא אינו יודע מה הוא אומר ואם הבין מה שאמר הק"ב חזר לאחורק הוא משום כסופא דרדי' ולא משום כסופא דר"ע וע"כ טעם כוחו עד שכחו לדבר אחד א"ל תלמידיו רבי מנין הוא לך א"ל הלכתי למשה חסדני גתשכס דעתו ר"ל שנין שראה שכחו שיש דברים שאין אני יודע מה הוא אומר הלא גם יש דברים שאף הוא אינו יודע סודן והא דא' שהוא תולה בו וא"כ י"ל ששני הפירושי' חמת הם שגונו הק"ב ה' לטובת שיהיו וכו' הא דמירובין יהי רבן שלא אכשל ושלח ושלחו חסדי בי חזר וכו' וא' רבש"ע יש לך חסד כוה ואתם נותן התורה על דיו א"ל שתון כך עלה במתכסה :

ונר לפרש ע"פ הא דא' בפרק ביצד מעברין בני יהודה שהקפידו על לשונן נתקיימה תורתן בידן בני גלילא שלא הקפידו על לשונן אין נתקיימה תורתן בידן מידי בהקפידה תליא מילתא לא בני יהודה מתוך דקפרי על לשונן דהוה רייקי לישנא ומתנחי סימנא מתקיימה בידם בני גלילא דלא מתנחי סימנא לא מתקיימה בידם בני גלילא דלא גלי מסכתא לא מתקיימה בידם וכו' בני גלילאי דלא רייקא לישני מאי דיימי כגון האי גלילאי דא' אמר למאן אמר למאן אמר ל' גלילאה שושה עמר למלכש או יזימר לאתכסאה שה לשוחט שאין מרקדקין בין אלוף לעין והוה כמו מאברין או מעברין או אכחו וכו' עכוזו עכ"ל :

א' פיהרש"ל בני יהודה דגלי מסכתא היינו שנתכונו להיות כהלכה כדא' ספ' חלק דכתיב גבי דוד ירידך ירחונו וישתחו ששחופלו שנתכוונו ללמוד כהלכה ושאלו דלת גלי מסכתא שלא כה' כהלכה ומשיים שם בטעמא למע דלת ללמוד כהלכה ושאלו לא זכה והטעם הוא דלת חסין חליבי' דהלכתא אז דתתא משכט יהודא אז משכט לוי ודוד דחיי' יהודא חסין חליבי' דהלכתא וכן בני יהודה דתנו חיהודא חסין חליבי' דהלכתא וחסו בתקיימה בידן שהוא חליבי' דהלכתא : ועתה חזר נא לשני תבא קמא הוא כסופא דייקא כשני' שדבריו אינו מתנחמי' לחסוקי ככי גלילאי דמתנחמי' בלשני' כגון חתי כי האי גלילאי דא' אחר לתאן אחר לתאן א"ל גלילאי שושה עמר שהוא למון נמר ללבוש או אינו' שהוא מה לאתכסא שדלשוחט וכו' כנחא ויתב גימנוס לשונו כותן לו מה שאין לבו חסן כן שהוא חסין עמר ללבוש אך יתב גימנוס לשונו סבורי' שהוא חסן אומר לשוחט ומתנין לו דבר שאין חסן בו וזהו ל"ל פירוש דהאי קרא תחית לבו כפתה לו וחרשת שפתיו כל מע' סלס' ל' חייני' פראות לבו כפת לו מה שהוא חסן כיתן לו כשחרשת שפתיו כל מע' י"ל כשחרשת שפתיו פל מע' שהוא יכול לדבר כדמוהו בלי גימנוס אבל כשחרשת שפתיו כמע' שהוא גימנוס אז תחית לבו לא כיתן לו וכו' אך כנח' דקא' חכרי' תורה והקס' כנח' חיידי' בהקפדה פלי מילתא קיוס התורה ר"ל מה שפיר הוא נד אחריני שאינו מביני' לשונו ומתני' לו מה שאין לבו חסן אבל לעבין קיוס תורתו מה בכך שהוא גימנוס עכ"ל הוא יודע אף גימנוס ולא לא יתקיים בידו לז"א אלא דייקא ליטת' ונתחתי סימנא ובסימנא תלי מילתא שיתב חסימין כתקיימה בידם כל זה הוא סברת' ת"ק אבל רבינא שהוא סוף הפלמוד הוא א' בני יהוד' גלי מסכתא שנתכוונו ללמוד חליבי' דהלכתא ומטעם דחתי משכט יהודא וכו' וא' בברכות חנה הטייה דברי' כלפי מעלה שח' ותפלל חנה על ה' וכו' משפ' הטייה דברים כלפי מעלה שנאמר ויתפלל משה א"ל אל תקרא א"ל אלא על וכו' אפילו בני כי רב שואלין למה לך פולי האי לעשות

ס' כ"ל א"ל

כיצור סתמי כני יהודה דייקי ל' עירתי מתקיימה בידן וכו'

ס' הססוק תחית לבו כפת לו וחרשת שפתיו כל מע' ע"ל

כיצור כע אלו' ל' ל' שניו חלי' כשוראי ולמה ר"ע ש עובי' וכו' עיין החילוק כי

מסכת אורח יעקב ברכות

בסוד ר"ג שיהא נשמתו בא' טבא על צד השכינה שר"ג דכן גרים
והיונים הם וזריך שיעדע טמטמות הנדים בשכינה הם תלוים
ואינו עובדים שם והוא אשרין ר"ג שיבא כמשתך בא' או יאמר
עירש אחר כי עקיבא הם אופיות יעקב ויעקב חטא ביוסף
שטלחו בלא לוי' שהוא דריק סוד בלא לוי' וכזה עשה עון היחוד
ולכן יבא נשמתו בא' שהוא תיקון יחוד עב"ל ופ"א יש כאן שני
דעות הא' שר"ג הוא יעקב וחטא ביוסף והוא עונש הראוי
לו' או ר"ל שהוא בן גרים ונדים דבוקי' בשכינה וע"כ יבא נשמתו
בא' כמקום יחוד והנ"מ משני דעות' חילו' דאם נאמר שהוא יעקב
וחטא בסוד לוי' וראוי הוא לעונש זה אך אז קשה לתם לוי'
להק"ט' שהגין וכשחמד משם מי מעבב על דך ומאי חית לך
לחומר שעתיד להם אחד לעמוד ועקיבא בן יוסף שמו ושמו
עירש התגין תיבא הוא לרעת שם"ל שהוא בן גרים ואין לו
אחרים בסו' אות שבתורה כ"א בתגין אכלהם הוא יעקב שהוא
ישראל ויש לו אחיות באותיות התורה ח"כ למה לך התגין ואם
כאמר שהוא בן גרים ואין צריך התגין וא"כ שהוא ב"ג ואין כאן
שום חטא בעולם ואין הוא ראוי לאותו מיתה החמורה ואף
גזא שהוא בתקום שכינה עב"ל אינו ראוי להיות משוכה ואדרבה
כיוון שהוא בתקום השכינה הוא ריע להק"ט' וכתבתי ואהבתי
לריתך כמון וא"כ ממה נפשך קשה חזא ולו"א משה כיון שראה
שטקלן כשרו וכבר שיע מק"ט' שהוא יודע תגין לו"א
דב"שע וזו טורה ר"ל כיון שזו טורה שהוא דורש תגין
וא"ז טורה דהרי קשה ממה נפשך או אמתין למה לך או אמתיה
חמורה שלו קשה ודוק ככונן הוא :

ולוה

אמר לו הק"ט' מה שפוק כך עלה במחשבה
לפני ואף שהיה לו להשיב כמו שהשיב למ"ה חלקם
בתיים שהרי לא נעשה לכן דבר כ"א גולמית היו תחתיהן והם
בתי חיות ול"ל לישב דבר זה חף כלי שום הקדמה רק שצריך
אזה לומר החילוק בין עשה למ"ה דמשה היה כשעלה לנורא
לקבל התורה והראה לו הק"ט' מה שעתיד להיות אחר כמה
דעות ויהיו עשרה רדוני מלכות וחד נהפון הוא ר"ע אבל
מעשה דמ"ה היה באותו עשה שדנו את ר"ע ותכירו ועתה בין
תגין תגין למה לא אמר הק"ט' כיון שאמר למ"ה שהרי ידעת
קושי' המפשיים ופירושיהם שהכחשי' לעיל שהקשו למה סבלו
צדיקים חילו' מיתות חמורות כזו והלא הם לא עשו כשעלה ולא
כלום כ"א ויתקבלו להחיותו כתיב אבל באמת לא היתנו אותו
הגדול שהיו סבורים שיעשו להם עונשם חילו' ולא היו יודעים
דעת הק"ט' שהוא יתן גולמית תחתיהן וחילו' היו יודעין גם
תחתיהם שהיו גולמית תחתיהן אז גם שום פחד ומורא לא
יגלה על דאשם ותיבן הוא עונשם של ויתקבלו ע"כ היה צריך
דבר זה להיות דווקא בסוד עד שיקבלו הפחד ואז דריק מורה
כחלץ ולזה נאמר משה רבש"ע וזו טורה וזו טורה שהיה קשה
לו חמה נפשך וא"ל הק"ט' שתוק ר"ל חף שיש לי תירץ על
מיתתו או חף סבלתי אפשר עתה לגלות שאם אני אגלה עתה
שום פחד לא יהיה להם ואין יקבלו עונשם של ויתקבלו ולו"א
כך עלה במחשבה ר"ל שהרי מנשו הוא רק שחטאו במחשבה
של ויתקבלו וא"כ גם הם צריכין לקבל עונשם כזה ואף שאני
אמרתי לך תירץ שהרי אמרתי לך כך עלה במחשבה חף שתוק
שלך אני מגלה ולא לאחרים וזהו לגבי' משה שהרי עליית משה
היה זמן רב קודם מעשה עשרה רדוני מלכות אבל גבי' מ"ה
שאני שאז היה המעשה ולאחר גמר כל העביני' שהרי חף לאחד
זו טורה וזו טורה ואז כבר קבלו עונשם הפחד עד שלא ניתנו
הגולמית תחתיהן ואז בעירוש הגדל להם הק"ט' חלקם בתיים
ולא נעשה להם רק הפחד שהיה להם עד שחזו גולמית
תחתיהן וק"ל :

ובאופן

אחר ל"ל לישב מה דאמר משה הראהו לי ולמה
גם ישב אחר שמונה שורות דווקא לא פחות ולא
יותר ולמה לא ידע מה הוא אומר אך נקדו' מה דאיתא בוהר
אהא דאמר רז"ל כשגשג דברים נתקשה משה עד שהראה לו
אמר

הק"ט' כה באצבע וזכו פירושו שם בוהר באריות אך אפי' הק"ט'
פוכן דברים אמתין לך שהרי עשר ספירות הן ונ"ה הראשונות הן
בתכלית העלמה וחלו הן כתי' חכ"מ בי"ה וכן בינה והלאה
התחלת העליות שזהו התחלת הכנין ועשר אצבעות ידיו
כן גוד הספירות ומשתחשבו מ"טה למעלה היינו מאצבע הקטן
שהוא זרת וסמוך לו שהוא קמינה והשלישי שהוא אונה והרביעי
הוא אצבע לו"א שלשה דברים נתקשה ומשה ר"ל בנ"ג הראשונות
שהן בתכלית העלמה שהאצבע הוא גוד הספירה ה' כשתחשבו
האצבעות מיטה למעלה מהם הוא התחלת העליות אבל
בנ"ה ראשונות נתקשה משה בן הוא בוהר : ואית' בספר הנוגד
דף ק"ט ולח' קס נכחא טור כמשה נכחא לח' קס אבל חכס קס
ומי ר"ע דנכחא בתגלי' וחכס שרשו מאלות ספירה חכמה כי על כן
שהי' כמעלת החכמה שהיה שרשו מאלות ספירה חכמה כי על כן
נקראו חכמים על שם שרשם : והוא נמי משמעו' הילקוט בוהר
דאמר כלי' קר ראתה עינו זה עינו של רע"ק ראתה עינו זה
שלא ראתה עינו של משה בן הוא שם וי"ל שגם שם זהו משמעו'
שראתה עינו של ר"ע יותר ועינו של משה שהרי עין משה לא ראה
כ"א מבר'נה וחילך שהוא וספירה ה' נ"ה וי"ל חבל בנ"ה הראשונות
נתקשה אבל ר"ע שהיה שרשו מחכמה שהוא טפיר' שני' וא"כ הוא
ראה יותר : וי"ל עוד לתת טעם שזכו שפשיים כענין דר"ע
וה"ל צריך שיעדע טמטמות הנדים בשכינה הם תלוים ואינו עובדי'
משם נראה שגם בן לדרב זה הוא מתכוון שהרי ר"ע שרשו הוא
בחכמה שהיא דבוקה בכפר וזה ממש שרשו שהוא דבוק בשכינה כן ל"ל
וכונן הוא : ועמ"ל פבין למה ישב משה אחר שמונה שורות
שהרי אס תחשוב הספירות מיטה למעלה' הוה ב"ה ספירה שמיני'
ולו"א שהלך משה וישב אחר שמונה שורות ר"ל עד אחר הכי"נה
שהוא חכמה ששם שרשו של ר"ע ולא היה יודע מה הוא אומר
שהרי חכמה היא מאותן שלשה דברים שנתקשה בהן עד שנתש כחור
אל עשה ש"כ נקרא טורה תשי' שאם לווד' אדם ואינו מתין
שול' תשש כחור וע"כ חור משה ואמר רב"ש ע"ש לך אדם כזה ואתה
כותן טורה על ידי ואל' הק"ט' שתוק והוא ע"פ דאיתא במסכת
שבועות של הגאון סה"ש ע"כ דף ק"ג ע"ג וי"ל כבר אמרו
עני' משה בפני חמה ואם תאמר מה מעליותא הלא עקיבו יש
אדם היה מכהה נגלה חמה וכ"ש סניו ויתרין שם וי"ל דעני' יש
חילק בין נגלה חמה לחמה ענינה ופני משה כפני חמה רצו על
שרשם להעלה שהוא גבוה על גבוה שהוא פוד תפארת ודע כי
לפסו דיהטא יש קושי' גדולה ישראל מוכין ללכנס ואומות לחמה
והלא מעלת חמה גדולה מלכנס ואיתא בוהר שהגין אומות
מוני' לחמה בעת סיבוכה כמו שבאמר הוה"ל ח"ל דרום
וכוכב חל נפון וכו' אבל מעלת החמה בעמידה זהו מעלה גדולה
לישראל כמו שאמר יהושע עשה נבבעון דום ונראה דעל זה רצו
כשגילה הק"ט' ששכחות שאר הנביאים בחלום אדבר בו לא כן
משה עבדו פה חל פה אדבר בו עינש"ל פה חל פה דברתי אליו
ואתה פה עמוד עידי הנה זה יהיה רצו גדול למשה מאחר
שנבואתן כיום ומתן הם פני חמה ואיהו חמינה שלא תאמר הלא
סאומות גם הם מוכין לחמה שהיה שרשם לו"א ואתה פה עמוד
עמי פ"ל שזה בחיבת חמה בהלכות ואתה בחינת העמידה ולא
נגולה וכו' הן הוא בספרו של הגאון סה"ש ע"כ דף ק"ג ע"ג וי"ל
ל"ל גם כן לישב מה שכתבנו ותקורם ל"ל למשם שלוש ריזו ד"ל
לא קס נכחא בישראל בישראל לא קס אבל באומות קס
וכו' ולמה באמת כן חלא ל"ל שהרי ישראל הם מוכין ללכנס שום
שרשם חף משה בלחודוהי הוא חמה שנאמר פני משה פני חמה
ומי יהושע פני לבנה והלבנה חין לה אור עדיה כלום כ"א
מחמה ולזה נראה לי שום רצו גדול בתורה ויהושע חלא רוח ה'
כי משה פתך דיו עליו ר"ל יהושע פני לבנה ואין לו אור כ"א
מחמה זה משה וע"כ כל נכחא ישראל יניקתם דווקא ממה זהו
שאמר לא קס נכחא בישראל למשם בישראל לא קס מפני שכל
ישראל הן ככללן בסוד לבנה והם יונקין ממה וע"כ אי
אפשר להיות כמשה ענינו אבל באומות קס ר"ל שהרי באומות
שסם שרשם תחתיהם והם לא צריכין לניקת משה וע"כ באומות
קס וק"ל ועתה תבין מה שאמר משה פארא שר"ג דורש
תגין חכא שהוא בן גרים ושרשו מחמה כמו שארי אומות
העולם ונדול כמעלת חמה פד' שששה לא היה יודע מה הוא
אמר

ביאר על
פשוט' הק"ט'
השיב למשה
כשטאל לו
על ר"ע או
טורה וזו טורה
השיב הכ"ה
כך עלה לפני
במחשבה
ונאמר שאלו
הת"ם וזו
השאלה השיב
להם חלקם
בתיים

ישב קושי'
גדולה לה
ישראל מני'
ללכנס וא"ל
לחמה והלא
מעלת חמה
גדולה מן
הלבנה

חילי דעל
א"ל דק
גרים חן
קהל חן
ככלל מר
וחו' שר
בערב

מסכת אהרן יעקב שבת מו

אומת העולם וגדול כוונת חכמה עד שגשה לא הי' יודע מה
הוא אומר וע"כ פה משה ואהרן רבש"ע יש לך אדם כזה ואהרן
נותן התורה על ידי ר"ל שעל עניוה"י יש לך אדם כזה
שהוא כמוני שנטעם שאני מעמלת החמה חף הוא שהוא כ"ג
והוא מעמלת החמה ואהרן נותן תורה על ידי שהרי אני אינו
מכין מה שהוא אומר חן על ידו ול"א לו הק"כ להטעם טועם
אפה בדבר זה שהרי לפי כבודך יהי' קשה ח"כ מעמלת חמות
גדולה מעמלת ישראל ח"ו אלא ח"כ שיש חילוק בין גבל חמה
בין חמה בעמידה ר"ל בשתיקות כמו שא"י הוטעם שיש בכבודך
דום וכתיב ויעמוד השמש שירושם של ויעמוד היא דום ואו
בשתיקות הוא מעמלך לו"א הק"כ להטעם שחוק ר"ל הלא
בשתיקה הוא מעמלך שאת מעמלת החמה בשתיקה מה שא"כ
ר"ע חף שהוא כ"ג והוא מעמלת חמה רק בסיבוכה ולא
בעמידה וק"ל ועיין בביאורו למכתב כבודת ונס קמנא
כדת מה שנתחדש לי כהאי קרא ואהרן מה שמועד עמדי
בלין בעו"ה מאמר דר"ע ב"ל"א ובי לא"א :

ישב מה
שחז"ל על
כל פתורה
יעבור ואל
יעבור חז"ל
ש"ד ונ"ע

מישראל שיש לו אחיוה באות שבתורה אבל אם אין לוקום
אחיוה או אין שייך לומר שיהא האות גרחה מספיק ולזה
בע"ז שהוא כבוד בכל התורה כולה ואין שייך לומר שיהא
האות גרחה ומפני שהרי אם היא יעבור ע"ו אין לו שום
אחיוה וע"כ יתבר ואל יעבור וכן ש"ד גרין חכמים כלשון
כחות שאמרתי מאי חוית דדך סומק טפי ר"ל חף שתקטה
לך שהרי לא תרנח היא תנזה א' מן התורה כמו שאמרתי חנות
מינא שהטעם שלי ידחה המנוה הכתובה בתורה לא תרנח
ולזה רמזו חכמים בנחות לשון וא' מאי חוית וכו' ר"ל תינח
המנוה הכתובה בתורה לא תרנח יכול אתה לדחות שמינזה
היא משועבדת להטעם חף מאי חו' דדך סומק טפי שהרי
גם חכך הוא יש לו נטעם וא"כ חף להטעם שכל ידחה נטעם
אחרת חף עדין ו"ל שיש גם כנשמות חילק שיש אחיה נטעם
שהיא נשמות מנחות עשה ויש נטעם אחרת שהיא נשמות
מנחות לא תעשה וא"כ חותכה נטעם מנחות עשה ידחה אותה
נטעם הנשמות מנחות לא תעשה כדון עשה הדוחה לא תעשה
אך חן יגיד לנו זאת מחיה מנוה נשמתו נאחות ולזה רמזו
חכמים בלשונם מאי חוית דדך סומק טפי מדמי דחכך ר"ל
מייגיד לך שאת מנחות עשה ודילמא חכך הוא מנחות עשה
וכוא כוונת טפי וק"ל וגם בג"ע גרחה הנשמה שהיא ראו לקול
ואינו כולד וק"ל :

ועתה פקח עיניך וראה מה גדולה מהדרוש ה"ל כי טוב
הוא להבין ולהשכיל ללמוד וללמד ולפקוח עיני העברי'
מדא ו"ל הא דא' כגו בקידושין לחד מד' מפני מה גרים קשים
לישראל כספחת ח"א מפני שאין בקיאות במצות ישראל כענין
עליהן מטעם ערכו וח"א הרבה הן מדקדקין יותר מישראל
וכוונת ק"כ מזכיר עובותיהן של ישראל והוא ע"ש כי בא"ש
להזכיר עובי נבי אשה אלתנה הנרשפי וכו' לפרש פתאי
סלינו ו"ל דפליגי בהא חז"י יש להם אחיה בתורה עשה
באותיותיהם או לא שאין להם אחיה כ"א בתנן : נמצא דלמאן
דמ"ל שיש להם אחיו באותיות התורה הם בני כללן של ישראל
ואף הם דין ח' להם בישראל וחס ישראל אינו מחויב למסור
נפשו בשביל אחיה מנוה ואו חף הגר אינו מחויב למסור נפשו
והוא דמ"ל דקשין הם כעמט מטעם ערכות וגם הוא דמ"ל שאין
בקיאות במצות פי מסתבר הוא להיות שגר אינו בקי בישראל
ושאין דמ"ל שאין להם אחיה באותיות התורה כ"א בתנן וע"כ
הם מחויבין למסור נפשו על כל המצות שבתורה ואו אין
הגרים כללן של ישראל ואין ישראל כענין עליהן ששכיל
ערכות שהרי הם אין בכלל ישראל וא"כ קשה ליה מאי כספחת
לוה הוא אומר שכן הרבה מדקדקין יותר מישראל ואף שהוא
גד הסכרה לומר שהרי יהי' יוצר מדקדק מישראל ע"ש הרי
הוא שחומר שהגר מחויב למסור נפש על כל מצוה מה שא"כ
ישראל ולכן הוא מדקדק יותר מישראל ואו ק"כ מזכיר
עובות ישראל והוה פלוגתי וק"ל :

אמר אני בני החומר ומח"ש מה ששמעתי שנבחר רבא ולא אדבר
ליאת שמו ישוב על גמרא תמוה במסכת ע"ו ו"ל מפני מה אמרו
בבבית בית אונקיתיה שהיא לדבר אחר כי טובי' דודך מין
פירוש רש"י לא רנה לגלות טעמו של דבר כדמפרש בגמרא שיש
טוי פירושים על פסוק זה כי טוב דודך מין ח"ס שאמרנו בכנסת
ישראל על דבר ואידך פירוש שאמר הק"כ על תלמודי
חכמים שעשו סיג לתורה שחכ"ב לפני הק"כ יתיר מנחות
כי חידו דברי סופרים יותר מנוכה של תורה ואיתא שכל מה
שאמרנו חכמים לא נילו טעמא של דבר עד ר"ב חודש שמת
יהי' אחיה תלמיד שלא יסבור הטעם הזה ויורה היתר בדבר
זה לכן לא נילו עד ר"ב חודש וכיוון דדש דש וגם כאן איבא
נפקותא גדולה אי אימא זה הטעם שאמר הק"כ על ישראל
ר"ל על ת"ח שחכ"ב לפני הק"כ יותר מדברי תורה וא"כ
חידו דברי סופרי ואי' זה סכרה שחידו ר"ס גנו ח"כ אין
לחוש שמת יפקק אחיה תלמיד כי חידו ר"ס מאד וא"כ
ר"סן שלרש"י קשה מאי השיאו לו ד"א לכן ס' רש"י שלא רנו
לגלות ר"ל שזה הוא הפירוש שישראל אמרו על הק"כ כי טוב
דודך מין ולא חידו ר"ס ולכן לא רנו לגלות וק"ל וזה הוא
בגמ' שם ישמעאל אחי שאף אתה קורא ר"ל מנא לך הא
דלמא הק"כ אמר על פ"ח וק"ל :

טעם על
שתיקות נפש
דוחה כל מצות

ועוד ל"ל שזה הוא רמז ואלה המצות אשר יעשה אותם האדם
ומי בהם שיש כאן יתור לשון שיתבת האדם הוא מיותר וי"ל
שהרי כבר ידעת ע"כ דפין הקודמין שמכאן נלמד אלה מצות
אשר יעשה אותם ומי בהם ולא שישות בהם מכאן שאין
כייך למסור נפש והדרכא שתיקות נפש דוחה כל מצות
והטעם הוא כאשר הבאתי לך בשם עשרה. מאמרתי מפני
שהטעם הוא הוכר והוא שבתורה היא כנקיבה ועיין גם
בפ"ק קידושין ותמנא שם שהתורה נקראת כלשון נקיבה
וע"כ מצות התורה נדחין מפני הנשמה מדון והוא ישול בה
אף שאין זה דין עשוי והרבה מתבא כתובה הוא ושניהם
ושלטו בשוה אלא מחטא חוה ואדם כאשר והוא יושל בה
ולזה הוא רמזו אלה המצות אשר יעשה אותם האדם ר"ל
שמכא האדם הראשון כאשר ומי בהם ולא שישות וק"ל :

ועוד ל"ל שזהו הטעם שיתחן הי' משפחה דמוקבא עד
העקידה ואו באותו מעמד פרחא עשנו נשמתא
דמוקבא ונכנסה בו נשמתא דדוכרי ולמה כן אלא ל"ל
מטעם זה ונ"כ שהרי חומר נשמה שבתורה היא הנקיבה
והנשמה של אדם זכר היא הנקראת בעלה של מנוה וע"כ

עוד ל"ל דגם האי פל גתא דא' בש"ס כמה פעמים אי ד"ת
חזוין אי ד"ס חזוין ו"ל שגם כן בהא פליגי דלמאן דמ"ל
דגרים כוונת יש להם אחיה בתורה כמו ישראל ענין דין ח'
להם או שניהם מחויבין למסור נפש על כל המצות או שניהם
אינו מחויבין או כדאי' הסתבר הוא לומר שד"ת הם חזוין
מדברי סופרים אבל למאן דמ"ל דגרים אין להם אחיה כ"א
בתנן ובתורה שבע"פ ואז הגרים מחויבין למסור נפש אבל
ישראל אינו מחויבין למסור נפש מטעם שכל ס"ד אותיות
שבתורה משועבדי לו וא"כ ע"כ על תורה שבע"פ אף ישראל
מחויבין למסור נפש דאין שייך כאן לומר שהאות משועבד לו
כיון שהיא תורה שבע"פ וא"כ לדודי"ם חזוין שהרי על דמ"ל
אינו מחויב למסור נפש ועל ד"ס מחויב למסור נפש וק"ל :

עו' בקידושין דכעי לאקשוו שם בנח' שהגרים נקראין קהל ותידן
שם קהל גרים אקרי קהל ישראל לא אקרי : וגם שם זה
הוא החילוק בין עקשן לעבדן שהקשן הוא דמ"ל שהוא כללן
של ישראל ודין אה להם והתרגין ה"י לו שאינו כן כ"א קהל
גרים אקרי אבל קהל ישראל לא אקרי ואינו שוה בדיון כלל
ואין ישראל בערבובין וק"ל ועוד ל"ל דהא חזוין בנח' על כל
המצות כולן כאשר בהן יעבור ואל יתבר חוק ע"ו ושפירת
דמים ונ"ע ודבר זה צריך טעם למה כן ומאי שאל היו תלתא
ו"ל שהרי הטעם הוא שהאות שבתורה הוא המשועבד לנפש
ישראל וע"כ האות נדחה מפני נפשו וכל זה הוא דוקא בישראל

מסכת אהרן יעקב ברכות

כדי לתפא אומר כחנות ופי איכא סיקא קמי ריקס וע"כ
אי אפשר הוא שם לומר זה כ"א כ"ב וע"כ יפה פירש' ומשה
הסבכת כ"ה אף דתקשי לך ולמה לא בלשון זה וב"ה היכן
הוא כתבא שהרי ח' כחנות ושם אי אפשר לומר בלשון
זה וד"ק כי נכון הוא :
תבוא אל ביתור גמרא אשר הפחלמו בה דק"ל האי
אחרתי ארעא טבעי לי חלא כך אחר משה רבנו של עולם
דברים שאחרתי לי לך אומר להם לישראל משמי אחרתי
להם ששקן וזה ימי מירושו הלא ידעתי שמעלתו של משה
ה' ששכינה היא סודר' מנרובו ומש שמה אומר אין זה
דבורו של משה כ"א דוברו של הק"ה אף היכא דכתיב
לאומר שמינו הוא ה' נזה לי לאומר לכם שאו אי אפשר
לומר שזה הוא דובר מין של הק"ה וע"כ הקשה בגמ' האי
אחרתי אחרת טבעי ליה ר"ל הכי לגבך אין שייך לומר
אחרתי חלא אחרות מין של הק"ה הוא ור"כ אחרת טבעי
לי וב"ה חלא כך אחר משה רבנו של עולם דברים שאחרתי
לי לך אומר להן בשמי ר"ל הלא היכא דכתיב לאומר שמינו
הוא נזה לי לאומר לכם או אי אפשר לומר שזה הוא דובר
מין של הקדוש ברוך הוא וע"כ יפה פירך דברים שאחרתי לי
לך אומר להן לישראל שזהו לאומר או אחרתי ולא אחרתי
ודוק כי נכון הוא :
דברי האומר ה"ל גם בלשון דש"י מה שדקדקתי לעיל
אקדים לך מה שיש להקשות על כןן זה שהוכחתי לעיל
דנבואת משה דוקא בלשון זה ואף דכתיב לאומר וע"כ
ה' ואת' כחנות ששם הוכרח הוא לומר כה ור"כ קשה שלא
כיה טעמים כתיב כפרטה כה אחר ה' שלא עמי ונעבדתי
וה"כ עמי פירך שם למה לא אחר בלשון זה : וי"ל לתרץ
ע"פ דמי' בזהר פגום ועברתי בארץ מלרים אמי ולא חלאך
אמי ולא שרף אי הכי יקרא סני הוא לתרתי דלא דמי מתן
דפגמי מלכא למתן דתפשי דדיוטא חלא למדנו כה ונבדתי
אל ה' אחר הקדוש ברוך הוא אופה זו שפילה ומוסעת אין
דאמי לשנר לה' מלאך דבר קדוש בין דשמי' ארורים ומטובי'
אילו חלא אמי עושה מה שאין מלאך יכול לעשות
שאומר אמי מעוקס קדושי יכא כך ולא שאמי עובר שם
אלא שאמי אומר גומר מעוקס קדושו ונעשה כך וזה פירך
ח' ע"י פירך שני והוא זה לפי שאין מלאך מבין בין טיפה
טהיה בכבוד לשאינו בכבוד וע"כ דוקא אמי בעמתי ועברתי
שם שאמי הוא המכחין ואף שהוא במקום טומאה :

טעם שהק"ה
בעצמו עבר
בפוך מלרים
אף שהוא
מקום טומאה
ע"י עליו

קשה קושי' הוזהר שזהו יקר סני למגדלי שהוא כמנע
יכי ואינו דומה למתן דפשים מלכא וכי ל"ה כחנות לילה
אמי יונא בארץ מלרים ר"ל שאמי בעמתי ולא ע"י מלאך
ולמה כן ומיין בקרא וית כל בכור בארץ מלרים כתיב
הוזהר לפי שאין מלאך מבחין בין טיפה טהיה בכבוד וכי
טיפה שאינו בכור ולכן אמי יונא בעמתי ור"כ טוב ה' ראוי
לומר בלשון זה ולמה אחר משה בלשון כה חלא משום
כחנות וקרא מסייע לדברי דש"י ודוק :
ואף שיש עוד ס"פ לדברי ולומר הלא יש בוזהר עוד תירץ
על אמי לומר שאין רבנו לומר שהוא בעצמו עובר שם
אלא שהוא גומר מעוקס קדושו כדלעיל ור"כ כאמת שאין
קדושו ברוך הוא שם חף שהוא אומר אמי ור"כ הונדך לומר
כה ולמה ליה לרש"י לתרץ משום כחנות הוא אחר בלשון
כה זה אינו קושיא כלל ששרי כתיב אמי וכן יטעו לומר
שאמי עשה הוא ור"כ הים נריך לומר זה אי לא דעמתי
משום כחנות וק"ל :

ובאופן
אחר כ"ל לישב הקושיא דלעיל
דלמה הוא אומר כה' וזרעו וכו'
בא כחה פעמים בלשון כה ולא
בלשון זה ד"ל משום דמי' בנפרטים טעם למי' גאולה
של מלרים ה' ע"י משה שהוא בשר דם משום שגלוי ודוד
למי שא' והיה העולם שעתידין ישראל להיו' מנלות ואילו ה'
הגאולה ע"י הקדוש ברוך הוא שהוא קיים לעולם היה נ"כ
הגאולה עולמית לכן גאולת מלרים הים ע"י משה חבל
גאולה אחרונה שיהי' בב"ה יהיה ע"י הקדוש ברוך הוא :
ור"כ אין כאן קושיא כלל למה אחר משה בלשון כה אחר
ה' שלא עמי ונעבדתי וכן בכל אמתו ענין דגאולת מלרים
י"ל דשאמי העבדתי דמי אחר לומר בלשון זה' דהיה משמע
שזהו הדיבר של הקדוש ברוך הוא בעצמו והיה נריך להניח
גאולה עולמית לכן אחר משה בלשון כה וק"ל :

ולפי
ל"ל לישב מה שאמ' בתחילת ההאמר וזו
לחברתם וליבחק ולישראל עבדך אשר
נשבעת להם כן אחר משה לקדוש ברוך הוא אילו נשבעת
בשמים וארץ הייתי אומר כשם ששמים וארץ בטלים כך
שבעתך בטילה חבל עתה שנשבעת כך מה אמה קיים
לעולם אף שבעתך תהא קיים לעולם ודבר פגום הוא
מאוד וחולין הוא לומר דבר כזה ח"ו שהקדוש ברוך הוא
לא יקיים שבעתו ואף אם ה' נשבע בשמים ובארץ חבל
לפי הא דלעיל דחלקנו בין גאולה שמי' הקדוש ברוך הוא
שהיה עולמית ובין גאולה שמי' ושה טהיה בשר דם שהיה
אינה עולמית וי"ל למה כתבנו משה באחריו כך נשבעת ותדבר
לכלות דאילו לא נשבעת כן אין כאן פתחון פה לומר
אין אמה רונה לכלותן הלא נשבעת ארבה את זרעכם
וכי' אין זה פגום כלל וני בשביל זה שנשבעתי להרבות
זרעם לכן אין אמי רשאי לכלותם לעולם הלא כבר
קיימתי שבעתי שהיו בעמתי כנכבדי השמים לרוב
ועתה שחטאו למה לא חבלם וע"כ אחר משה רבנו של עולם
ששרי מזה הטעם אמי הגואל שלא יהי' הגאולה עולמית
חבל אם ה' הגאולה ע"י ה' הגאולה עולמית כשם ששקן
קיים לעולם ור"כ ה' הוא כאן נשבעת בספק להרכות
זרעם נריך הוא שהיה אותו שבעת קיימת לעולם כשם
ששקן קיים לעולם ואי אפשר כה' חלא לבלותם לעולם וק"ל :
ולכ"י נמי אמי שפיר כמי' משה שא' בגמ' אחרתי אחרת
טבעי ואמר רבי אליעזר ע"כ כאן דברי תלמיד מתאן ואילך
דברי הרב ופירש' שאמר הקדוש ברוך הוא כאשר אחרתי אתן
לזרעכם כך אקיימתי ועירך הבני הוא חלא כך אחר משה
רבנו של עולם דברים ש' לי לך אומר להן אחרתי להן
בשקן : ונ"ל לפירש' שאי קא קשי ליה דקא' אחרתי אחרת
טבעי לי וכי מיהו אשר לא ידע דברי זה שאף שמה אחר
אחרתי שלא מלכו הוא אומר כ"א שהקדוש ברוך הוא אחר לר'
חלא

סדרות פזונו
אף דכתיב ג'
מכת בכורים
אמי ע"כ ל'
הי' מבינה
עצמו שם ח'
מקו' קדושו
הי' גור ואו

טעם שמה
פ' מדבר כל'
כה טמכות
בכורי' ולא
כל' זה שהוא
מעלתו על
שאר נביאי'

טעם שמה
פ' מדבר כל'
כה טמכות
בכורי' ולא
כל' זה שהוא
מעלתו על
שאר נביאי'

אלא כ"ל טעם כאן קומי' גדולה בדברי' משה שא' אמרתי שהרי
 משה ביקש כאן ואמר וכו' אשר נשבעת להם כן בשמן גדול
 נשבעת להם מה שאת קיים לעולם אף שבעתך נדון שנתא
 קיים לעולם דאילו נשעים וארץ נשבעת הייתי חומר כשם
 ששמים וארץ בטלים כן שבעתך בטילה ופירשתי שזה אי אפשר
 לומר ח"ו שהיא השבעה בטילה שלא יקיים שבעתו כלל כ"א
 כשישבע בשמו זה אינו דבין כן ובין כן נדון לקיים שבעתו
 אך שהחילוק הוא בזה אם הוא נשבע בשמו נדון לקיים שבעתו
 שלא יהא בטל לעולם אבל אם לא נשבע בשמו נדון לקיים
 שבעתו ואחר וכן יכול לבטלה ובאן אמר משה וכו' אשר נשבעת
 לאברהם וכו' כך נשבעת ונדבר אליהם ארבעה אפי' זרע' שנים
 זה את פנמך אמר' תלית בשמן שהרי אמרת ארבעה שהריבוי
 יהיה ע"י ולא ע"י שום שליח ושירי קאפי' משה שתלה הכל בדבורו
 של הק"ה ונדון שיהיה קיים לעולם אך זה קשה איך אמר
 וכל הארץ הוית חזר אמרתי אתן לזרע' וכו' ונחלו לעולם שהרי
 הוא בוד' ואין דיבורו קיים לעולם ול"א ר"א ע"כ דברי תלמיד
 ופיר' ע"י ככוכבי השמים ומכאן ואילך דברי הרב סירס וכל
 הארץ הוית חזר אמרתי וכו' דברי הרב שהק"ה אמר אמרתי
 אתן ואחייבתי וכו' כיון שהיה דברי הרב חתי שפיר דקאמר
 נחלו לעולם זהו דברי ר"א ומ' דהני הוא חומר לעולם הן
 דברי משה ומה דקאפי' לך כיוון שהן דברי משה שהיה בוד' ואין
 הוא חומר ונחלו לעולם ול"א כן אמר משה רב"שע דברים
 שאמרת לי לך חומר לכן לישראל בשמי אמרתי לכן בשמן ר"ל
 כיוון שאת אמר לי שאני יאמר לכן בשמן ואני אמרתי לכן
 בשמן וא"כ שכן תלוי בשמן ושמן קיים לעולם ע"כ ונחלו לעולם
 דבר' שפירטו שהוא תוסס כוונה זו ו"ל רש"י דקאמר דברים
 שאמרת לי בטנה אמרת לי אעלה אתכם עמני מערים אל ארץ
 טובה ורחבה ע"כ ברש"י ותוסס זה הערש שאמר משה שהרי את
 בעמך אמרת לי אעלה אתכם וא"כ אינו הוא הטעם שהרי לי את
 בעמך אמרת ומה נכך שאני אמרתי לכן לישראל כלא בשמן
 אמרתי מה שאמרת אני אעלה אתכם וא"כ שאת הוא העעלה
 וא"כ ונחלו לעולם וק"ל :

פא כתיב י"ג רבוין לז"א חלא למשה שיאמר לאהרן ר"ל שהרבוין
 מלמדנו שזה מה שאמר משה לאהרן וזה הפס' באילו השכינה
 דברה עם אהרן ואם כן אי אפשר להרשע לנו חיותו לומר
 כ"א ע"י רבוין ומיעוטין דאילו הוה כתיב וידבר ה' אל משה
 דבר אל אהרן הוה משמע שה' דיבר אל משה ומשה דיבר אל
 אל אהרן כמו שאר נביאים שדיברו אל ישראל ואילו הוה
 כתיב רבוין לכד הוה משמע שכוון שדבר' שכינה עם משה
 כן דברה גם אל אהרן ואין שום הפרש בין משה לאהרן כלל לכך
 כתבה תורה רבוין ומיעוטין שהריבוי בא ללמדך שנתא
 ולאהרן נאמרן אך כן תאמר שאין שום הפרש בין משה לאהרן
 לזה בחו"ג מיעוטין לומר לך שלא נאמרן לאהרן שזה בשום
 עם משה בלא שום הפרש חלא וכו' נקרא שנתאמו לאהרן עם
 שמה חומר לו ולמה כן אלף משום שהשכינה נכנסה בנרצו וזה
 כאילו אף אהרן שמע מפי השכינה אבל עכ"פ אינו כמשה
 ודוק כי נכון הוא :

ולפי

זה ל"ל אהא בתוספת בוכים ס' מרת חטאת
 דף קט"ו ע"כ דר"ה וקובל שרי על שתיקתו
 ו"ל הסוקס' פניא בתורת כהנים שבשכר
 זה נתייחד הדיבר אל אהרן דכתיב בפרשת יין ושכר אל תשם
 וידבר ה' אל אהרן שומע אני שהדיבר אל אהרן ולא אל משה
 ותימא דכספרי דרש בפרשת קרח דכתיב וידבר אל אהרן
 שומע אני שהדיבר אל אהרן ע"ל כאשר דיבר ה' ביד משה
 לו בפרשת תצותו שהרופי' ה' לחדנו שהדיבר למשה שיאמר
 לאהרן : ושפ"ז קורא נתייחד הדיבר ה' דכתיב אל
 אהרן ולא שיאמר לכני ישראל ע"כ הוא בתוספ' :

ביאור דיבור
 תוספ' ס' מרת
 פרת חטאת
 ד"ה וקובל
 שכר על
 שתיקתו
 עיין עליו

שם על דש"י
 פ' וקרא במה
 שפיר' אליו
 לעשה את
 אהרן וי"ג
 דברות נאמר
 למשה ולאהרן
 ונכנס י"ג
 מיעוטין

ולפי זה שחלקנו לעיל בין כבודת משה שנתבא
 בלשון זה ובין שאר נביאים שנתבא בכו"ה
 שום משמע זהו דיבר בעצמו של הק"ה והיו כאילו ק"ה
 בעצמו דיבר לישראל מה שא"כ לשון כה משמע שומע מפי משי
 קצ"ה ושרא' שומעין ומשי משה ואינו דומה שומע מפי של הק"ה
 לשמע מפי של משה ולפי"ל ל"ל לישב בפרשת ויקרא ברש"י
 וז"ל ויקרא ה' אל משה וידבר אליו פירש"י אליו לעמע את אהרן
 ר' הוה חומר י"ג דברות נאמרן בתורה למשה ולאהרן ונגדן
 י"ג מיעוטין ללמדך שלא לאהרן נאמרן חלא למשה שיאמר
 לאהרן ובאן סבן שואל לך לכתוב לך רבוין ולא נדון לשום
 מיעוט וזה שאמר ללמדך שלא לאהרן נאמרן חלא למשה שיאמר
 לאהרן קשה ה"ל ללמדך שנתאמו למשה שיאמר לאהרן
 ויש שאמר ללמדך שלא לאהרן נאמרן מיותר הוא וגדולה מזה
 דקשה כאן שאמר שיקר הלימוד היה שנתאמו למשה שיאמרן הוא
 לאהרן וא"כ קשה דה"ל ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן ואינו
 נדון לא רבוין ולא מיעוטין :
 אבל לפי הא דלעיל
 שהוכחו שכוונת משה שהתבא בלשון ז"ה זהו הדיבר בעצמו של
 הק"ה וכל השומע משמו של משה כאילו שומע מפי השכינה
 ענתה זה אינו מפורש בתורה כ"א ע"פ הלימוד דקאפי' לן למש
 משה נתבא בכו"ה ושאר נביאים ככו"ה וכן יעלה חיה חכם חיה
 פיר' ארז על כבודת משה בלשון זה והתורה בקשה להראות לך
 אותו לומר דו"ה הוא משה זה הוא שהשכינה מדברת ולזה
 פירש"י כאן בויקרא דכאן למדך תורה חידש זה ובאן אין מקום
 לטעו' ומה עשתה התורה רתב' ב"ג רבוין ללמדך שנתאמו למשה
 ולאהרן ואחר כך י"ג מיעוטין שלא לאהרן נאמרן ואם כן קשה
 הא כיצד לז"א ללמדך דבר חידש ויש הוא חידש שמה
 שנתאמו למשה והשומע משמו של משה זהו מפי השכינה ענתה
 וזהו שאמר ללמדך שלא לאהרן נאמרן ר"ל שלכן בא המיעוטין
 לומר לך שלא דברה השכינה עם אהרן כלל אך עדיין קשה

וקשה לי למה לנו לתוספ' לדחוק ולתתן באופן זה שמה שיאמר
 לאהרן ולא לכני ישראל קרא נתייחד ולפי דברי התוספ' עדין
 קשה הקושיא שלי שהיה קשה לי על רש"י דא"כ קשה למה לי
 וידבר אל אהרן כלל ואם ללמד שהדיבר הוה למשה שיאמר
 לאהרן הלא די בזה שאמר קרא כאשר דיבר ה' ביד משה לו ולא
 לכתוב וידבר ה' אל אהרן כלל אבל לפי דברי רש"י ליתן
 התימא של התוספת באופן זה שהת"כ ופיר' אהרן
 מילתא מתכוונ' ומה שכתב בתורת כהנים שבשכר זה נתייחד
 אלנו הדיבר דכתיב בפרשת יין ושכר וידבר ה' אל אהרן ל"ל
 שזהו הוא מתכוון מה דכתיב כאשר דיבר ביד משה לו
 ומה שפירש דיבר וכו' כאילו השכינה דברה זהו וידבר ה' אל
 אהרן וע"כ נקרא נתייחד הדיבר אלנו כן הוא כוונת הפ"כ
 והספרי לל לחלוק הוא בא ל"ל לפרש דבריו ולזה הוא דרש
 בפרשת קרח דכתיב וידבר ה' אל אהרן שומע אני שהדיבר
 אל אהרן ר"ל שומע אני שהדיבר אל אהרן ומש' בלא שומע
 לז"א כאשר דיבר ביד משה לו ה' ללמדנו שהדיבר
 למשה שיאמר לאהרן וזהו וידבר אל אהרן ר"ל שבא ללמדך
 שמה שדיבר משה לאהרן זהו כאילו השכינה דברה אליו
 וזהו נתייחד הדיבר ואם כן קשה לי על דברי התוספת שדברנו
 בזה דמה שלא נאמר לכני ישראל זהו נקרא נתייחד הלא אין
 נדון לזה :

פירש"י כפ'
 קרא בפסוק
 וידבר ה' אל
 אהרן שומע
 אני שהדיבר
 אל אהרן וכו'

ומכל מקום נראה לי שדברי התוספת נדקוקים הוה שהתוספת
 נדקוקים בלשון ע"כ דקאמר שבשכר זה נתייחד הדיבר אל
 אהרן והלשון נתייחד השמע אליו ביחוד ולא לאחר ולזה
 דקדוק התוספת בלשון לאמר ושמה זה נקרא נתייחד
 שיאמר לאהרן ולא לכני ישראל ושירי קאמר נתייחד ובאמת
 ל"ל שגם התוספת ס"ל לומר זה דמה שנתאמר בפרשת
 קרח כאשר דיבר ביד משה לו זהו וידבר ה' אל אהרן לפי
 שמה שמת' דיבר הוא מה שהשכינה דברה ודוק כי נכון הוא :
 ועדין בלוח הטעמים טעם לב' מה שכתבתי שם ותוספ'
 נחת בפיר' דהאי קרא בפרשת בהעלותך כי לא כן משה
 עבדי כי נאמן הוא בכל ביתי ולמתי נדון התורה לכתוב
 כי לא כן עבדי משה וגם כי נאמן הוא ותמנח שם
 עבדארי הטיב בעו"ה :

מסכת אוהל יעקב ברכות

פרק

אין עומדין וז"ל אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל הנביאים כולם לא נתנבאו אלא לבעלי תשובה אבל לצדיקין גמורין עין לא ראתה אלקים וז"ל תד :

ופרש"י עין לא ראתה לא כדאי ולא גלית לשום נביא ע"כ פרש"י

ובגמרא ופליגי ארבי אבחו דאמר רבי אבהו מקום שבעלי תשובה עומדין אפילו צדיקין גמורין אינן יכולין לעמוד שנאמר שלום לרחוק ולקרוב רחוק ברישא ורחוק לקרוב ורבי יוחנא ל" מאי עין לא ראתה אריב"ל זה יין הרמושומר בענביו משישת ימי בראשיתה רבי שמואל בר נחמני אומר זה ערן שלא שלטה בו עין כל בריה שמא תאמר אדם הראשון הכין היה בגן ושמוא תאמר הוא הגן הוא ערן ת"ל ונחר ויצא מערן להשקות את הגן גן לחוד וערן לחוד :

ביאור התאמר דכרכו תחיל לא דתת אל"ק' וולתך ארי"ל כל זה יין המושומר מ' ימי כדלפניו וכו'

פ"כ שתאמר והוא תמוה חזק דקשה כאן דקאמר מאי עין לא ראתה וכי מי הוא שיוכל להגיד מה שלא ראתה עין ועי' יודע מה הוא עוקשה וכי החיך תליח קושיא זו כסלונתא דקאמר כאן וזאתן קח האי קרא עין לא ראתה אי אכריקין אי אבעלי פשוטה ואז הוקשה לו מאי עין לא ראתה ולמה לא הוקשה לו זנוף דקרא דכתיב עין לא ראתה ועוד קשה במאי קמפלגי הכי מאן דאמר דת"אמר דקרא ערן וחד אמר בעלי פשוטה ערש"י במאי פליגי וז"ל לישב הכל בעה"ז על כנון ובהקדים דקרא אח' כלשון דר"ל שאמר בגמרא שבר משה בהאי עלמא ליבא וכו' ואי לא לחיזק דקראו כלשון לומר שבר משה בהאי עלמא ליבא ולא אפרו חין כותבין שבר משה בהאי עלמא וכן הוא כלשון דקרא דקאמר היום לעשותם ואמר דר"ל היום לעשותם ולא פיוס ליעול שברם דתלי מקומו במקבל לא חזר ולא פיוס ליתן שברן וכדרי להבין דברי חכמים וחדותם אקדים עוד מה דאיתא מדרש ילקוט כשרשת עקב וגם בסוף ואתחנן ולמה ריביתא הוא כמדדשות חלוקת ואכי מודע אהרן קאיתגא לפשות פסחלוק' והא לך דאיתא בסוף ואתחנן ומה לשנונו לא יאמר לשלם לשנונו אמר רבי אליעזר לשנונו הוא דלא יאמר כה לאוה' יאמר והיינו דר"ל כל דאמר היום לעשותם ולא היום לקבל שברן היום לעשותם ולמחר ליעול [שברן] זה הנוסח הוא כשרשת ואתחנן וכשרשת עקב ומשלם לשנונו כה"ע ואין בידו לשה"כ מהו לא יאמר לשנונו אינו כותבן לו לשנונו שבר משה שלאחריו אלא משה שלפניו משל למה הדבר דומה אדם יש לפניו משאוי של הליעדות או של יוד פוטט ידו וכוטל אכל אס פיה משאוי של ק' ליעורא מהו עשה טועבו על כתיבו לאחריו כך מתן שברן של אד כה"ע כדאם שנושא משאוי קל מלפניו אכל מתן שברן של דיקים תא משאוי גדול שכל הכתף אמר דוד ברוך היום יום יעמום לנו כדריקין מתן שברן לאחריהם שנושא כל ישרי לב פ"כ וגם כאן בריך ביאור חזק מי כדרינו למרש פאי לא יאמר שאין כותבין לו משאוי משה שלאחריו אלא משה שלפניו ולמה הוציא משנונו לא יאמר שהוא לשון עיבוד שהוא כותבן לרשעים כה"ע ולכדיקים מאחר שאין כותבן לכן מיד כה"ע אלא מאחר לכן לשלם כה"ע ודי בזה ומי כדרינו עוד למרש לא יאמר חין כותבין משה שלאחריו וז"ל למרש שאין לכן שום פלוגתא אחרכה שמי כותבין וחדא פירושו של חברתה ובהקדים רק הקדמה א' דאיתא בסוף חלק בלתי יתן ק"כ"ה לכל דייק מלא עומסו מאחר ברוך היום יום יעמום לנו ומקמי שם בגמרא והא כתיב מים בורע תיבון ואם כן אי אפשר הוא ליתן מלא עומסו כפולם שהוא רק בורע תיבון פס בגמרא שעתיד הק"כ"ה להקביל לכל דייק ודיק ש"י עולמית

ביאור מה שאמר דר"ל בגמ' שבר משה בהאי עלמא ליבא דקאי לכאור' דה"ל לשון זה חין כותב' שבר בהאי עלמא וכן נבי הי' לעשות וכו' קאמר נ"כ בהאי לשא

שכאמר להקביל אוהבי יש בגמ' ע"כ ואז כשיהיה כל כך עולמית וזו יכול ליתן מלא עומסו ע"כ פ"כ וכוה עבין שני מדרשים אילו דפרשת ואתחנן ופרשת עקב דלית כאן שום פלוגתא וחדא היא פירושו לחברתך דלפי שעל מידה הראשון יש כאן חיוב קושיא ובה מ' השני לתמן מ' הראשון דמתחלה קאית' לא יאמר ופירש לשנונו הוא דלא יאמר וכותבן לכן שברן כה"ע אלא חכ' לצדיקים הוא מאחר שאין כותבן לכן שברן כ"כ כה"ע אלא שכל זה קשה למי כן וכן וזוהי גם הרשע רופה בזה ששכר הטוב יהיה קיים לו לט' כ"כ ולא לקבלו כה"ע וכן עתה עתה ודין את כותבן לו שכרו הטוב כ"כ כה"ע וכן כותבן הוא רופה עתה ודין כותבן כן ששכר כוונתו תתן שכרו ולא תלין אפך פעולת שכר לזה הוא כה כפירושו השני כמתרן דכבר וז"ל לא יאמר יש לו עוד פיר' מאחר שאין כותבין לו לרשע משה שלאחריו שאין כותבין לו לרשע משאוי גדול כדאם שנושא משאוי מלאחריו כ"כ כדאם שנושא משאוי מלפניו וא"כ אפשר לו לקבלו בהאי עלמא וע"כ כותבין לו כה"ע והו' לא יאמר מה שאין כן צדיקין כותבין להם משאוי כדאם שנושא משאוי מלאחריו שהוא הכהה יאמר וזו אי אפשר לו לקבלו בהאי עלמא וע"כ דווקא לרשעים הוא דלא יאמר אלא לצדיקין מאחר אף עדין קשה ויבא לך סא ששכר של צדיקין הוא גדול כל כך עד שתי אפשר לקבלו בהאי עלמא לז"ל אמר ברוך ה' יום יעמום לנו דילפינן מיניה שעתיד הק"כ"ה ליתן לכל דייק מלא עומסו וא"כ קשה קושיית הגמרא דאי אפשר ליתן מלא עומסו שברי השולם בורע תיבון ואי אפשר כוה להכיל מלא עומסו אלא כ"כ שעתיד יהיו ש"י עולמית וזו אפשר הוא ליתן מלא עומסו וא"כ שפיר קאמר לא יאמר לרשעים הוא דלא יאמר וכותבן לכן שברן תיבך כפולם הוא אכל לצדיקים הוא מאחר שאין כותבן להם אלא לע"כ אף קשה למי כן לזה הוא מפרש משה שיש עוד פירש על לא יאמר שאין כותבין לרשעין משאוי גדול שלאחריו ולכך יכול ליתן מיד מה שאין כן לצדיקין וכו' ק"כ :

וזהו שרשו חכמים כלשונם פנח שאמר שבר משה בהאי עלמא ליבא ולא אמרו חין כותבין אלא ליבא ר"ל שבר משה בהאי עלמא ליבא שאין העולם די מקביל שהעולם כדבר בורע ושכרן של צדיקין הוא מלא עומסו וע"כ א"כ שבר משה בהאי עלמא ליבא כותבין אלא היום שעתידין להכריזות וגם בקרא דקאמר היום לעשותם ולא היום ליעול שברן ולא אמרו ר"ל ולא היום ליתן שברן אלא מיד ככותבן חין שום מניפה רק מיד השקבל וע"כ הוא אמר ולא פיוס ליעול שברן וק"כ : ועיין עוד מה דכרשו שלי למכתב דברים ותמוזא כותב' כה"ע ולפ"כ כדאם אל ביאור התאמר שהתפלגו בו וקושיא זו כדאם חין הוא יודע מה שלא ראתה עיניו ומאי קאמר מתי עין לא ראתה ומי יכול להגיד לו שכיוון שלא ראה מההיא ר"ל לשיבא דלעיל שאין פירושו של עין לא ראתה שלא ראה ולא יודע שום עין מה הוא אותו שבר זה אינו דא"כ אף על אותו כתיב עומסו קשה טכא ידע אף הוא שיש שבר בזה ואם שהוא רק בעצמו ידע א"כ חין איך לומר עין לא ראתה כלה גם עינו ראה ואיך הוא אמר אלהים וולתך אלא כ"כ פירושו הוא עין לא ראתה ר"ל מדוב גדלו לא יוכל עין לשלוש בולראותו כולו והו' דאמר בגמרא ושמואל אמר זה עין שלא שלטה בו עין והו' כוונת שמואל שתיקן כלשון לומר שלא שלטה בו עין לראותו כולו דאז בקרא שליטה אכל ראי' אף ראי' כל דפן בקרא ראי' אכל באשת' י"כ שידעין מה הוא השבר אף מרוב גדלו שהוא מלא עומסו ואי אפשר הוא להיותו כ"כ כה"ע עולמית שעתידין להכריזות וע"כ אמר עין לא ראתה כי הוא הכהה מאד וכו' א"כ שמואל מהו ואמר זה עין והוא ע"כ דאיתא בספחים פ"י שהיה טעם מדרש ת"י פרכה על ת"פרכה והוא ח"א' כדאם כוה ח"א' בעלים ועילם ח"א' בעדן נמצא שכל כך גדול הוא עין וכו' עין לא ראתה שאי אפשר לעין לשלוש בו וז"ל שגם כהמקום נופח ריחו לזה עין לא ראתה מדוב גדלו שאי אפשר לכדיל בהאי עלמא אלא עדין יעש' ש"י עולמית ואז פיה כדי להכיל ואם כן תפילא

פ"כ אד כאות סוף ע"י

טעם מהו שנוה כהאי עלמא ליבא מפני שהיה כדבר בורע ושכרן של צדיקין הוא מלא עין

עמילא הוא שעין לא רחש' שהרי אף אותן עולמי' עדין לא כבדו
שם ויהי חתום שבר כולו חבל עב' פ' דענו מה הוא וע"כ ח' שמואל
וזו עדין שהוא גדול כ"כ וק"ל :

או י"ל שהוא חסד הטו הוא אינו ע"פ פשוטו ואף שאין לי
עסק בקנספרות כ"כ בעגלה מהנסתר וכל שזה
קחי על החור הגדול הנגבו לנדויקם לעתיד לבוא
וגיין בחגיגה ע"אין דורשי' שדרש' אסחי קרח ויהי ה' את האור כי
טוב נכדיק' לע"ל ועל' קחמר עקלה רחמה כי הק"כס בטלו וגבו
פחת כסא הכבוד שלובושר סקודי הוא נלמוד מהאי קרא
וימנע מרשעים אורן שהאור הנגבו הוא כמנע מרשעים ולא יהי
מאותו ויו של אותו האור כ"כ נדיקס וי"ל שאותו אור הוא
ע"פ דחמירי ר"ל שעתיד יהיה עמי לבנה כמי חמה וחמה
יהיה שבעתי וכו' וזו לדעתי הוא האור הנגבו לעתיד לבוא
ועפ"י ל"ל שזה כוונת ר"ל ע"ג הק"כס שינויה חמה מנרתיקה
נדיקין מתעדין ורשעין כידונין כהר ר"ל שעתיד הק"כס להנחיה
חמה מנרתיקה שזה האור הנגבו וכאילו הוא ביתן כהרעק וזהו
נדיקין מתעדין בה שזה יוכו ליהנות מאותו אור ורשעים
כידונין בה זהו ר"ן לטהם שהם לא יוכו להנות מענה זהו דכס
שעיניהם טחו לראות : וע"כ אמר שמואל זה עדין וכו' אמר שכל'
וזהו יונת מעדן ונדש בוורר שאין זה כהר אלא כהר כן הוא
בוורר ור"ל שכל אופנו כבוד הנגבו הוא קחי ועתיד הוא לבא
מעדן ששם הוא מקום גבוותו וע"כ הוא כמי קחמר וחדש היכן
קיה ר"ל קלה גבי אדם כפי שהוא נוסע ועכשיו היה מסוף
העולם ועד אופנו וא"כ הוא כפי כבוד אותו אור וע"כ הי' עכשיו
מסוף העולם ועד אופנו לר"ל אדם היה כגן ואותו אור הוא
עתיד לבא מעדן וא"פ הוא גן הוא עדין לר"ל וזהו יונת מעדן
להשקות כגן גן לחור ועדין לחור וק"ל : ות"ל וכו' יין העשומר
בעכשיו משעת ימי בראשית ל"ל שזהו כמי קחי אסעירה עליונה
שהוא כ"כ דלין עם מנע גוי ולכן הוא יין הפשומר משעת ימי
בראשית ר"ל שהוא למעלה משפת' שהוא שש קננות והוא כסעירס
פ"ו שהוא כולה שבת וגוי ששבת חייב מיתה וע"כ הוא יין
הפשומר מנע גוי וסם ינחמו גיט כח ועשלי פורה שיכור ליום
שכולו שבת וזהו עין לא רחמה אטילו אדם פרחשון שהרי הוא
כברא כשמי וכיקר כל ילין שלא כל כלל קדושת שבת וע"כ
עין לא רחמה כי נגבו הוא לנדיק' לעתיד ו' וכן לראותו
ב"כא : ועיין בכתבי מהר"ל סדוק עזה שבינה היא שבת בראשית
ונס ס"ג הוא עולה כבי"כ וכבר נחלקה הדעות ע"כ ס"ג
ע"ה כ"ן למחוק והוא שפ"ה מתטרק עם פ"ה ופ"ה עם כ"ן וס"ג
הוא י"ד אותיות וכן הוא אינו אלא ג' אותיות וזוהי האחרון
של ס"ג הוא י"ד י"ן ה"י אחרונה ואין לה יונג שהרי ב"ן אין לה
כ"א ג' אותיות וזהו שאמר שבת לכל יתת כן ווג ולי לא יתת
וכו' אמר להם הק"כס כי היא כן ווג :

פ' מעדן
אד"סר כ'
מכיש
כאותו האור
מקוף עולם
ועד אופנו

תשובה מקומן תחת כסא הכבוד זה אינו רחי' ד"ל שאין זה
תחת כבודם ניתן להם מקום זה כ"ל טעמו כדאיתא בעוללת
אשרים מפני שאלאפי השרת מקטרנין של בעלי תשובה על
מעשיהן טעמו ולכן מקומן תחת כסא הכבוד מקום שאין
רשות לכל עין לראות שם ואף מלאכי השרת שאלפי ח' מקום
כבודו ואין שום קיטרנ עליהן ולטעם זה י"ל שהנדיקין
עדין והמקום אין רחי' כלל ולפי' זה לא שיטתו בגמ' דכתיב
דחמר ר"י כל מה שכתבאפו הכביאים לא תכתבאו אלא לבעלי
תשובה וכו' אכל נדיקין עדיפי ופליגי אהא דחמר רבי אבדו
במקום שבעלי תשובה עומדין אטילו נדיקין אין יבולין
לעמוד מדקחמר אטילו משמע ל' שום שבעלי תשובה נתונים
תחת כסא כבודו הוא משום כבודו ומנחם שדין גדול מנדיקין אזה
פליגי ר"י שאין זה מכח כבודו ב"א תחת קיטרנ מלאכי השרת
אבל באשת הגוף העסק דקחמר רבי אבדו שמוקין של בעלי
תשובה הוא תחת כסא הכבוד וזה אינו פליגי כ"ל כזה שרבי
אבדו ס"ל שהיו נכח מעלתן הדמה אכל ר"י הוא ס"ל שאין זה
עכח מעלתן ב"א תחת הקיטרנ של מלאכי השרת אכל נדיקין
שאין שום קיטרנ עליהם אין זריקין להיות נקטר מכל עין ו
נעשה תבין למה לא הוקטה לו אקרא גוסה מאי עין לא רחמה
ד"ל דעין לא רחמה קחי אבעלי תשובה וכדברי אבדו דס"ל
דזהו מכח מעלתן וכו' להיות מקומן תחת כסא הכבוד וס' לא
ניתן רשות לשים עין לראות שהרי אף מלאכי השרת שאלפי
זה לוח ח' מקום כבודו אך לפי דברי ר"י דחמר כל מה שכתבאפו
הכביאים לא תכתבאו אלא לבעלי תשובה אכל נדיקין גמורי'
עין לא רחמה והרי נדיקין אין תחת כסא וא"כ מאי עין לא
רחמה וכו' א"ל אפ' שמואל זה עדין שלא שלטו בו עין כל כרי' ר"ל
שזה שאמר עין לא רחמה אין זה טירוטו שלא רחם לא מימי
ולא עקפתו אלא לא שלטו מרוב גדלו וכדלפיל שעדין גדול
כ"כ שתי אטמר לראותו וראשו לכופו עפ"י הוא נוסף לשון
שליטה וע"כ אמר זה עדין וק"ל :

כיאור פלוגת'
ר"י ור"א חי
נדיקי' גמורי'
עדיפי ח' ב"ת
עדיפי

ועתה

מקח עיניך כלל העולם מזה הפלוגתא בין חמי
עדיפי ר' ח' נדיקי' עדיפי וחי בעלי תשובה
עדיפי וכמאי דפליגי דלפיג' הא' הוא ה' שהעלמי
לך לעיל דפליגי למה מקומן של בעלי תשובה תחת כסא
הכבוד דלמאן דס"ל בעלי תשובה עדיפי הוא ס"ל שמקומן
זה תחת כבודם ומאן דס"ל נדיקין עדיפי הוא ס"ל שמקומן
של בעלי תשובה הוא שם תחת איתתא דר"ה שמקטרנין
עליהן ואף טעמו תשובה עתה רשומן ניכר שאין החטא נחמק
לגמרי : וזה תלי בפלוגתא כנעמרת
כובס או כובס דכובס שהק"כס כובס עין ואינו רחם לגמרי
ואז לפי סברא זו אין שום יראה מהקיטרנ ואם כן
מקומן הוא תגד מעלתם ולמאן דס"ל כובס כאלם שובס
כקופו ורשמוני ניכר וחו י"ל שמקומן הוא תחת יראת
הקיטרנ ואז י"ל שנדיקין עדיפי :

פלוגת' גמרי'
ד"כ חי כובס
או כובס
וכמאי פליגי
עין עלין

ובכרי

לישב חיי קושית למה לא קשא ליה אקרא דקא'
עין לא רחמה אלווקס וולתך וי"ל דלא קשי ל'
כ"א אהא דחמר ר"י לא תכתבאו הכביאים אלא לבעלי
תשובה אכל נדיקין גמורי' עין לא רחמה ופליגי אהא דחמר ר' אבדו
במקום שבעלי תשובה עומדין אטילו נדיקין גמורי' אין יבולין
לעמוד ואף כן זריק פירש בחמי פליגי חי פליגי אהא מילתא
גוסא דחמר רבי אבדו במקום שבעלי תשובה עומדין אין נדיקין
גמורי' יבולין לעמוד אהא פליגי ר"י וס"ל דיבולין לעמוד א"כ
ימיה קשה היה לו לפיג' שם במקומן היכא דחמר רבי אבדו הא
מילתא ומדקחמר כאן אר"י לא תכתבאו כל הכביאים אלא
לבעלי תשובה אכל נדיקין גמורי' עין לא רחמה ופליגי אהא
דחמר רבי אבדו דחמר במקום שבעלי תשובה עומדין אטילו
נדיקין גמורי' אין יבולין לעמוד יהיה כפי טירוטו שלא אהא
ר"י לפיג' חריב אבדו כ"א כסא דהוא ס"ל שבעלי תשובה
עדיפי מדקחמר אטילו נדיקין גמורי' אין יבולין וכו' אכל ר"י ס"ל
אף שאין יבולין לעמוד שם ס"ל נדיקין הם עדיפן והוא
עפ"י שבעלי תשובה מקומן תחת כסא הכבוד ולזה ס"ל
לרבי אבדו ששם עדיפי ואף נדיקי' גמורי' אינם יבולין לעמוד
שם אכל ר"י הוא ס"ל לפיג' נדיקין עדיפי ואף שבעלי

מכנת אוהר יעקב ברכות

כל הקובע זקוף לתפילתו ר"ל שהוא רגיל ב"כ עד שמכח רגילותו
 הוא נדון לקובע זקוף וזה נקרא רגיל וכאשר חף בכל מקום
 אשר חזקו חת שם שבה וכו' ושלח בקבועי זקוף תלית ב"כ רגילותו
בפרק תפילות השחר דף כ"ח ע"ב בשחלה רבי
יוחנן בן זכאי נכנסו תלמידיו לבקרו כיוון
שראה אותם התחיל לבכו וכו' עד ולא עוד אלא
שיש לפני שני דרכיו ואין אני יודע באיזה מוליכין
אותי ולא אבכה וכו' :

ביאור הנ"ל
 כדרכות
 כשחלה רי"ל
 כנסו
 תלמידיו
 לבקרו וכו'

ואף כן ג"כ למה הוא דוג על שני דרכים ויהיה לו ללמד על שיש
 בן עין ונהיגי ואינו יודע אם אהיה מתפסח עין או מתפסח
 גהני ויהי חפצת לי כדרכי וכו' ל"ס ע"ג דאיתא בספר חסידים
 שאמר תאן בחי הוא שניגל שלח ירחא גהני ואף שהוא נדון נגור
 עוליכין אותו דרך גהני וטעמיהן אותו על פתח גהני כדרי שרחה
 שם ח' מקרובי ותפלל עליו ויעלהו חסד ע"כ שם נמשא שעולוס
 אדם כספק חף אם הוא שמוליכין אותו דרך גהני ערין הוא מסופק
 מן הוא נדון כדרכי חף שמוליכין אותו כדרך גהני הוא כשכיל
 שיגיל ח' מקרובי או י"ל שזה שמוליכין אותו הוא עגמו יוד לנהיג
ולפ"ו ג"ל לישב הא דאיתא בפ"ל כרמבי בעי
ר' אליעזר מרב איזו בן העור'ם הבא א"ל
ואונין תשמענה דבר מאחריך לאמור זה הדרך
ילכו בה כי תאמינו בו :

ועדן לא ידענו מאי קא ובעי ליה והלא זה קא מיידי לאחר עותו
 וזה אם ירחא שמוליכין אותו ידע אם לנג עין כדי הוא בן ע"כ
 נאם לנהיג וכו' אלא ג"ל לפי ספק הדקן מוליכין אותו דרך גהני
 כדי להגיל ח' מקרובי ולזה קא ובעי ליה איזו בן הע"כ ר"ל
 חף שמוליכין אותו דרך גהני חף הוא ידע אם הוא נדון או לא
 וכאם שהוא יודע שמוליכין אותו לדנו כגהני או חף שהוא כדרך
 יהרה כשמוכה ולא יהיה מתאמן רשמי שחפילו על פתחי של גיבא'
 איזו חורדים בשמוכה ול"ל תשמענה דבר מאחריך לאחר זה
 הדקן ילכו בה כי תאמינו בו ע"כ תכריזין זה לפניו כדי שיוציא
 ספק זה מלבו שלא יהא אותו נדון כדאגת הידחה חף שעה ח'
 לאחר שיוליכו אותו לנהיג ולכך תכריזין לפניו זה הדקן ילכו בה
 כי תאמינו ולפ"ו כדאם לי שזהו כונת ר"ל שאמר רשעים אפילו
 על פתחי של גהני איזו חורדים בשמוכה ולמה דווקא על פתחי
 של גהני אלא ל"ל לפי שגד הפתח הוא מסופק כרשעו סוף
 שמוליכין אותו כדרך גהני הוא ידע שהוא נדון וזה שמוליכין אותו
 הוא כדי להגיל ח' מקרובי וכל זה הוא יכול להיות כספק עד
 הפתח אבל מהפתח וחיך מדווח אותו לנהיג או הוא רוחא חתת
 הדבר שהוא איזו נדון ולזה הוא חופר רשעים אפילו על פתחי
 של גיבאם איזו חורין שגד הפתח יכול להיות כספק לומר שהוא
 נדון ואינו חופר בשמוכה וק"ל : ולפ"ו ג"ל שזה הוא כונת
 הספק שאמר ישירים דרכי ה' נדקו ילכו בה ופושעים כשלו בה'
 ר"ל ישירים דרכי האף שם דרכי לשון רבי' לנג עין וכו' לנהיג'
 שניהם הם ישירים שאף שהוא נדון נדון לילך בו כדרך ישר לו"ל
 נדקוים ילכו בה וישירים דרכי האף שהוא כדרך גיבאם הלא הוא
 שומע וזה שמכריזין לפניו זה הדקן ילכו בה כי תאמינו בו ופושעי'
 יכשלו בה שרשעו הוא סבר שאף הוא נדון כדרכי וזה שמוליכין
 אותו הוא כדי להגיל ח' מקרובי וכאמת ח' איזו בן ע"כ ופושעים
 יכשלו בה וק"ל : ועיין בזה שמתקן דווקא אותו קמח שהי'
 מקרובי כשמוכה ולא הספק לעשות שמוכה וית אותו נדון יכול
 הוא להיכשל ע"י אחד מקרובי דודו או בן דודו ואלו אכל אותו
 רשע שלא הרג כלל כשמוכה עליו בארץ ואין מידי מניל :
 ולפ"ו ג"ל שזה כפי היות כונת ר"ל שכו' ולא ע"י שיש לפני שני
 דרכים ואינו יודע לאיזה מוליכין אותו ר"ל שאינו יודע באיזה דרך
 חף שמוליכין אותו דרך גהני חף אינו יודע אם להגיל ח' מקרובי
 או לרוח אותו שם וזהו עיקר הכינת : ועיין בזה ש"א וכו' ר"ל
 שם להם כ' דרכים כזה חף יעקב סלך לדרכו וישיר' דרכי ה' :
איתא בפ"ק דברכות רב הונא היה לי תדני
דחמרי איתקף אעל לגבי רב יהודה אחוה דרב
סלא חסיד ורבין אמרו לי לעינין מר במילי א"ל מי
חשודא בעיניכו אמרו לי מי חשוד קודש ברין
הוא דעביד דינא בלא דינא אמר להו אי איכא

ביאור נ"ל
 כתבי בעי
 ר"ל מרב איזו
 בן ע"כ

רשמיע עלי מלתא לימא אמרו לי הכי שמיע לך
 דלא ידע מר שבשא לאריסא א"ל מי קא שביק
 לי מדי מינייהא קא גניב כולי' אמרו לי היינו
דאמרי אינשי בתר גבבי גביב ומעמא טעים :
 וכו' והרבה ד' קדוקין כגמלי' כן כוב העומר חזק דקאמר עי
 חשודא בעיניכו וכו' ל' מי חשוד קודשא ברין הוא וקשה והוא
 האיד הוב סבר שא"ל מי חשודא בעיניכו טלמי דבריו עביד ליה
 הק"כ דכא בלא דינא חף ע"ל זה על דעתו ופשיטא קשה לאחר
 שח"ל מי חשוד קודשא ברין הוא וכו' ואמר אי איכא דשמיע עלי
 ולח' הם יאמרו ויפסקו חטאו ופשיטא חין זה כבודו ורובו לכישו
 ולהודיע חטאו כ"כ שהוא כגמלו וישפסוף חף אחרי שיתחיל לח'
 יודע לזאם וטוב הוא לו יתעסק יצרו ויפסקו חטאו וע"כ קשה היכי
 ח' אי איכא דשמיע ל' ליה דלשח ליכא חף דשמיע וע"כ ע"י
 חשוד קודשא ברין הוא : וכו' לישב רק ע"כ הקדמה ח' ח' קטנה
 שהכחתי כחמיר שדרש ד' דוסתאי למה היה דוד דומה בפרק חלק
 והוא דאיתא במסכת יומא :

תנו רבנן מפרסמין החנופי' מפני חילל דהשם :
 ופירש"י שיי' שהוא חנוק ועובר כספר ואי אפשר למכרו עטני חילל
 השם שלא יאזרו חין סכר ועונם כלל מהיו זה הוא נדון ובעש
 וע"כ מי שהוא מכיר בחטאו נדון למרסו : ולפ"ו יב' פירוש
 שהם חמרו לו לעינין מר כפלי רשונו לו שה"כ כה כגשו בחטאו שהוא
 עבר כספר שהוא איזו נגלו לכל וע"כ ח"ל לעינין מר שהוא איזו
 נגלו לו"ל מי חשודא בעיניכו רונה לומר כיוון שאני איזו חשוד
 בדבר א"כ אי אפשר הוא להכניס אותי עטני חילול הס"כ
 וזהו שהיכו לו מי חשוד קודשא ברין הוא ש"כ"ס
 קודשא ברין הוא לא עביד דינא בלא דינא ול"ל מי איכא דשמיע
 עלי מלתא ליתא דונה לומר שהי' תנן מפרסמין החנופי' שמי שהוא
 מכיר בחטאו נדון שפירסם כדי שלא יהיה חילול השם ע"כ ח' איכא
 חף דשמיע עלי מילתא ליתא מתויב הוא להגיד ולפרסם שלא
 יהיה חילול השם וק"ל :

מה שהאיר עיני ה' בזה המאמר במסכת שבת

תנא

רבי יהוה מעשה בתלמיד א' ששנה הרבה וקרא
 הרבה ושימש ת"ח הרבה ומת בחיזי ימיו והייתה
 אשתו נוטלת תפילין שלו והיתה אשתו הולכת
 מבתי כנסיות לבתי מדרשו ואומרת בעלי שקרא
 הרבה ושנה הרבה ושימש ת"ח הרבה תורה דכתי'
 בה כי היא חייך ואור' מיך מפני מה הוא מת בחיזי
 ימיו ולא הי' אדם יכול להחזיר לה דבר עד שבה
 אליהו וא' פעם א' נתארחתי אצלה וספרה לי כל
 המאורע ואמרת לי לה בתי בימי נדווחך מה הוא
 אצרך ואמרה לי לא נגע בי אפילו באצבע קטנה
 בימי ליבונך מה הוא אצרך א"ל אכל עמי ושתה
 עמי וישן עמי בקירב בשר אמרת לה בתי ברוך
 ה' שהרגו ולא נשא פניו לתורה שהי' אמר' תורה
 ואל אשה בנידת טומאתה לא תקרב :
 ע"כ הוא נוסח בגמרא דין ודין ביאור חזק שאמרה הא' תורה
 דכתיב בה כי היא חייך ואורך וישן עמי מה הוא

ביאור הנ"ל
 דברכות רב
 סוכא ס"ל ת'
 דכי דחמיר'
 איתקף וכו'

ביאור הנ"ל
 כשבת חשע
 בתלמיד ח'
 ששנה הרבה
 וכו' ופשיטא
 ימיו והי'
 אשתו נוטלת